

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**EDWIN GORDON'UN PRIMARY VE INTERMEDIATE MEASURES OF
MUSIC AUDIATION TESTLERİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI VE
GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**

Pelin ESMERGÜL

DOKTORA TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar YİĞİT

Konya – 2019

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Pelin ESMERGÜL
	Numarası	128309023024
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tezin Adı	EDWIN GORDON'UN PRIMARY VE INTERMEDIATE MEASURES OF MUSIC AUDIATION TESTLERİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI VE GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

02/12/2019

Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası

Pelin ESMERGÜL

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTUSU
---	---	---

DOKTORA TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Pelin
	Numarası	ESMERGÜL
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Dr.Öğr.Üyesi Vahide Bahar YİĞİT
	Tezin Adı	Edwin Gordon'un Primary ve Intermediate Measures Of Music Audiation Testlerinin Türkçe Uyarlaması ve Geçerlik Güvenirlilik Çalışması

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Edwin Gordon'un Primary ve Intermediate Measures Of Music Audiation Testlerinin Türkçe Uyarlaması ve Geçerlik Güvenirlilik Çalışması" başlıklı bu çalışma 02/12/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/~~oyçokluğu~~ ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Dr. Öğr. Üyesi	Vahide Bahar YİĞİT	
Prof. Dr.	Sema SEVİNÇ	
Doç. Dr.	Ahmet KURNAZ	
Prof. Dr.	Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE	
Doç. Dr.	Oğuz KARAKAYA	

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanma sürecinde destek ve yardımlarını hiçbir zaman eksik etmeyen ve tezin her aşamasında yanımda olan değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar YİĞİT'e, fikirleri ve yönlendirmeleri ile araştırmaya büyük katkıları olan değerli hocalarım Doç. Dr. Ahmet KURNAZ, Prof. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE ve Prof. Dr. Sema SEVİNÇ'e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, testlerin Türkçeye çevrilmesi aşamasında bana yardımcı olan ve seslendirmeleri gerçekleştiren değerli eşim Alp ESMERGÜL'e; Azmi Ertuğrul İlkokulu ve Turgut Özal Ortaokulu idaresi ve öğretmenlerine; testlerin uygulama aşamasında bana her anlamda yardımcı olan değerli arkadaşım, müzik öğretmeni Ayşe SÖNMEZ'e; Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi müzik öğretmenleri Dr. Özkan APAYDIN ve Gökten YÜKSEL'e; İngilizce çevirilerde yardımını esirgemeyen Emre YURDATAPAN'a ve verilerin istatistiksel sonuçlarına ulaşmamı sağlayan Eyüp YURT'a teşekkür ederim.

Kasım 2019

Pelin ESMERGÜL

Öğrencinin	Adı Soyadı	Pelin ESMERGÜL
	Numarası	128309023024
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar YİĞİT
	Tezin Adı	EDWIN GORDON'UN PRIMARY VE INTERMEDIATE MEASURES OF MUSIC AUDIATION TESTLERİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI VE GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

ÖZET

Müziksel işitme, müzik eğitiminin yapı taşlarından birisidir. Sadece mesleki müzik eğitimi veren kurumlara yönelik bir alan olarak düşünülse de herkesin hayatında bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde yer almaktadır. Müzikte yetenekli bireylerin seçilmesi veya belirlenmesi konusu ağırlıklı olarak yetenek sınavlarında karşımıza çıkmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte zamanı ve enerjiyi daha iyi kullanmak için geleneksel yöntemlere alternatif olması açısından geliştirilmiş olan müziksel işitme testleri büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada Edwin Gordon tarafından geliştirilmiş olan Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin Türkçe uyarlamasının yapılması ve geçerlik ve güvenilirliğinin yapılmasının ardından Türkiye’de kullanılabilirliğinin tespiti amaçlanmıştır. Böylece Türkiye’de müziksel işitme becerisi veya müzik yeteneğini ölçmede kullanılan testlere alternatif oluşturması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda uygulamalar Azmi Ertuğrul İlkokulu ve Turgut Özal Ortaokulu olmak üzere iki ayrı okul ve kademedede gerçekleştirilmiştir. Uygulamalar testin orijinaline bağlı kalarak ve bir ders saati içerisinde yapılmıştır. Her test tonal ve ritim olmak üzere iki alt teste ayrılmakta ve her alt test 40 soru içermektedir.

Sonuç olarak, yurt dışında da uyarlama örnekleri bulunan bu testlerin geçerlik, ölçüt geçerliği, betimsel analizler, madde analizi, madde ayırt ediciliği, puanlar arası ilişki ve KR-20 güvenirlik katsayılarının hesaplarının ardından Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin 6-10 yaş grubunda, Orta Seviye Müzik İşitme Testinin 11-14 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı bulunduğu ve ülkemizde kullanılabilirliği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Edwin Gordon, müziksel işitme, PMMA, IMMA, müzikte özel yeteneklilik.

Öğrencinin	Adı Soyadı	Pelin ESMERGÜL
	Numarası	128309023024
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar YİĞİT
	Tezin Adı	ADAPTATION OF EDWIN GORDON'S PRIMARY AND INTERMEDIATE MEASURES OF MUSIC AUDIATION TEST TO TURKISH AND VALIDITY RELIABILITY STUDY

SUMMARY

Musical perception is a fundamental of music teaching. Even if it's considered as a field concerning institutions providing vocational musical education, it takes a part in every person's life even consciously or unconsciously. Issue of choosing or determining individuals who has the talent on music is mostly faced at aptitude tests. Musical perception tests which has been developed with the developed technology as an alternative to conventional methods in order to use the time and energy efficiently has a great value.

This research aims the applicability of the Primary Measures of Music Audiation and Intermediate Measures of Music Audiation tests in Turkey, which was developed by Edwin Gordon, after performing the validity and reliability. Thus, it aims to be an alternative to the tests used in Turkey for measuring the musical perception or musical talent. In line with this objective, applications were performed in two separate school and level which were Azmi Ertuğrul Primary School and Turgut Özal Intermediate School. Applications were done in accordance with the original test and within a class

hour. Each test is divided into two subtests such as tonal and rhythm test, including 40 items.

As a result, applicability of these tests in Turkey, after calculating KR-20 reliability coefficient, relationship against scores, material distinctiveness, material analysis, descriptive analysis, criterion validity and validity of these tests which have application examples in abroad, Primary Music Audition Test for 6-10 age group, Intermediate Music Audition Test for 11-14 age group were found to be successful in recognition of students who are talented or not and also the applicability of such in Turkey.

Key words: Edwin Gordon, musical perception, PMMA, IMMA, special ability in music

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
SUMMARY.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Önem.....	4
1.4. Problem Cümlesi ve Alt Problemler.....	5
1.5. Sınırlılık.....	6
1.6. Sayıltı.....	6
1.7. Kısaltmalar.....	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Türkiye’de Müzikte Özel Yetenekliliğin Belirlenmesi.....	8
2.2. Edwin Gordon’un Müzik Yeteneği Anlayışı ve Felsefesi.....	13
2.2.1. Müzik Yeteneği.....	13
2.2.2. Gelişimsel ve Sabit Müzik Yeteneği.....	14
2.3. Türkiye’de Geliştirilmiş Müzik Alanı Testleri.....	20
2.3.1. Çalgı Performansı Kapsamında Geliştirilen Testler.....	20
2.3.2. Müziksel İşitme Kapsamında Geliştirilen Testler.....	22
2.4. Yurt Dışında Geliştirilmiş Müzik Alanı Testleri.....	26
2.4.1. Çalgı Performansı Kapsamında Geliştirilen Testler.....	27
2.4.2. Müziksel İşitme Kapsamında Geliştirilen Testler.....	27
2.5. Edwin Gordon.....	53
2.6. Yurt Dışında Geliştirilmiş Bir Testin Türkçeye Uyarlama Aşamaları.....	60
2.7. Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi.....	62
2.7.1. Okul Öncesi Eğitim.....	62

2.7.2. İlköğretim	63
2.7.3. Ortaöğretim.....	63
2.8. Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Sistemi.....	64
2.8.1. Okul Öncesi Eğitim.....	64
2.8.2. İlkokul.....	65
2.8.3. Ortaokul	65
2.8.4. Lise	66
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	67
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	67
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	72
4. YÖNTEM	72
4.1. Araştırmanın Modeli.....	72
4.2. Evren ve Örneklem	72
4.3. Verilerin Toplanması.....	73
4.4. Veri Toplama Aracı	73
4.5. Verilerin Uygulanması	75
4.6. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	75
4.7. Başlangıç ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Norm Bilgileri	76
BEŞİNCİ BÖLÜM	81
5. BULGULAR VE YORUMLAR	81
ALTINCI BÖLÜM.....	103
6. SONUÇ, ÖNERİ VE TARTIŞMA	103
KAYNAKÇA.....	109
EKLER	115

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Orta Seviye Müzik İşitme Testleri İçin Kriter Puanları	79
Tablo 2. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri İçin Kriter Puanları	80
Tablo 3. Testlerinin Güvenirliğinin İncelenmesi	81
Tablo 4. BİLSEM ÖĞrencisi Olan ve Olmayan ÖĞrencilerin Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinden Elde Ettiği Puanların Karşılaştırılması	82
Tablo 5. Ölçme Aracından Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel İstatistikler.....	83
Tablo 6. 6-10 Yaş Grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Tonal Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları	84
Tablo 7. 6-10 Yaş Grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Ritim Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları	85
Tablo 8. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi 6-10 Yaş Grubu Ölçüt Geçerliği BİLSEM Sonuçları	87
Tablo 9. Türkçeye evrilmiş Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Yüzdelik Dilimleri.....	88
Tablo 10. Türkçeye evrilmiş Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Karma Puan Yüzdelik Dilimleri	90
Tablo 11. Türkçeye evrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testi 11-14 Yaş Grubu BİLSEM Sonuçları	93
Tablo 12. Türkçeye evrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Yüzdelik Dilimleri	94
Tablo 13. Türkçeye evrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Yüzdelik Dilimleri	95
Tablo 14. Ölçme Aracından Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel İstatistikler.....	97

Tablo 15. 11-14 Yaş Grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Tonal Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları 98

Tablo 16. 11-14 Yaş Grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Ritim Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları 99

Tablo 17. Yaş Gruplarına Göre Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Boyutları Arasındaki İlişkilere Ait Katsayılar 101

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

İnsanoğlu var olduğundan beri m¼zik de hep var olmuştur. İlk olarak taklit veya seslenme ile hayat bulmuş olsa da, zaman içinde evrimleşmiş ve g¼n¼m¼zdeki halini almıştır. Gerek duygusal alanlarda gerekse sosyal-k¼lt¼rel alanlarda karşımıza çıkmaktadır.

M¼zik eğitimi anne karnından itibaren başlar. M¼ziđe dair ilk tohumlar anne karnında atılır ve gelişerek hayatımız boyunca bize eşlik eder. M¼zik eğitimi herkes içindir ve herkes için gereklidir. ¼nk¼ birey m¼zik eğitimiyle hem kişisel hem de sosyal anlamda kendini geliştirir. B¼ylece birey kendini daha iyi ifade ederek yaşam standardını da y¼kseltmiř olur.

M¼zik eğitimi resmi olarak ilkokuldan itibaren başlar ve ¼niversiteye kadar devam eder. Ancak bu s¼recin haricinde birey, kendi imkanları ya da ilgisi doğrultusunda da m¼zik eğitimi alabilir. Bu da bireyde var olan m¼zik potansiyelinin gelişmesine ve bireyin kişisel gelişimine de katkı sağlayacaktır.

G¼n¼m¼zde m¼zik eğitiminin bireylerin kişilik gelişimine ve sosyalleşmesine katkıda bulunduğu gerçeği giderek daha çok kabul g¼rmektedir. M¼zik eğitimi insanın yakın çevresi ile m¼zik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, m¼ziđi bilinçli olarak ¼reten ve t¼keten bir birey olmasını sağlar (¼zen, 2004: 58).

M¼zik eğitimi, temelde, bir m¼ziksel davranış kazandırma, bir m¼ziksel davranış değiştirme veya bir m¼ziksel davranış değişikliği oluşturma, bir m¼ziksel davranış geliştirme s¼recidir. Bu s¼rete daha çok, eğitim g¼ren bireyin (ocuğun/gencin, ¼đrencinin) kendi m¼ziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, d¼zenli ve y¼ntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. M¼zik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, ¼zellikle m¼ziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha d¼zenli, daha

etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 2005: 14). Diğer bir taraftan müzik eğitimi, kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl işbirlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesinin yanında, sembollerin nasıl kullanılacağı, bilgiyi analizleme, sentezleme ve değerlendirme gibi kavramaya yönelik beceriler müzik öğretiminde tam belirgin olmamakla birlikte çocuğun bu yöndeki becerilerinin gelişimini güçlendirici yöndedir (Şendurur ve Akgül Barış, 2002: 167).

Ülkemizde müzik eğitimi aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde dallara ayrılır. Çünkü, müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimde adlandırılır. Bu bakımdan, müzik eğitimini, genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olarak üç ana türe ayırmak mümkündür. *Genel Müzik Eğitimi*, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamasında, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür. Genel müzik eğitimi her yaşta, her düzeyde herkes için geçerlidir ve zorunludur. Genel müzik eğitimi, anaokulu ve ilkokulda sınıf öğretmeni tarafından; ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından; üniversitede ise müzik öğretim görevlisi tarafından okutulur. *Özengen Müzik Eğitimi*, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür. Özengen müzik eğitimi herhangi bir düzeyde herkes için zorunlu değil, seçmelidir. Özengen müzik eğitimi, ilkokul, ortaokul ve liselerde eğitsel müzik kolu çalışmalarıyla, çalgı ve ses topluluklarıyla, seçmeli koro ve orkestra dersleriyle, isteğe bağlı müzik etkinlikleri yoluyla gerçekleşir. Üniversitelerde ise, bunlara benzer durumların yanı sıra, gönüllü katılıma bağlı olarak yürütülen müzik çalışmaları yoluyla gerçekleşir. *Mesleki Müzik Eğitimi*, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, müziğe belli düzeyde yetenekli

kişilere yönelik olup, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür. Mesleki müzik eğitimi, genellikle örgün eğitim kurumlarında ya da bu kurumlardakine benzer ortamlarda gerçekleştirilir. Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik eğitimi, seslendiricilik/yorumculuk eğitimi), müzik bilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi, müzik teknolojisi eğitimi mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını oluşturmaktadır (Uçan, 2005: 30-31-32-33).

Müziğin bütün bu dallarında eğitim alan bireyler için beklenen veya olması istenilen kriter müziksel işitme yeteneğidir. Bireyin müziksel işitme yeteneğinin var olması onun eğitim aldığı alanda daha çabuk ve rahat ilerlemesini sağlayabilir. Günümüzde de bireyin müziğe karşı yetenekli olup olmadığı müziksel işitme becerisinin ne derece olduğuna göre belirlenmektedir. Bu nedenle müzik eğitiminin en önemli noktalarından biri müziksel işitme yeteneğinin belirlenmesi ve geliştirilmesidir.

Müziksel işitme, bir müzisyenin ihtiyaç duyduğu temel beceridir. Müziksel işitme becerisi ton, aralık, akor, tonalite, dizi, yedili akorlar, dominant ve ritmik kalıplar gibi belirgin müzikal unsurları tanımak için kullanılır. Bu nedenle müziksel işitme becerisi bir müzisyenin müzikalitesi için büyük önem taşır. Bu beceri sayesinde enstrüman çalma, duyulan müziği anlama, okunulan notayı zihinde tınlatabilme, doğaçlama ve beste yapabilme, başka müzisyenlerle iletişim kurma ve kolay uyum sağlama gibi müzikalite öğelerine sahip olunabilmektedir (Yayla, 2006: 29).

“Geniş anlamıyla **müziksel işitme**, işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, öge, gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama (hatırlama), ayırt etme, çözme ve çözümleme yeteneğidir” (Uçan, 2005: 19).

Bireyde müziksel işitme yeteneğinin belirlenmesi kendi istekleri doğrultusunda uzmanlar tarafından yapılabilir. Ancak bu durum müziği meslek olarak seçecek bireyler için farklıdır. Dolayısıyla müziksel işitme yeteneğinin belirlenmesi bu aşamada, yetenek sınavlarının en önemli bir boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınavın hem puan olarak hem de zorluk derecesi olarak önemli ve aynı zamanda sınav

sonucunu büyük ölçüde etkileyen bir kısmını müziksel işitme sınavları oluşturmaktadır. Günümüzde bu sınavlar konservatuvarlarda, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde ve üniversitelerin Müzik Bölümlerinin giriş sınavlarında karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde müzik bölümlerinin giriş sınavlarının temel boyutlarını müziksel işitme, çalma ve söyleme oluşturmaktadır. Bütün bu aşamalar günlerce ve saatlerce sürmektedir. Gerek sınavı yapan hocaların gün içindeki yorgunlukları gerekse öğrencilerin bütün gün ayakta bekleyip sınav stresi ve heyecanı yaşamaları bu sınavların zaman zaman doğru ölçülüp ölçülmediği sorularını akıllara getirmektedir. Bu sorundan yola çıkarak, teknolojinin yardımıyla hem hocaların üzerindeki yükü hafifletmek, hem zamanı iyi kullanmak ve değerlendirmek, hem de öğrencilerin sınav heyecanını daha aza indirmek mümkündür.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Edwin Gordon tarafından müziksel işitme yeteneğinin tespit edilmesi amacıyla geliştirilen Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi (PMMA) ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin (IMMA) geçerlik ve güvenilirliğinin yapılmasının ardından Türkiye’de kullanılabilirliğinin tespiti amaçlanmıştır.

1.3.Önem

Yapılacak olan bu araştırma,

- Ülkemizde yapılan geleneksel yetenek sınavlarına alternatif yeni bir bakış açısı getirmesi açısından,
- Ülkemizde yetenek algısının tekrar gözden geçirilmesi açısından,
- Ülkemizde müzik alanına hakim bireyler yetişmesine olanak sağlaması açısından,
- Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yapılan giriş sınavlarında da kullanılabilmesi ve çabuk anlaşılabilirlik sağlaması açısından,
- Bu testlerin Türkçe uyarlamasının ilk defa yapılması açısından önem taşımaktadır.

1.4.Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin (Primary Measures of Music Audiation ve Intermediate Measures of Music Audiation) geçerlikleri ve güvenilirlikleri nasıldır?

1. Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin KR-20 güvenilirlik katsayıları nasıldır?
2. Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin güvenilirliği nasıldır?
 - a) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testine ait betimsel bulgular nasıldır?
 - b) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Tonal alt testinin madde analizi nasıldır?
 - c) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Ritim alt testinin madde analizi nasıldır?
3. Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin geçerliği nasıldır?
 - a) Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği nasıldır?
4. Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin geçerliği nasıldır?
 - a) Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği nasıldır?
5. Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin güvenilirliği nasıldır?
 - a) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testine ait betimsel bulgular nasıldır?

- b) Genel müzik yeteneğinin ölümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testi Tonal alt testinin madde analizi nasıldır?
 - c) Genel müzik yeteneğinin ölümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testi Ritim alt testinin madde analizi nasıldır?
6. Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin alt boyutları arasındaki ilişki nasıldır?

1.5.Sınırlılık

Bu araştırma, Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin uygulandığı 2018- 2019 eğitim-ğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6.Sayıltı

Bu araştırmada testlere katılan bireylerin ilgili test sonuçlarını objektif ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.7.Kısaltmalar

PMMA: Primary Measures of Music Audiation

IMMA: Intermediate Measures of Music Audiation

BİLSEM: Bilim ve Sanat Merkezi

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

BSMİT: Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi

OSMİT: Orta Seviye Müzik İşitme Testi

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde “müzik”, “müziksel algı”, “müzik eğitiminde ölçmenin gerekliliği”, “yeteneğin ölçümü ve gerekliliği”, “özel yeteneklilik” ve “müzikte özel yeteneklilik” kavramlarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Araştırmanın temelini oluşturan Edwin Gordon’un müzik eğitimi felsefesi ve görüşleri belirtilmiştir. Ayrıca ülkemizde ve yurt dışında kullanılan yetenek testlerine yer verilmiştir.

İnsanoğlu var olduğundan beri müzik de var olmuştur. İlk başta sadece belki bir seslenme olarak hayat bulmuşsa da zaman içerisinde müzik de evrimleşmiştir. Gerek toplumların yaşadığı siyasal ya da sosyal olaylarda gerekse kültürel olaylarda varlığını hep korumuş ve sürdürmüştür. Çoğu zaman duygulara tercüman çoğu zaman da duyguları destekleyici niteliktedir. İnsan yaşamının bu kadar vazgeçilmez bir parçası haline geldikten sonra müziğin tanımı ile ilgili birçok görüş de bugüne kadar gelmiştir. Eğitim alanında günümüzde en yaygın olarak karşımıza çıkan müzik tanımı ise şöyledir: Uçan’a (2005:29) göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, o arada başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerle anlatan estetik bir bütündür.

Bozkır’a (2009: 1) göre algı, duyu organlarına gelen uyarımların anlamlı hale getirilmesi sürecini ifade eder. Algı üzerine yapılan çalışmalar algının bir gelişim sürecine sahip olduğu ve bu süreç içinde zamanla değişebileceği ve tüm değişenlerin ölçülebileceği yönündedir. Bu tanımdan hareketle müzik kavramı da duyu organlarına yönelik olduğu için müziksel algıyı müziğin içerisinde olan uyarımların anlamlı hale gelmesi, algılanması şeklinde yorumlayabiliriz.

Algının zamanla gelişebileceği, değişebileceği ve ölçülebileceği düşüncesi bu noktada büyük önem taşımaktadır. Müzik yeteneğine sahip olan bir bireyde müziksel algılamının olması beklenen bir durumdur. Bu sebeple müzik yeteneğinin de gelişebileceği, değişebileceği ve ölçülebileceğini düşünmek mümkündür.

2.1.Türkiye’de Müzikte Özel Yetenekliliğin Belirlenmesi

Ülkemizde müzik eğitiminde ölçme kavramı yeteneğin belirlenmesi konusunda sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu durum konservatuvarların, güzel sanatlar liselerinin, üniversitelerin ya da bilim sanat merkezlerinin sınavlarında çok önemli bir yere sahiptir. Günümüzde müzik yeteneğine sahip bireyler eğitimlerini mesleki anlamda ilerletmek istediklerinde bu kurumlara başvurup özel yetenek sınavlarına girmektedirler. Başvurulan kuruma göre yaş grupları ve bununla birlikte sınavın içeriği de değişiklik göstermektedir.

Güzel Sanatlar Fakülteleri- Müzik Öğretmeliği Bölümleri

“Özel yetenek gerektiren programların sınavları ile seçme ve yerleştirme işlemleri yükseköğretim kurumlarınca yapılmaktadır. Özel yetenek gerektiren programlara başvurular doğrudan programın bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumuna yapılır. Sınav ve değerlendirme işlemleri ilgili yükseköğretim kurumu tarafından yürütülür” (ÖSYS Kılavuzu, 2017: 26). Özel yetenek sınavı gerektiren yükseköğretim kurumlarından herhangi birine başvurabilmek için adayın ÖSYS Kılavuzunda belirtilen puanı almış olması gerekmektedir. Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim ve Heykel bölümlerinde okumak isteyenlerin, üstün yeteneklerinin saptanması için ilgili yükseköğretim kurumlarına doğrudan başvurmaları gerekmektedir. Bu adayların değerlendirme ve seçme işlemleri ilgili rektörlüklerin oluşturduğu komisyonlar tarafından yapılmaktadır (ÖSYS Kılavuzu, 2017: 26).

Üniversitelerin müzik bölümlerinin giriş yetenek sınavları, her üniversite tarafından önceden belirlenen tarihlerde ve oluşturulan jürilerce tek veya iki aşamalı olarak yapılmaktadır. Tek aşamalı sınavlarda adaylar müziksel işitme, çalma ve söyleme alanlarında sınanırlar. Bu alanlarda göstermiş oldukları başarının değerlendirilmesi sonucu lisans eğitimi almaya hak kazanırlar. Tek aşamalı sınavlarda adaya yöneltilen müziksel işitme soruları ön eleme niteliğinde değil; sınav, adayın müziksel işitme yeteneğinin ölçülmesi ile ilgilidir. İki aşamalı sınavlarda ise, birinci aşamada adaylar sadece müziksel işitme sorularıyla ön elemeye tabi tutulurlar. İkinci aşama sınavında ise zorluk derecesi arttırılmış müziksel işitme soruları sorulur. Bu

aşamada adaylar çalma ve söyleme becerilerini sergilerler ve aldıkları toplam puan adayın başarılı olup olmadığını belirler (Atak Yayla ve Yayla, 2009: 1).

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri

Güzel sanatlar alanlarında eğitim vermek üzere Milli Eğitim Bakanlığınca veya konservatuvarlar bünyesinde açılan ilkökul, ortaokul ve lise seviyesindeki okul/kurumların amacı, güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukların; küçük yaşlardan itibaren eğitilerek yetiştirilmelerini, özel yetenek gerektiren programlara hazırlanmalarını, araştırmacılığa yönelerek üretken ve profesyonel sanatçı adayları olarak yetiştirilmelerini, milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanıma ve yorumlayabilmelerini sağlamaktır (MEB Ortaöğretim Mevzuatı, 2016: 164-165).

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin giriş özel yetenek sınavları, ilgili kurumlarca oluşturulan jüriler tarafından hazırlanan testler ve performanslar yoluyla yapılmaktadır. Müzik alanıyla ilgili müzik yetenek sınavları çoğunlukla müziksel işitme- algılama testlerinden oluşmakta ve sınavda müziksel işitme- algılama, müziksel söyleme ve müziksel çalma ile ilgili test ve performanslar yer almaktadır (Yağcı, 2009: 1).

Bilim ve Sanat Merkezleri

“Bilim ve sanat merkezleri; örgün eğitim kurumlarına devam eden ve genel zihinsel yetenek, görsel sanatlar veya müzik yetenek alanlarında özel yetenekli olarak tanımlanan öğrencilere, yeteneklerini geliştirerek kapasitelerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla destek eğitim vermek üzere açılan özel eğitim kurumlarıdır” (Bilim Ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 6).

“BİLSEM’ler ülkemizde “özel yetenekli öğrencilerin” eğitildiği yer olarak bilinmektedir. Ancak öğrenciler okul düzeylerine göre haftalık 30-40 ders saatlik eğitimlerini normal okullarında almakta iken BİLSEM’de haftalık sadece 6-10 saat

eğitim alabilmektedir. Bu eğitimler oğrencilerin yetenek alanlarına göre her bir yetenek alanı için 2-4 ders saati kadar olmaktadır” (Kurnaz, 2014:5).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde oğrenci seçimi dört aşamada gerçekleştirilir: Oğretmen Eğitimi, Gözlem Formlarının Doldurulması, Grup Tarama Uygulaması, Bireysel Değerlendirme (Genel Zihinsel- Görsel Sanatlar- Müzik). Bu alanlardan genel zihinsel, sorulan sorulara doğru ve hızlı yanıt veren, yeni bir konu oğrenmek amacıyla sorular soran, bağlantısız fikirler arasında alışılmadık bağlantılar kuran, verilen görevleri mükemmeliyetçi bir tutum sergileyerek tamamlamada ısrarcı olan oğrencileri ifade eden alanı temsil eder. Görsel sanatlar, aktif, akıcı ve geniş bir hayal gücüne sahip olan, resimleri derinlik ve parçalar arasında uygun oranlar kullanarak planlayan, nesnelere ve ortamları ayrıntılarıyla algılayıp çeşitli malzemelerden değişik tasarımlar yapan, özgün tasarımlar üretebilecek potansiyele sahip olan oğrencileri ifade eden alanı temsil eder. Son olarak da müzik, işitsel ve ritmik olarak üst düzey performans gösteren, duyduğu bir ya da birden fazla sesi ve karmaşık müzik cümlelerini hatırlayıp seslendirebilen, çalgı çalma ve şarkı söyleme istekleri üst düzeyde olan ve müzikle ilgili alanlarda fark yaratan çalışmalar yapabilecek potansiyele sahip olan oğrencileri ifade eden alanı temsil eder. Oğrenci tanılama işlemleri ise öncelikle sınıf oğretmenleri tarafından yetenek alanlarına göre aday gösterilen oğrencilere ait gözlem formları e-okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden doldurularak, daha sonra gözlem formları doldurulan oğrenciler tablet bilgisayarla grup tarama uygulamasına alınarak ve son olarak da grup tarama uygulamasında başarılı olan oğrenciler yetenek alanlarına göre bireysel değerlendirmeye alınarak gerçekleştirilmektedir (Bilim Ve Sanat Merkezleri Oğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 6-7).

Grup tarama uygulama sonuçları açıklandıktan sonra Bakanlık tarafından yetenek alanlarına göre belirlenen puan barajını geçen oğrenciler yine yetenek alanlarına göre bireysel değerlendirmeye alınmaktadırlar. Bireysel değerlendirmeler genel zihinsel, görsel sanatlar ve müzik alanında ayrı ayrı yapılmaktadır (Bilim Ve Sanat Merkezleri Oğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 13-14).

Genel zihinsel yetenek alanında bireysel değerlendirmeye girmeye hak kazanan öğrencilere zeka ölçekleri uygulanmaktadır. Görsel sanatlar alanında bireysel değerlendirmeye hak kazanan öğrencilerin incelemeleri Bakanlık tarafından belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılmaktadır. Görsel sanatlar yetenek alanında bireysel değerlendirmeye hak kazanan öğrencilerden yaratıcılıklarını ortaya çıkarabilecekleri, özgün çalışmalar yapabilecekleri sorular sorulacak ve öğrencilerden çizim yapmaları istenmektedir. Yapılacak uygulama iki oturumdan oluşacak ve her bir oturum 40 dakika sürmekte ve öğrencilerden farklı değerlendirme kriterlerinin ölçülmesine olanak sağlayacak çalışmalar yapmaları istenmektedir (Bilim Ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 14-15).

Müzik yetenek alanında bireysel değerlendirmeye hak kazanan öğrencilere “müziksel işitme/bellek” ve “müziksel farkındalık” alanlarından sınıf seviyelerine göre sorular sorulmaktadır. Sınava girmeye hak kazanan öğrenciler örnek uygulama videosunu izleyip müzik yetenek tanılmasına ilişkin bilgi alabilmektedirler (Bilim Ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 16). Bilim ve Sanat Merkezlerinde ise müzik yetenek alanında bireysel değerlendirme öncesinde; müzik yetenek alanında günde 4 oturum şeklinde alınacak öğrenciler her oturumda 10 kişilik gruplar halinde etkinliğe alınır. Etkinlikte piyanodan ses ve ezgi tekrarı, şarkı söyleme, ritimle eşlik etme, müzikal üretkenlik çalışmaları ile öğrencinin hazırbulunuşluğu tespit edilir. Grup etkinliğinin ardından öğrenciler bireysel olarak değerlendirmeye alınır. Müzik yetenek alanında bireysel değerlendirme aşamasında; 1 ve 2. sınıflarda “İşitme”, “Şarkı Söyleme” ve “Müzikal Üretkenlik” ile ilgili kriterler esastır. 3 ve 4. sınıflarda “İşitme”, “Şarkı Söyleme”, “Müzikal Üretkenlik” ve “Çalgı Çalma” ile ilgili kriterler esastır (<http://www.memurlar.net/common/news/documents/584314/muzik1.pdf>). Bireysel değerlendirme aşamasında Bakanlık tarafından belirlenen puan barajını geçen öğrenciler bilim ve sanat merkezine yerleşmeye hak kazanmaktadırlar (Bilim Ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama Ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019: 14).

Konservatuvarlar

Konservatuvarlar kendi içinde fazla bölüm barındırdığı için her bölüm kendi özel yetenek sınavını gerçekleştirir. Bu bölümlerin sınavlarında aranan şartlar ya da öğrenciden beledikleri beceriler farklılık göstermektedir. Dolayısıyla konservatuvarlarda gerçekleştirilen yetenek sınavlarının nasıl yapıldığına dair genel bir yorum yapmak doğru değildir.

Devlet Konservatuvarlarının lise devresi mezunları merkezi sınava girmeden özel yetenek sınavı sonucu ile Konservatuvarların lisans devresine Yükseköğretim Kurulunun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yerleştirilmektedirler. Bu adayların yükseköğretim programlarına alınmalarıyla ilgili işlemler ilgili yükseköğretim kurumlarınca yürütülmektedir (ÖSYS Kılavuzu, 2017: 26).

Yetenek sınavlarında karşımıza çıkan “özel yeteneklilik” kavramı bizi üstün yeteneklilik kavramına götürmektedir. Tunçdemir’e (2004: 1) göre, üstün yetenek, bireyin zihinsel ve bedensel olarak yüksek kapasiteye ve bu sayede özgün eserler yaratabilme yetisine sahip olması demektir. “Üstün yetenekli çocuklar zihinsel, yaratıcı, sanatsal olarak ya da belirli özel akademik alanlarda yaşıtlarına göre daha yüksek bir performans ya da liderlik kapasitesine sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır” (Freemen, 2001; Eyre, 1999; Akt: Erişti, 2012: 104). “Üstün yetenekli öğrenciler, özel akademik alanlarda veya zeka, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuklardır” (Bilsem Yönergesi 2001 Akt: Bildiren ve Uzun, 2007: 32). “Bütün bu tanımlara baktığımızda üstün yeteneklilik kavramı ile ilgili tek bir tanıma ulaşmak mümkün değildir. Ancak bu kavramla ilgili bütün tanımlarda ortak olan birçok özellik bulunmaktadır. Bu ortak noktalardan hareketle üstün yeteneklilik, bir veya birkaç alanda kendi yaşıtlarına göre yüksek performans gösteren ve bu sebeple de özel eğitim ve müfredata ihtiyaç duyan, yüksek zekaya ve yaratıcılığa sahip, sosyal iletişimi kuvvetli bireyler olarak tanımlanabilir” (Esmergül, 2019: 95-96). “Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler bir ülke için stratejik önem taşıyan ve ilerde o ülkenin aydın kesimini oluşturacak bireylerdir. Bu öğrencilerin eğitimlerinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak bütünlük içerisinde sürdürülmesi gerekir” (Kurnaz, 2013:192).

2.2.Edwin Gordon'un Müzik Yeteneği Anlayışı ve Felsefesi

Dünyaca bilinen müzikte özel öğretim yöntemlerinden biri olan Suzuki özel öğretim yönteminin yaratıcısı olan Schinichi Suzuki'nin de savunduğu gibi Edwin Gordon da ilk olarak konuşmayı nasıl öğrendiğimiz üzerine düşünerek yola çıkmıştır. “Dil için düşünce ne ise, müzik için de işitme odur” sözleriyle de müzikte işitme kavramının önemini vurgulamıştır (Gordon, 1999: 42).

Gordon'a (1999: 42) göre her ne kadar müzik kelimenin tam anlamıyla bir dil olmasa da (dilbilgisine sahip olmadığı için kesin bir anlam ifade etmez sadece duyguları ifade eder), dil ve müziği öğrenme süreci birbirine çok benzer. Müzik teorisini öğretmede ideal olarak, sıralı olarak dört müzik kelimeleri geliştirilir: dinleme, performans (müzikte “konuşma” eylemine karşılık gelen), okuma ve yazma. Bu müzikal sürecin tamamı tek bir kelime ile özetlenebilir: işitme. Dil, konuşma ve düşünce dikkate alındığında; dil iletişim kurma ihtiyacının sonucudur; konuşma iletişim şeklidir ve düşünce ise kurduğumuz iletişimdir. Müzik, performans ve işitme de benzer anlamlara sahiptir. Müzik, iletişim kurma ihtiyacının sonucudur. Performans bu iletişimin nasıl gerçekleştiğidir ve işitme ise kurduğumuz iletişimdir. Taklit, hafıza ve tanıma da işitme sürecinin bir parçasıdır ancak tek başına “işitme” değildir.

2.2.1. Müzik Yeteneği

Gordon'a (1999: 43) göre, okul öncesi çağındaki çocuklara ya da zaten okulda olanlara müziği öğretmek, işitmenin önemini birincil olarak değerlendirilmesini gerektirir. Bunun temel nedenlerinden biri, işitmenin müzik yeteneğinin temeli olmasıdır. Özellikle, herkes işitme yeteneğini geliştirme potansiyeli ile doğar, ancak bu potansiyeli kullanmak için uygun bir müzikal ortama sahip olmak gerekir. Bu nedenle, işitme yeteneğinin ne kadar iyi geliştirildiği, müziği anlayabilme ve müzikten keyif alabilme, büyük ölçüde müziğin ne kadar iyi öğretildiğine bağlıdır. Ne kadar iyi müzik öğretildiği büyük ölçüde bireysel müzik ihtiyacımızın nasıl karşılandığına bağlıdır ve bu ihtiyaçlar bir sınıftaki öğrencilere müzikte sadece ortalama başarı potansiyeline sahipmiş gibi düşünülerek öğretildiğinde nadiren karşılanır. Bu durum müzik potansiyeli yüksek olan öğrenciler sıkılmıyorsa ve müzik potansiyeli düşük olan öğrenciler öğretildikleri şekilde huzursuz olmuyorsa herkesin yararınadır.

Plato'nun bir deyişiyse, yeterli seviyede potansiyeli olmayan öğrencilerin yeterli seviyede potansiyeli varmış gibi değerlendirilmesi kadar haksız bir şey yoktur.

Gordon'a göre (1999: 44) müzik yeteneği hem doğuştan gelen potansiyel hem de erken çevresel deneyimlerin ürünüdür. Bu iki faktör, müzik yeteneğinin bilinmeyen kısımlarına katkıda bulunur. Bir faktörün diğerinden daha önemli olup olmadığı ya da eşit öneme sahip olduğu bilinmemektedir. Müzik yeteneğinin doğuştan geldiği belirtilmiş olmasına rağmen, kalıtsal olduğunu iddia edecek bir kanıt olmadığı açıkça belirtilmelidir. Bu, doğacak bir çocuğun müzik yeteneği seviyesinin soydan dolayı tahmin edilemeyeceği anlamına gelir.

2.2.2. Gelişimsel ve Sabit Müzik Yeteneği

Aşağıdaki bilgiler Edwin Gordon'un "Developmental and Stabilized Music Aptitudes Further Evidence of the Duality" isimli çalışmasından alıntılanmıştır.

Gordon'a göre müzik yeteneği doğuştan gelir. Bu başarıma potansiyelidir. Öte yandan, müzik başarısı, bir kişinin yaşam boyu çalışmayla edindiği bilgi ve becerilerde kendini gösterir. Müzik yeteneği kavramı, 1900'lü yılların başlarında eğitimcilerin ve psikologların zihinlerini ele geçirdikten sonra, çeşitli müzik yetenek testleri yayınlanmıştır. Her ne kadar bu testlerin amaçları ve tasarımları değişse de, yazarlar arasındaki anlaşma hepsine hükmetmiştir. Dokuz yaşından küçük öğrencilerin müzik yeteneklerinin tatmin edici sonuçlarla ölçülemeyeceğine inanılıyordu. Dördüncü sınıfın altındaki öğrencilere test örnekleri genellikle verilmemiştir. Gerçekte, müzik başarısını ölçen Wing ve Bentley testleri dışında, küçük öğrenciler için uygun müzik yetenek testleri oluşturma girişimleri, özellikle düşük güvenilirlik tahminlerinin hepsini işe yaramaz hale getirmesinden dolayı bırakılmıştır. Merak konusunun, uygun olmayan test içeriğinden mi, uygun olmayan test tasarımından, anlaşılmasız yönlerden mi, ya da müzik yeteneğinin dokuz yaşından önce kendini göstermemesinden mi kaynaklanıp kaynaklanmadığı ciddi bir şekilde araştırılmamıştır. Bu konudaki bir çalışma Gordon diğeri de Harrington tarafından yapılmıştır (Gordon, 2002: 5).

Ulusal standardizasyon programının bir parçası olarak, Müzikal Yetenek Profili testi için dört ile on ikinci sınıflarda olan öğrencilere yönelik normlar belirlenmiştir...

Resmi müzik öğretimi çok az olan veya hiç olmayan genç öğrenciler yüksek puan alabilirse, bu test serisinin gerçekten de müzik başarısını değil, müzik yeteneğini ölçtüğünü gösterir. Gordon'un buradaki asıl mesele olan ikincil amacı, beş ila sekiz yaş arası öğrencilerin test talimatlarını anlayıp anlamadıklarını ve dokuz yaş ve üzerindeki öğrencilerle aynı müzik içeriğine aynı tipte cevaplar verebileceklerini belirlemektir. Her iki alt testten de yüksek puan almak için resmi müzik başarısının gerekli olmadığı ortalama ve puan dağılımından ortaya çıkmıştır. Anaokulu öğrencileri için *ölçü* alt testindeki ortalamalar, müzikal olarak heterojen bir grup olan altıncı sınıf öğrencileri grubu ile aynı ve anaokulu öğrencileri için *cümleme* alt testindeki ortalamaları, müzikal olarak heterojen bir grup olan dördüncü sınıf öğrencileri grubunun onda üçü olarak tespit edilmiştir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıflardaki öğrenciler için ortalamalar karşılaştırılabilir ölçüde yüksek çıkmıştır. Bununla birlikte genel kanıtlara dayanarak testlerden herhangi birinin dokuz yaşından küçük öğrencilerle kullanılmasının uygunsuz olacağı sonucuna varılmıştır. Çünkü müzikal anlamda seçkin birkaç genç öğrenci, test talimatlarını anlamada bazı zorluklar yaşamış, kaydedilen talimatlara ayak uyduramamış, cevap sayfalarının nasıl işaretleneceği konusunda kafası karışmış ve sorularda ne dinleyecekleri konusunda hatalar yapmıştır. Bu durum okul nüfusunun yüzde 90'ından fazlasını veya daha fazlasını içeren aynı yaşta müzikal olmayan birçok öğrenci için geçersiz sonuçların beklenebileceği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bir müzik yetenek testinin kabul edilebilir olması için, tüm öğrenciler için (düşük ve ortalama müzik yetenekleri olanların yanı sıra yüksek müzik yetenekli olanlar) geçerli sonuçlar vermesi gerekmektedir (Gordon, 2002: 5-6).

Harrington, Müzikal Yetenek Profili (MAP) testinde uygulama prosedürlerini, alt testleri dokuz yaşından küçük olan müzik yeteneklerini ölçmek ve teşhis etmek için kullanılacak şekilde değiştirmiş, basitleştirilmiş talimatlar yazmış ve testleri yeniden adlandırarak ve renk kodlu bir cevap sayfası tasarlamıştır. Böylece okuma-yazma bilmeyen öğrenciler, cevap kağıdındaki farklı renkleri izleyerek test sorularına cevaplarını işaretleyebileceklerdir. Harrington, müzikal anlamda heterojen bir grup olan anaokulu ve birinci sınıf öğrencilerinin, test serisinin basitleştirilmiş versiyonlarını anlayamadıklarını veya test sorularında duyulan seslerin

karmaşıklııyla başa çıkamadıklarını keşfetmiştir. Ayrıca, sadece üç testin, (melodi, tempo ve cümleme) .68'den .88'e kadar oldukça yüksek güvenilirlik sağladığını ve bunun sadece ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri için olduğunu belirtmiştir. Yedi ve sekiz yaşındaki öğrenciler bile, test serisinde kalan dört testte ne dinleyeceğini anlamada zorluk çekmişlerdir (Gordon, 2002: 6).

Gordon, dokuz yaşından küçük öğrencilerin müzik yeteneklerinin ölçülmesi konusundaki sistematik araştırmalarına, sekiz yıl boyunca üç deneysel araştırma ile başlamıştır: *Toward the Development of a Taxonomy of Tonal and Rhythmic Patterns: Evidence of Difficulty Level and Growth Rate*, *Tonal and Rhythmic Patterns: An Objective Analysis*, *A Factor Analytic Description of Tonal and Rhythm Patterns and Objective Evidence of Pattern Difficulty Level and Growth Rate*. Bu çalışmalarda, tonal motiflerin aynı ve farklı tonaliteleri ile ritmik motiflerin aynı ve farklı ölçülerde işitilmesindeki zorluğun sınıflandırılması ve belirlenmesi konularına odaklanılmıştır. Öğrencilerin tonal ve ritim yeteneklerinin doğrudan ölçülmesini de içeren, araştırmanın bir sonraki aşamasında yalnızca öğrencilerin işitsel olarak kolay buldukları kalıplar içerik olarak kullanılmıştır. Araştırmalar dizisine katılan 10.000'den fazla öğrencinin test edilmesinden elde edilen sonuçlar, özellikle genç öğrencilerin müzik yeteneklerinin ölçülmesinin ve tanımlanmasının benzersiz yönleriyle ilgili ilginç gerçekleri ortaya koymuştur (Gordon, 2002: 6-7).

Ülke genelinde çeşitli yaşlardan gelen çok sayıda sınıflara ayrılmış ve rastgele seçilmiş örneklem grubundan, kaydedilmiş tonal ve ritmik motifleri dinlemeleri ve duydukları motiflerde her bir çiftin aynı mı yoksa farklı mı olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Eğer bir çiftteki motifler aynıysa ve gruptaki öğrencilerin çoğu bunun farkındaysa, motiflerin işitilmesi/ayırt edilmesi kolay olarak değerlendirilmiştir; eğer bir çiftteki motifler aynıysa ancak öğrencilerin yaklaşık yarısı bunun farkında değilse, motiflerin işitilmesi/ayırt edilmesi orta düzeyde zor olarak değerlendirilmiştir ve bir çiftteki motifler aynıysa ve sadece birkaç öğrenci bunun farkındaysa, motifin işitilmesinin zor olduğu değerlendirilmiştir. Farklı olan motifler için analiz yapılmamıştır. Şaşırtıcı bir şekilde motiflerin zorluk seviyelerinin müzik literatüründe bulunma sıklıklarıyla hemen hemen hiçbir ilgisi olmadığı bulunmuştur (Gordon, 2002: 7).

Araştırmanın en önemli keşfi ise, dokuz yaşından büyük öğrencilerin müzik yeteneklerinin sabit olduğu ve dokuz yaşından küçük öğrencilerin ise bunu tam tersi olarak müzik yeteneklerinin gelişimsel olduğu sonucudur. Bu durumun çevresel koşullardan etkilendiği düşünülebilir. Bunun özellikle açık olması, dokuz yaş ve üstü öğrencilere uygulanan güvenilir bir müzik yetenek testi puanlarının korelasyonunun, müzik eğitimi alıp almadıklarına bakılmaksızın, yıldan yıla nispeten istikrarlı kalmasıdır. Bu, dokuz yaşından küçük öğrencilerin güvenilir müzik yetenek sınavı puanlarının boylamsal korelasyon gösterdiği durum değildir. Nitekim, okulda müzik dersi verilmediğinde, gelişimsel müzik yetenek testlerinde ortalama puanlar sistematik olarak azalmaktadır; geleneksel eğitim ile, ortalama puanlar yıldan yıla yaklaşık iki puan artar ve müzik öğretiminde “işitme” vurgulandığında ortalama puanlar elde edilebilecek en yüksek puana yaklaşır. Öğrenciler ne kadar küçükse, müzik yeteneği seviyeleri doğum seviyelerine yaklaştıkça çevresel etkilere o kadar hassas olmaktadır. Bir diğer çok önemli bulgu ise dokuz yaşından küçük öğrencilerin müziksel cevapları ve bu cevapların edinilmesidir (Gordon, 2002: 7).

Müzik yeteneğinin gelişim aşamasında olan öğrenciler, bir seferde yalnızca tek bir müzik boyutuna odaklanabilirler. Müziğe Gestalt terimleriyle değil atomistik terimlerle cevap verdikleri söylenebilir. Örneğin, eğer dinledikleri tonal motif ritmik içerikte (ritim bağlamında) değilse, dinledikleri tonal motif hakkında güvenilir karar alabilirler. Tonal motiftaki tüm aralıklar eşit uzunlukta olmalıdır. Aynı şekilde, bu yaştaki öğrenciler dinledikleri ritmik motif tonal içerikte (tonal bağlamda) değilse, dinledikleri ritmik motif hakkında güvenilir karar alabilirler. Ritmik motiftaki tüm süreler stilistik ve etkileyici olsa da, aynı perdede olmaları gerekir. Gelişimsel müzik yeteneği, ton ve ritim olmak üzere iki boyutlu olarak tanımlanmıştır. Tempo ve ölçü gibi ayrı ritim parçaları ve melodi ve uyum gibi ton kavramının ayrı bölümleri, genç öğrenciler için fark edilmez görünmektedir (Gordon, 2002: 7-8).

Bu noktada Gestalt yaklaşımını ve atomistik yaklaşımı açıklamakta fayda olacaktır. Öncülüğünü Wertheimer, Köhler ve Koffka'nın yaptığı, dünyayı ve insanın çevresindeki olayları anlamaya yönelik olarak yapılan işlemler üzerinde durması nedeniyle biliş kuramcıları olarak da adlandırılan Gestaltçıların temel görüşleri şunlardır:

- İnsanlar gördüklerini bir bütün olarak algırlar. Bütünü oluşturan parçaların aralarındaki ilişkiler algılamada önem taşır.
- Bir nesnenin ya da parçanın algılanışı, onun diğer parçalarla olan ilişkisine bağlıdır.
- İnsanlar, nesnelere bazı örgütleyici eğilimlere göre algırlar. Bir resimde görülen – dikkat edilen- nesne şekil; geride kalanlar ise zemin olarak algılanır.
- İnsanlar, çevrelerini bir düzen içinde görürler. Eşya ve olaylar tek başlarına değil; organize edilmiş bir bütün içinde anlam kazanırlar.
- Herhangi bir durumun ya da konunun öğeleri birbiriyle ilgilidir ve bunların her biri bütünlük içinde anlam kazanır. Bütün, onu meydana getiren parçalarının toplamından daha farklıdır. Bir konuyu oluşturan parçaları ayrı ayrı incelersek bütünü göremeyiz ve bütünden önemli şeyler kaybederiz (Nurettin, 1985; Akt: Bilge, 2006: 245-246).

Küçük öğrencilerden iki kez çalınan melodik motifin aynı veya farklı ton kalitesine (tını) sahip olup olmadığını söylemeleri istendiğinde, farklılıklar abartılıysa hemen hemen herkes soruyu doğru cevaplayabilir. Farklılıklar biraz daha az belirtilmiş olduğunda ise neredeyse kimse soruyu doğru cevaplayamaz ve cevapların güvenilirliği sıfıra yaklaşır. Ton kalitesinde olduğu gibi, genç öğrencilerden iki kez çalınan melodik motiflerin aynı dinamik seviyeye sahip olup olmadığını söylemeleri istendiğinde, farkın fazla olması durumunda hemen hemen herkes soruya doğru cevap verebilir. Öğrencilerin melodik motifleri (ton ve ritim boyutlarını birleştiren motifleri) işiterek ton kalitesi ve dinamikleri ile ilgili sorulara cevap vermekte zorlanmadıklarından emin olmak için, tek boyutlu ton kalıplarını veya ritim kalıplarını işitirken aynı kararları vermeleri istenmiştir. Aynı şekilde cevapların güvenilirliği sıfıra yakın çıkmıştır. Dahası, yalnızca iki tercihsiz gelişimsel müzik yeteneği boyutu tanımlanmıştır. Soruların sorulma biçimine veya soruların içeriğinin niteliğine bakılmaksızın, genç öğrenciler müzik tercihleriyle ilgili olarak güvenilir yargılarda bulunamamışlardır. Yani, müzik tercihi kendini gelişimsel müzik yeteneğinin bir yapısı olarak göstermemiştir (Gordon, 2002: 8).

Önemsiz bir konu gibi görünse de, gelişimsel müzik yeteneği aşamasındaki genç öğrencilerin, her bir motifin temposunu tanımlamak için, motiflerdeki birim vuruşların yerleşimini belirlemede yardımcı olunmadığı zaman, yeni duydukları ritmik motifleri daha da zor buldukları keşfedilmiştir. Genç bir öğrenciden iki ritim düzenini dinlemesini ve karşılaştırmasını ve sonra iki ritmin aynı mı yoksa farklı mı olduğunu belirtmek için güvenilir bir cevap vermesi yeterli değildir. Ritim motifleri duyurulmadan önce tempo oluşturulmalı ya da motifler duyurulurken tempo belirtilmelidir (Gordon, 2002: 8).

Araştırmada beklenmeyen bir bulgu ise, gelişimsel müzik yeteneği aşamasındaki genç öğrencilerden iki tonal motifi veya iki ritmik motifi karşılaştırmaları istendiğinde, bir müzik aleti uyarıcı olarak kullanıldığında konsantrasyonlarının odağını yitirmeleri olmuştur. Öğrenciler duydukları müzik içeriğinden ve cevaplamaları istenen sorulardan ziyade müzik aletine daha çok dikkat etmişlerdir. Bu durum klavye, zil, perküsyon, nefesli, piriç ve yaylı çalgılar için de geçerlidir. Güvenilirlik ve yapı geçerliliği açısından, bir sentezleyicinin kullanılabilir en iyi araç olduğu ortaya çıkmıştır. Çünkü genç öğrenciler sentezleyicinin sesine olumlu ya da olumsuz tepki vermemişlerdir ve böylece bu durum onların asıl ilgilerini başka yöne çekmelerine engel olmuştur. Sentezleyicinin ayrıca öğrencilerin ritim duyarlılıklarını test ederken basit bir akustik enstrümandan üstün olduğu da kanıtlanmıştır. Bunun nedeni, sentezleyicinin, bir birim vuruşun süresi boyunca olduğu gibi, birim vuruşun kendisi için de hazırlık yapabilmesidir. (Gordon, 2002: 9).

Müzik yeteneğinin dokuz yaşına kadar gelişimsel olduğu görüşü, birçok kişi, hem de çeşitli disiplinlerde ve meslekte çalışanlar için kabul edilebilir görünmektedir. Bununla birlikte, müzik başarı testi olmayan gelişimsel bir müzik yetenek testi olabileceğinin fikri, özellikle bazı profesyonel müzik eğitimcileri için, anlaşılması zordur. Bir öğrencinin puanının gelişimsel bir müzik yetenek testinde iyileşebileceği veya düşebileceği için bu testin bir müzik başarı testi olması gerektiğini düşünmektedirler. Yine de anlaşılmalıdır ki, öğrencilere resmi veya gayri resmi olarak gelişimsel veya sabit müzik yetenek testinde kendilerinden ne istendiği öğretilmemiştir. Açıklandığı gibi, bir gelişimsel müzik yetenek testinde, öğrencilerden iki tonal motif veya iki ritmik motifi dinlemeleri ve duydukları iki

motifin aynı mı yoksa farklı mı olduğuna karar vermeleri istenir. Genç öğrencilere bu tür bir becerinin evde ya da tipik sınıf derslerinde öğretilmiş olması muhtemel değildir (Gordon, 2002: 11).

Gordon tarafından yapılan araştırmada, dokuz yaş ve altındaki öğrencilerle geçerli bir gelişimsel müzik yetenek testinin yapılması ve ortaokul ve lise öğrencileri ile geçerli bir sabit müzik yetenek testinin kullanılmasının gerekliliği tespit edilmiştir. Özellikle de daha yaşlı öğrencilere uygun testlerin kullanılmaması, aslında, sonuçlar gerçeğe aykırı olan gerçekleri açıklayacakları için yanıltıcı olacaktır, çok yüksek puan alan ve çok düşük puan alan öğrencilere yönelik ayrımcılığa neden olur. Uygun testler sağduyu ve akıllı bir şekilde kullanıldığında, öğretmenlere müzik eğitimini geliştirmede ve öğrencilere bireysel müzikal farklılıkları ve ihtiyaçlarını öğretmede yardım edecektir. Bu, tüm testlerin amacının dayanağı olmalıdır (Gordon 2002: 29-30).

2.3. Türkiye’de Geliştirilmiş Müzik Alanı Testleri

İncelenen araştırmalar doğrultusunda Türkiye’de geliştirilmiş müzik alanı testleri aşağıda iki grupta ele alınmıştır. Ayrıca her test açıklanırken ayırt edici yetenek testleri ve süreç-sonuç değerlendirici testler olarak iki grupta toplanmıştır. Aşağıda Türkiye’de geliştirilmiş olan testler ve özellikleri bu sınıflandırma doğrultusunda açıklanmıştır.

2.3.1. Çalgı Performansı Kapsamında Geliştirilen Testler

Hilal Dicle

➤ *Piyano Performans Testi*

Geliştirilmiş olan bu test, piyano eğitimine yeni başlayan öğrencilere uygulanmak için hazırlanmıştır. Testte çeteleme aracı ve dereceleme ölçeği yer almaktadır. Çeteleme aracında öğrencide gözlenmek istenen davranışın varlığı ya da yokluğunun saptanması amaçlanmış ve öğretmenden “evet” veya “hayır” olarak işaretleme yapılması istenmiştir. Çeteleme aracı ile öğrencinin öğrenim süresi içinde neleri yapıp yapmadığı ya da iyi ya da eksik yanlarının görülmesi kolay hale

getirilmiştir. Böylece öğrencinin kendi eksiklerini görmesi, öğretmenin de öğrenciye hangi davranışları kazandırması gerektiği konuları somut bir şekilde ortaya konulmuştur. Dereceleme ölçeğinde ise, davranışın ne derece iyi olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu ölçek de sınav ortamlarında not verme, değerlendirme amacıyla kullanılmaktadır (Dicle, 1995: 72-73).

Geliştirilmiş olan bu test, içeriği bakımından hem süreç hem de sonuç değerlendirme özelliklerini barındırmaktadır. Bu sebeple süreç-sonuç değerlendirici test grubuna dahil edilebilir.

Esra Dalkıran

➤ Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi

Geliştirilmiş olan bu ölçek, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında keman eğitimi yarıyıl sonu sınavlarında ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Ölçme aracında program boyutu, sınav performans boyutu ve yarıyıl içi durum boyutu olmak üzere 3 ana boyut; programın gereklerine uygunluk, doğru ve temiz ses üretimi, keman çalmaya hazır bulunma, sağ ve sol el tekniği, metrik ve ritmik doğruluk, artikülasyon, bütünlük, ton kalitesi, hız ve gürlük, vibrato ve dönem içi performans olmak üzere 11 alt boyut bulunmaktadır. Ölçme aracının derecelendirme bölümü için beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Geliştirilmiş olan bu ölçekle, ölçme sonuçlarının nesnellikten uzak olması, sınavı uygulayanların farklı görüşlere sahip olmaları sebebiyle öğrencilerin sınavlarının ve sınav sonuçlarının olumsuz yönde olması, fazla yüksek veya çok düşük notlar verilerek sınavın güvenilirliğinin tehlikeye atılması gibi durumların önüne geçilmesi amaçlanmıştır (Dalkıran, 2008: 118-120).

Dalkıran tarafından geliştirilmiş olan bu test uygulanış biçimi ve içeriği bakımından süreç-sonuç değerlendirici test grubuna dahil edilebilir.

Gürsan Saraç- Hakan Şeker

➤ Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Öğretimindeki Performansın Değerlendirilmesi

Saraç ve Şeker tarafından geliştirilmiş olan değerlendirme formu, çalgı (yaylı çalgılar) eğitiminde objektif ölçümlerin yapılabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Geliştirilmiş olan değerlendirme formu beşli likert tipinde hazırlanmıştır (Saraç-Şeker, 2008: 104).

Saraç ve Şeker tarafından geliştirilmiş olan testin uygulanış biçimi ve barındırdığı soru tipleri hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak çalışmanın ismi ve amacı doğrultusunda geliştirilmiş olan bu formun süreç-sonuç değerlendirici test grubuna dahil olabileceğini söylemek mümkündür.

2.3.2. Müziksel İşitme Kapsamında Geliştirilen Testler

Gökhan Özdemir

➤ *13-15 Yaş Aralığına Yönelik Müziksel İşitme Testi Tasarımı*

Geliştirilmiş olan bu testte 13- 15 yaş aralığındaki çocukların müziksel işitme becerilerinin değerlendirilip puanlanabilmesi amaçlanmıştır. Testte yer alan sorular dört ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar frekans, ritim ve süre, gürlük ve ezgisel bellektir. Testte toplam 40 soru bulunmaktadır. Sorular ses kayıt programı ile kaydedilmiş iki ve üç seçenekli şıklardan oluşan bir cevap kağıdı hazırlanmıştır. Müziksel işitme testinin *frekans* bölümünde çocuklardan arka arkaya duyulan seslerin hangisinin kalın olduğu, aralıkların hangisinin daha geniş olduğu, işitilen ses kümlelerinin kaç sestene oluştuğu ve arka arkaya duyulan ezgilerin hangisinin ince sesle başladığının işaretlemesi istenmiştir. Müziksel işitme testinin *ritim ve süre* bölümünde çocuklardan duydukları ritim kalıplarının birbiriyle aynı mı farklı mı olduğunu işaretlemesi istenmiştir. Müziksel işitme testinin *gürlük* bölümünde çocuklardan arka arkaya duydukları üç sestene hangisinin daha gür olduğunu işaretlemesi istenmiştir. Müziksel işitme testinin *ezgisel bellek* bölümünde çocuklardan duydukları ezgilerin birbiriyle aynı mı farklı mı olduğunu işaretlemesi istenmiştir. Testin uygulaması açıklamalar ve örnek sorularla birlikte 15.09 dakikadır (Özdemir, 2016: 119-120).

Geleneksel yöntemle yapılan ölçümde, ölçüme katılanlardan tekrar etmeye yönelik bir cevap şekli beklenirken Özdemir tarafından geliştirilmiş olan bu testte

ölçüme katılanlardan ağırlıklı olarak sorulardaki farklı öğeleri ayırt etmesi beklenmektedir. Geliştirilmiş olan bu testte ayırt ediciliğin yanı sıra soruların yapısında hafızada tutma özelliği de mevcuttur. Bu sebeple bu test ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

Ayşegül Atak Yayla- Fatih Yayla

➤ Müziksel Algılama Ölçeği

Müziksel Algılama Ölçeği, ülkemizde yapılan giriş sınavlarında kullanılmak üzere müziksel algılama ve performansı ölçmek için geliştirilmiş bir testtir. Bu test, lise ve üniversite giriş sınavlarında kullanılabilir. Çok sayıda öğrenciye uygulanması hedeflendiğinden cevap kağıdını değerlendirmek için optik okuyucu sistemi kullanılmıştır. Testte toplamda 100 soru bulunmaktadır ve her soru 1 puan değerindedir. Testin çalınış süreleri 30 dakika ancak uygulaması, açıklamalar ve örneklerle birlikte 45 dakikadır. Müziksel Algılama Testinde müziksel işitme (4 bölüm), gürlük (1 bölüm), ritim (1 bölüm), tempo (1 bölüm) ve ezgisel bellek (3 bölüm) olmak üzere 5 alt boyut mevcuttur.

Müziksel Algılama

A, B, C, D

Gürlük

Ritim

Tempo

Ezgisel Bellek

A, B, C

Müziksel Algılama Testinin *müziksel işitme* boyutunda 40 soru bulunmaktadır ve kendi içinde A-B-C-D olmak üzere dört bölüm mevcuttur. Sınava giren öğrencilerden, A bölümünde aynı anda çalınan 2 sestem ve B bölümünde aynı anda çalınan 3 sestem hangisinin ikinci çalınışta değiştirildiği, C bölümünde aynı anda çalınan 4 sestem hangisinin ikinci çalınışta eksiltildiği ve D bölümünde ise çalınan ses kümesinin kaç sestem oluştuğunu işaretlemesi istenmiştir. Bütün bölümlerde sesler pestten tize doğru 1, 2 ve 3 olarak isimlendirilmiştir. Müziksel Algılama Testinin *gürlük* boyutunda 10 soru bulunmaktadır. Testin bu boyutunda öğrenciden çalınan dört sesi kuvvetliden hafife doğru sıralanmış şeklini işaretlemesi istenir. Müziksel Algılama Testinin *ritim* boyutunda 10 soru bulunmaktadır. Testin bu boyutunda öğrenciden aralıklarla çalınan iki ritmin birbiriyle aynı ya da farklı olup olmadığını

işaretlemesi istenir. Müziksel Algılama Testinin *tempo* boyutunda 10 soru bulunmaktadır. Testin bu boyutunda öğrenciden çalınan iki ritmin temposunun ikinci çalınana göre hızlı, yavaş ya da aynı olup olmadığını işaretlemesi istenir. Müziksel Algılama Testinin *ezgisel bellek* boyutunda 30 soru bulunmaktadır ve kendi içinde A-B ve C olmak üzere üç bölüm mevcuttur. Öğrenciden, A bölümünde beş sestten oluşan ezgi kümesinin ikinci çalınışında hangi sırada çalınan sesin değiştiğini işaretlemesi, B bölümünde çalınan seslerin pestten tize doğru sıralanmış şeklini işaretlemesi ve C bölümünde ise çalınan ezgi kümelerinin birbiriyle aynı ya da farklı olup olmadığını, eğer farklıysa ne yönden farklı olduğunu işaretlemesi istenir (Atak Yayla ve Yayla, 2009: 2-3).

Yayla'nın geliştirmiş olduğu testte de ayırt edici öğeler ağırlıklı olarak bulunmaktadır. Teste katılanlardan sorulardaki farklı öğeleri ayırt etmeleri beklenmektedir. Aynı zamanda soruların yapısında hafızada tutma özelliği de mevcuttur. Bu test ülkemizde yapılan giriş sınavlarında kullanılmak üzere geliştirildiği için bu sınavların bir de performans boyutu mevcuttur. Dolayısıyla Yayla'nın geliştirmiş olduğu bu test ağırlıklı olarak ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir ancak süreç-sonuç değerlendirici özelliğini de barındırmaktadır.

Ayşegül Atak Yayla

➤ *Müziksel Performansın Ölçülmesi*

Geliştirilen bu ölçek, müziksel performansın ölçülmesi amacıyla, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan öğretim elemanlarının kullanabileceği ölçme araçlarına alternatif olarak geliştirilmiştir. Ölçek bireysel çalgı eğitimi dersi temel alınarak (müzik bölümü giriş sınavlarında da kullanılabileceği belirtilmiştir) hazırlanmıştır. Sınavların değerlendirilmesinde ölçek kullanmanın herhangi bir haksızlığa yer vermeyeceği, nesnel bir ölçüm yapılması gerektiği ve nitelikli eğitimin yapılması görüşlerinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Geliştirilen ölçek 3'lü likert tipi bir ölçektir. Öğretim elemanlarından görüşlerini hiç, kısmen ve tamamen seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir (Atak Yayla, 2004: 2).

Atay Yayla'nın geliştirmiş olduğu bu test içeriği ve uygulanış şekli bakımından sadece sonuç değerlendirici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

Elif Tekin Grgen

➤ İlköğretim ğrencilerine Yönelik Müziksel İşitme Testinin Geliştirilmesi

Geliştirilmiş olan bu testle ilköğretim 3. ve 4. sınıf ğrencilerinin müziksel işitme becerilerini ölçmek amaçlanmıştır. Müziksel İşitme Testi ses yüksekliği, ezgisel, ritimsel ve tınısal olmak üzere 4 alt ölçekten oluşmaktadır. Testin *ses yüksekliği* alt ölçeğinde, öğrencilerden çalınan seslerden en tiz olan sesi işaretlemesi istenmiştir. Testin *ezgisel* alt ölçeğinde, öğrenciden ritmi aynı olmak koşuluyla, çalınan benzer yapıda üç farklı ezgi içerisinden önceden bilinen bir şarkıya ait doğru ezgiyi bulup işaretlemeleri istenmiştir. Testin *ritimsel* alt ölçeğinde, ritmik motiflerden oluşan seçenekler arasından farklı olanı bulup işaretlemeleri istenmiştir. Testin *tınısal* alt ölçeğinde, aynı ezgiye her defasında farklı çalgılarıyla eşlik edilen parçalar içerisinden istenilen eşlik algısını bulup işaretlemeleri istenmiştir. Soruları ğrencilere kolayca dinletebilmek için stüdyo ortamında Q Base programı kullanılmıştır. Testte 30 soru bulunmaktadır (Tekin Grgen, 2008: 370-371).

Tekin Grgen tarafından geliştirilmiş olan bu test, soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Teste katılanlar sorular içerisinde hem hafızada tutma hem de farklı olanı tespit etme gibi becerilerle sınanırlar.

Ozan Tunca

➤ Devlet Konservatuvarı Oyunculuk Sanat Dalı zel Yetenek Sınavlarının Müziksel İşitme şan Boyutu İçin Bir Test Geliştirme alışması

Bu test Tiyatro Ana Sanat Dalı Oyunculuk Sanat Dalı zel Yetenek Sınavı'nda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Testte toplamda 19 soru mevcuttur. Test dört bölümden oluşmaktadır ve sorular cd üzerinden sorulmaktadır (Tunca, 2011: 158).

Tunca tarafından geliştirilmiş olan testin uygulanış biçimi ve barındırdığı soru tipleri hakkında yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Bu nedenle herhangi bir sınıflama yapılmamıştır.

Arman Artaç

➤ Konservatuvarların Oyunculuk Bölümlerinde Yapılan Giriş Sınavlarındaki Müziksel İşitme Aşamasında Ses Tekrarı Testi İçin Alternatif Bir Yöntem

Geliştirilmiş olan bu test, müziksel işitme sınavına girecek adayın müzik kulağı olup olmadığının tespitinin, verilen sesleri kendi sesi ile tekrar etmesi yerine, gerektiği durumda, bir çalgı üzerinde bularak da yapılabileceği düşüncesi ile yapılmıştır. Yazılım desteğiyle geliştirilmiş olan bu test, Android ve IOS7 tabanlı mobil cihazlarda kullanılmak üzere ayrı ayrı tasarlanmıştır. Yazılımın sınav sırasında kullanımı, adaya piyano ile ses sorulduğunda ekranda görülen butonu sağa sola sürükleyerek piyanodan çıkan ses ile kendi çıkardığı sesi eşleştirmeye çalışmasıyla gerçekleşir. Piyanoda sesleri çalan öğretim elemanı, sesler piyanoda sönmeye başladığında tekrarlamalı ve adaya sesi bulması için 10-15 saniye verilmelidir. Aynı anda birden fazla sesin verilmesi testin süresini uzatacağından, bu yöntem en fazla iki sesin aynı anda sorulduğu oyunculuk bölümleri için uygundur. Bu yazılım, adayın sesinin sınav esnasında sesleri veremeyecek kadar kısık olması durumunda, adayın sınavda aşırı heyecanlanması durumunda, melodileri verip sesleri veremediği durumlarda, ses tellerini bilinçli olarak kontrol edemeyip her ses aynı tonda cevap vermesi gibi durumlarda kullanılabilir (Artaç, 2016: 28-31).

Artaç tarafından geliştirilmiş olan bu test içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testteki sorularda ağırlıklı olarak hafızada tutma becerisi ön plandadır.

2.4. Yurt Dışında Geliştirilmiş Müzik Alanı Testleri

İncelenen araştırmalar doğrultusunda yurt dışında geliştirilmiş müzik alanı testleri aşağıda iki grupta ele alınmıştır. Ayrıca her test açıklanırken ayırt edici yetenek testleri ve süreç-sonuç değerlendirici testler olarak iki grupta toplanmıştır. Aşağıda

yurt dışında geliştirilmiş olan testler ve özellikleri bu sınıflandırma doğrultusunda açıklanmıştır.

2.4.1. Çalgı Performansı Kapsamında Geliştirilen Testler

J. Watkins- S. Farnum

➤ *Performans Ölçeği*

“John Watkins ve Stephen Farnum tarafından bütün bando çalgıları için geliştirilen bu test; kişilerin deşifre becerilerini geliştirmek, bando çalışmalarının niteliğini arttırmak, yıllık ve altı aylık dilimlerde kişisel olarak gelişim durumlarını belirlemek amaçlarını taşır. Başarı durumlarının saptanması için 16 düzey belirlenmiştir” (Warnick, 1985:38; Colwell, 170:152 Akt: Tankız, 2011: 40).

Geliştirilmiş olan bu test uygulanış biçimi ve içeriği bakımından süreç-sonuç değerlendirici test grubuna dahil edilebilir.

2.4.2. Müziksel İşitme Kapsamında Geliştirilen Testler

Carl Seashore

➤ *Müziksel Yeteneklerin Ölçümü*

1919 yılında Carl E. Seashore, müzik yetenek testleri serisini yayınlayan ilk kişidir ve testin adı *Seashore Müziksel Yeteneğin Ölçümü*’dür. Testler, müzik yeteneği ve tanımı üzerine yaklaşık 20 yıllık bir araştırmaya dayanmaktadır. 1939 yılında seri, meslektaşları Joseph Saetveit ve Don Lewis tarafından yeniden düzenlenmiş ve testin adını *Seashore Müziksel Yeteneklerin Ölçümü* olarak yeniden adlandırmışlardır. Yetenek kelimesini çoğul hale getirerek Seashore, sadece bir genel müzik yeteneği olmadığını vurgulamıştır. 1919 ve 1939 yayınlarında, testte A ve B olmak üzere 2 seri bulunmaktadır. Bu ikisi arasındaki tek fark tasarımıyla ilgili değil de içeriği ile ilgilidir ve B daha zordur (Gordon, 1998: 1).

Seashore Müziksel Yeteneklerin Ölçümü (1960) testinin serisi 6 alt testten oluşmaktadır: Aralık, Gürlük, Ritim, Zaman (Ses Uzunluğu), Tını ve Tonal Hafıza.

Aralık alt testinde, denekten elli adet eşleştirilmiş aralıklardan hangisinin ikincisinde birincisinden daha yüksek veya alçak olup olmadığını belirtmesi istenir. Ayrıca her bir öge önceki maddeye göre kademeli olarak daha zordur ve frekans farkları 17 ile 2 Hz. arasındadır. *Gürlük* alt testinde, denekten elli adet eşleştirilmiş aralıklardan hangisinin ikincisinde birincisinden daha güçlü ya da zayıf olup olmadığını belirtmesi istenir. Aynı şekilde her bir öge bir önceki maddeye göre kademeli olarak daha zordur ve önceki ögenin desibel aralıkları 4 ile 0.5 arasındadır. *Ritim* alt testinde, denekten 5, 6 ya da 7 kalıptan oluşan 30 motifin hangilerinin aynı ya da farklı olup olmadığını belirtmesi istenir. *Zaman (Ses Uzunluğu)* alt testinde, denekten elli adet eşleştirilmiş aralıkların hangisinin ikincisinde birincisinden daha uzun ya da kısa olup olmadığını belirtmesi istenir. Birinci aralık 0.8 saniye uzunluğunda ve ikinci aralık ise 0.30 ile 0.05 saniye aralığında çeşitlilik göstermektedir. *Tını* alt testinde, denekten elli adet eşleştirilmiş aralıkların ikincisinde birincisinden tını ya da ses kalitesi bakımından aynı ya da farklı olup olmadığını belirtmesi istenir. Özel bir jeneratör tarafından üretilen aralıklar, her bir çiftteki ikinci tonun üçüncü ve dördüncü kısımlarının yoğunluk seviyesini değiştirerek farklılık göstermektedir. *Tonal Hafıza* alt testinde, denekten tonal dizilimdeki hangi aralığın ikinci dinleyişte birinci dinleyişe göre değiştirildiğini işaretlemesi istenir. Test Hammond org ile çalınmış 30 öge içermektedir, her on öge tonal dizilimde üç, dört ve beş aralıktan oluşmaktadır (Seashore, 1960: 3-4; Akt: Gerharstein 2001: 105-106).

Seashore tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Raleigh M. Drake

➤ *Drake Müzikal Yetenek Testleri*

Drake Müzikal Yetenek Testleri müzikal hafıza ve ritim olmak üzere iki alt testten oluşan iki formdan (A ve B) oluşmaktadır. Müzikal hafıza alt testi, kaydedilmiş müzikal cümlelerini ve piyanoda çalınan müzikal cevapları içermektedir. Her cümle, en alt testte iki ile yedi defa tekrarlanır, her seferinde nota (perde), anahtar ya da zaman

(ritim) biraz değişken ya da tam olarak aynı şekilde çalınmıştır. Denekten, müzikal cümle ile müzikal cevap arasında bu müzikal unsurlarla ilgili olarak bir değişiklik olup olmadığına yanıt vermesi istenir. Denek, eğer ikinci melodi aynıysa (S), eğer bir anahtar değişimi (ton değişimi) varsa (K), eğer zaman (ritim) ile ilgili bir farklılık varsa (R), eğer bir ya da birkaç nota veya aralıkta değişiklik varsa (N) harflerini işaretler. Ritim alt testinde, bir metronom üzerinde bir tempo kurulur. Daha sonra denek, giriş hazırlık vuruşları ile test hazırlayıcısının saymayı durdurması arasındaki metronom vuruşlarını sayar (Drake, 1954: 3; Akt: Gerharstein, 2001: 111-112).

“Drake Müziksel Başarı Testleri Drake’nin oluşturduğu bu testte müziksel hafıza ve ritim hakimdir. 8 yaş ve yetişkinlere uygulanır. Uygulama süresi müzik eğitimi alan öğrencilere 30-40 dakika, müzik eğitimi almayan öğrencilere 70-80 dakikadır” (Yayla, 2006: 36).

Drake tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Herbet Wing

➤ Wing Standardize Edilmiş Müzikal Zeka Testleri

1961’de Herbert Wing, yedi alt test içeren Wing Standardize Edilmiş Müzikal Zeka Testlerini yayınlamıştır. İlk üç alt test olan Akor Analizi, Aralık Değişimi ve Hafıza ölçümleri tercihsizdir. Son dört alt test olan Ritmik Aksan, Armoni, Ses Şiddeti ve Cümleme ölçümleri ise tercihlidir. *Akor Analizi* alt testinde, denekten her bir öğede çalınan notaların sayısını belirtmesi istenir. Hem tek notalar hem de akorlar piyanoda çalınmıştır. *Aralık Değişimi* alt testinde, denekten arka arkaya çalınan iki akorda aralık değişikliğinin olup olmadığını belirtmesi istenir. Eğer iki akor aynıysa denek (S) harfini işaretler, (U) ve (D) harflerini de yerine göre eğer ikinci akordaki bir sesin yukarıya çıktığı (inceldiği) ya da aşağıya indiği (pestleştiiği) durumlarda işaretler. *Hafıza* alt testi 30 adet eşleştirilmiş öğeden oluşmaktadır. Öğelerin uzunluk aralığı üçten on notaya kadardır. Eğer eşleştirilmiş öğedeki ikinci melodi birinciyle aynıysa, denek (S) harfini işaretler. Eğer değişiklik meydana gelmişse, denekten dizideki belirli

aralığın numarasını belirtmesi istenir. *Ritmik Aksan* tercihli alt testinde, deneğe aynı melodideki iki yorumlamanın aksandaki değişiklikler nedeniyle aynı mı yoksa farklı mı olduğu sorulur. Eğer ikisi farklıysa, denekten hangi çifti (A ya da B) tercih ettiğini belirtmesi istenir. *Armoni* tercihli alt testinde, denekten iki yorumun armonisinin aynı olup olmadığını belirtmesi istenir. Eğer armoni farklıysa denekten hangi yorumu tercih ettiğini belirtmesi istenir (A ya da B). *Ses Şiddeti* tercihli alt testinde, denekten iki kısa melodilerin müzikal dinamiklere göre aynı olup olmadığını ya da iki yorumlama arasındaki dinamik ilişkideki değişiklikten dolayı farklı olup olmadığını belirtmesi istenir. Eğer yorumlamada değişiklik yapılmışsa denekten hangi yorumu tercih ettiğini belirtmesi istenir (A ya da B). *Cümleme* tercihli alt testinde, denekten iki kısa melodinin cümle yapısının aynı olup olmadığını belirtmesi istenir. Eğer iki melodinin cümle yapısı farklıysa, denekten hangisini tercih ettiğini belirtmesi istenir (A ya da B) (Gerharstein, 2001: 112-113).

“Testin uygulama süresi 50-60 dakikadır. 8 yaş ve üzerinelere uygulanır” (Yayla, 2006: 36).

Wing tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ve müzikal beğeni ön plandadır.

Arnold Bentley

➤ *Müzikal Yeteneklerin Ölçümü*

Bentley, geliştirdiği test ile kendisini öğrettiğinden daha küçük çocuklara (11 yaş ve üstü) daha fazla ilgi göstermeye, mümkün olduğunca çok küçük çocukların müzik açısından doğal, beklenmedik gelişimlerini gözlemlememize neden oldu. Müziğin kendisinin, temel faktörlerinin neler olduğunu düşünmek ve bunları çocukların gözlemlenen doğal gelişimi ile ilişkilendirmek; bunun ışığında, müzik pratiğindeki herhangi bir ilerleme için asgari temel yeteneklerin neler olduğunu belirlemek ve bu yetenekleri grup testleri ile ölçmeye çalışmayı amacı olarak belirtmiştir.

Bentley araştırmasının sonucunda, küçük çocuklarda müzikal yetenekleri ölçmek için yeni bir kısa test serisi oluşturmayı düşünmüştür. Test serisinin tanımı, dayandığı mantığın bir ifadesi ve elde edilen sonuçlar yayınlanmıştır. Bu test serisi 4 alt testten oluşmaktadır:

1. Aralık Ayrımı: Bu bölüm bir yarı ton farkından başlayarak ve bir yarı tondan yaklaşık dokuzda birine indirgeyen 20 soru içermektedir. Teste katılanlar her bir çiftin ikinci sesinin aynı, yukarı veya aşağı olması durumunda soruya cevap verir. Sinüs dalgası saf tonları kullanılır ve her biri zaman içinde bir saniye sürer.
2. Tonal Hafıza: Bu bölüm bir borulu orgda iki kez çalınan, her biri beş notaya ayarlı 10 soru içermektedir. Tüm sesler aynı uzunluktadır ve dinamik herhangi bir aksan bulunmamaktadır. Teste katılanlardan, testte sorulan beş nota dizisinde, eğer varsa, ikinci çalınışta bir değişiklik meydana geldiğinde işaretleme yapmaları istenir.
3. Akor Analizi: Her biri bir akor olan 20 soru, bir borulu orgda üç saniye sürecek şekilde çalınmıştır. Teste katılanlardan her akorda kaç tane ses olduğunu belirten cevaplar vermeleri istenir.
4. Ritmik Hafıza: Bu bölümde her biri, borulu orgda çalınmış bir çift dört vuruşlu ritmik motiften oluşan 10 soru bulunmaktadır. Hiçbir soru içerisinde aralık değişikliği bulunmamaktadır. Teste katılanlardan ikinci çalınışta, eğer varsa, dört vuruştan hangisinin değiştiğini belirtmeleri istenir.

Talimatlar ve örnekler bir diske kaydedilmiştir, böylece uygulayıcının daha fazla açıklama yapma veya yorumlama yapmasına gerek yoktur. 60 sorunun tamamının çalma süresi 21 dakikadır; bu nedenle, yarım saatlik bir derste kolayca uygulanabilmektedir. Test serisi bilinçli olarak kısa hazırlanmıştır, yalnızca toplamda değil her bir alt testte istatistiksel olarak daha fazla sorunun isteniyor olması ile dikkatin sürekli tutulabilmesi arasında uzlaşmıştır. Bu durum yedi yaş grubu çocuklarında gözlemlenmektedir (Bentley, 1969: 41-42).

Bentley tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Edwin Gordon

➤ *Audie*

Audie, gelişimsel yetenek aşamasında olan 3-4 yaş arası çocuklar için özel olarak tasarlanmış bir gelişimsel müzik yetenek testidir. Bu testin amacı, öğretmenlere ve ebeveynlere, çocuklara mümkün olan en erken düzeyde resmi ve gayri resmi müzikal rehberlik sunmalarına yardımcı olacak standart ve farklı bilgiler sağlamaktır. Audie, aslında özel bir kısa şarkı da dahil olmak üzere, konuşan ve şarkıları söyleyen karakterin adıdır. Audie, tonal ve ritim olmak üzere iki alt testten oluşur ve bu testler farklı günlerde çocuklara ayrı ayrı uygulanmalıdır. Her test, çocuğun dikkatini dağıtmadan önce cevaplayabileceği maksimum sayıya dayanan on sorudan oluşur. Testin nasıl işlediği Audie'nin özel şarkısı çaldığında çocuğun *evet* demesiyle gerçekleşir. Eğer farklı bir şarkı çalarsa, çocuk *hayır* der. Tonal alt testi boyunca, Audie'nin özel şarkısı çalmazsa, bunun sebebi ritmik motif aynı kalmasına rağmen melodik motifte bir aralığın değişmesidir. Ritim alt testi boyunca, Audie'nin özel şarkısı çalmazsa, bunun sebebi tonal motif aynı kalırken melodik motifte bir sürenin değişmesidir. Ebeveyn ya da öğretmen cevap kağıdını çocuğun yanıtına göre işaretler (Gordon: 7).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Test ezgi temelli sorular içerir ve aynı zamanda soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

➤ *Müzikal Yetenek Profili (Musical Aptitude Profile)*

Müzikal Yetenek Profili, saptanmış müzik yeteneğinin yedi ayrı boyutunu ölçmek için tasarlanmış eklektik bir test serisidir. Müzikal Yetenek Profili 4. sınıftan 12. sınıfa kadar olan öğrenciler içindir ve bireysel olarak veya gruplar halinde uygulanabilir. Yüksek puan almak için resmi müzik eğitimine gerek yoktur. Eğer

öğrenci resmi müzik eğitimi aldıysa, bu durum onun puanlarını olumlu ya da olumsuz etkilemeyecektir. Müzikal Yetenek Profili üç ana bölümden oluşmaktadır ve kendi içinde alt testlere ayrılır:

<u><i>Tonal Betimleme</i></u>	<u><i>Ritmik Betimleme</i></u>	<u><i>Müzikal Duyarlık</i></u>
Melodi	Tempo	Cümleleme
Armoni	Ölçü	Balans
Stil		

Müzikal Yetenek Profili *Tonal Betimleme*, *Ritmik Betimleme* ve *Müzikal Duyarlık* olmak üzere 3 ana bölümden oluşmaktadır. Tonal Betimleme melodi ve armoni olmak üzere 2 alt teste, ritmik betimleme tempo ve ölçü olmak üzere 2 alt teste ve müzikal duyarlık cümleleme, balans ve stil olmak üzere 3 alt teste ayrılmaktadır. Bu testlerden tonal betimleme ve ritmik betimleme alt testleri tercihsiz, müzikal duyarlık alt testleri ise tercihlidir. Yönergeler ve örnek alıştırmalar bütün alt testlerde mevcuttur ve profesyonel müzisyenler tarafından hassas müzikal yorumla icra edilmiştir. Müzikal Yetenek Profilinde her ana bölümün uygulanması 50 dakika sürmektedir. Her bir alt test için dinleme süresi 15 dakikadır. Tercihsiz olan alt testlerin her birinde 40 soru, tercihli olan alt testlerin her birinde 30 soru bulunmaktadır. Set üç ayrı günde üç 50 dakikalık periyotlar halinde uygulanmalıdır. Test günleri art arda günler olmamalı ve akademik yıl boyunca sonuçları etkilemeden haftalar veya aylar bile olabilir. Her ana bölümün ayrı kayıtları vardır. Tonal betimlemenin iki alt testi ilk 50 dakikalık periyotta uygulanmalı, ritmik betimlemenin iki alt testi ikinci 50 dakikalık periyotta uygulanmalı ve müzikal duyarlık alt testleri ise son 50 dakikalık periyotta uygulanmalıdır. Eğer bütün testleri uygulamak için yeterli zaman yoksa ya da eğer derinlemesine tanı gerekli değilse, melodi ve ölçü alt testleri öğrencinin genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılabilir. *Melodi* ve *armoni* alt testlerinin her bir sorusu için öğrenciden, müzikal bir cevabı birkaç saniye süren bir müzikal ifadeyle karşılaştırması istenir. Müziksel cevap müzik cümlesinden daha fazla nota içermektedir. Öğrenciden, müzikal cevabında fazladan nota bulunmadığını düşünmesi ve ilave notalar olmadan müzikal cevabın nota ile aynı olup olmadığına karar vermesi istenir. Öğrencilerden, müzikal cevabın müzikal cümleyle aynı mı yoksa farklı mı olduğu konusunda şüpheliyse, cevabı tahmin etmeye çalışmamaları ve cevap kağıdındaki “emin değilim” yanıtını işaretlemeleri istenir. *Tempo* alt testinde, müzikal

bir ifade (soru) ve müzikal bir cevap vardır; melodi ikisi için de aynıdır. Bununla birlikte, müzikal cevabın sonu, daha hızlı, daha yavaş ya da müzikal ifadesiyle aynı tempoda gerçekleştirilir. Bir sorunun cevabının aynı olması gerektiği zaman ifade tekrar kaydetme özelliği kullanılarak yapılır. Öğrenciden müzikal cevabının müzikal ifadesiyle aynı mı yoksa farklı mı olduğuna karar vermesi istenir. Eğer müzikal cevap farklıysa, öğrenciden müzikal cevabın müzikal ifadeden (sorudan) daha hızlı veya yavaş olduğunu işaretlemesi istenmez. *Ölçü* alt testinde, müzikal bir ifade (soru) ve müzikal bir cevap vardır ve müzikal cevap müzikal ifadeyle aynı veya farklı olabilir. Eğer müzikal cevap farklıysa bunun sebebi ölçü sayısındaki değişikliktir. Ton boyutu her durumda aynı kalır. Her iki ritmik betimleme alt testlerinde, öğrenciler müzikal cevabın müzikal ifadeden (sorudan) aynı mı yoksa farklı mı olduğu konusunda şüphelilerse cevabı tahmin etmeye çalışmak yerine cevap kağıdındaki “emin değilim” yanıtını işaretlemeleri istenir. *Cümleme* alt testinde, aynı orijinal melodi farklı müzikal ifadelerle iki kez çalınır. Tempo rubato [ölçülerde özgürce anlamına gelip, eserin ifadeli seslendirilmesi için yorumcuya olanak tanımayı öngörür (Say, 2005, 458)], dinamikler, ton kalitesi ya da entonasyondan ikisi veya daha fazlası melodinin ikinci performansında değiştirilmiştir. Öğrenciden, melodideki iki yorumdan hangisinin daha iyi olduğuna karar vermesi istenir. *Balans* alt testinde iki melodi çalınır. Her melodi başlangıcı aynıdır, ancak sonlar, ton ve/veya ritim değişimlerinin bir sonucu olarak farklıdır. Öğrenciye iki farklı sondan hangisinin başlangıç için daha uygun olduğu sorulur. *Stil* alt testinde, aynı orijinal melodi farklı tempolarda iki kez çalınır. Çalınan melodinin diğer bütün yönleri aynıdır. Öğrenciden melodi için iki tempodan hangisinin daha iyi duyulacağına karar vermesi istenir. Yine, eğer öğrenci şüphede kalırsa “emin değilim” yanıtını işaretlemelidir (Gordon: 10-11-12).

“Gordon Müziksel Yetkinlik Görünümü sadece müzik yeteneği değil öğrencilerin bireysel güçlü ve zayıf yönlerini ölçmektedir.” (Yayla, 2006:36).

Gordon kariyerinin büyük bir bölümünü müzik yeteneğinin doğal ölçümlerini inceleyerek geçirmiştir. 1965’te Müzikal Yetenek Profili’nin yayınlanmasıyla Gordon doğal, tanımlanabilir ve ölçülebilir müzik yeteneğini araştırmaya devam etmiştir (Gerharstein, 2001: 4). Müzikal Yetenek Profili, “müzikal yeteneğin devam eden çalışma alanında en önemli katkılarından biri” olarak tanımlanmış, övgüyle

karşılanmış ve piyasadaki en iyi tür olarak tanımlanmıştır (Lehman-McLeish, 1972: 249-250; Akt: Gerharstein, 2001: 4).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ve müzikal beğeni ön plandadır.

➤ *Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri (Primary Measures of Music Audiation)*

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri, 5 ile 8 yaşları arasındaki çocuklar için bir yetenek testi olarak geliştirilmiştir (Gordon, 1979; Akt. Holahan ve Thomson, 1981: 63). PMMA Tonal ve Ritim testi olarak 2 testten oluşmaktadır. Her test 40 çift müzik cümlesinden oluşmaktadır. Bir çift cümleyi dinledikten sonra çocuktan iki cümlenin aynı mı yoksa farklı mı duyduğunu belirtmesi istenir. Teste giren her çocuk için tonal puan, ritim puanı ve karma puan türetilir. Testi yapabilmesi için çocuğun sayıları veya okuma-yazmayı bilmesine gerek yoktur (Holahan ve Thomson, 1981: 63).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

➤ *Orta Seviye Müzik İşitme Testleri (Intermediate Measures of Music Audiation)*

1982 yılında geliştirilen bu test PMMA'nın ileri versiyonudur ve 6 yaşından 9 yaşına kadar olan çocuklar için uygundur. PMMA ve IMMA arasındaki temel fark öğelerin zorluklarıdır. Her iki test de tonal ve ritim olmak üzere iki bölümden oluşur (Cutietta, 2010: 75). Her test için örnek sorularla birlikte 40 soru vardır. Testleri cevaplamak için çocuğun okuma-yazma veya sayıları bilmesine gerek yoktur. Çocuk dinlediği sorunun yanıtını cevap kağıdında bulunan resimlerin etrafına daireler çizerek işaretler. Çocuğun soruları yanıtlaması için müzik eğitimi almış olmasına gerek yoktur (Gordon, 1986: 2).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

➤ *İleri Seviye Müzik İşitme Testi (Advanced Measures of Music Audiation)*

İleri Seviye Müzik İşitme Testi, lise, kolej ve üniversite öğrencilerine yönelik hazırlanmış bir test olup amacı sabit müzik yeteneğini belirlemektir. Test ayrıca, 12 yaşından küçük öğrencilerle kullanıldığında tatmin edici bir güvenilirlik sunmaktadır. İleri seviye Müzik İşitme Testinin iki önemli amacı bulunmaktadır. Birincisi lise, kolej ve üniversitede müzik ve müzik harici dallardaki müzik başarısı için yöneticilerin objektif ve gerçekçi beklentiler kurmasını sağlamaktır. İkincisi, müzik öğretimi dersliklerdeki, topluluklardaki ve özel öğretimdeki öğrenciler arasında bireysel müzikal farklılıklara uygun etkin bir şekilde **tanı koymaktır**. Test, bir bilgisayarda programlanmış ve bir elektronik cihazda çalımı gerçekleştirilmiş 30 sorudan oluşmaktadır. Testin yapılışına dair talimatlar ve üç örnek uygulama kayıta mevcuttur. Testin uygulama süresi 20 dakikadır. Her test sorusu kısa bir müzikal ifadeden (sorudan) sonra kısa bir müzikal cevaptan oluşur. Öğrenciden müzikal ifadenin ve müzikal cevabının her soru için aynı mı yoksa farklı mı olduğuna karar vermesi istenir. Müzikal cevabın müzikal ifadeden farklı olması durumunda, öğrenciden, farkın örnek uygulamalar sırasında iyice açıklandığı şekilde, bir ton değişikliği veya ritim değişikliği olup olmadığına karar vermesi istenir. Bir müzikal cevapta bir veya daha fazla ton değişikliği veya bir veya daha fazla ritim değişikliği olabilir, ancak aynı müzikal cevapta hiçbir zaman bir ton değişikliği ve bir ritim değişikliği olmaz. Eğer müzikal cevap müzikal ifadeyle aynı ise, öğrenci cevap kağıdındaki “aynı” sütunundaki boşluğu işaretler. Eğer müzikal cevap ton değişimi nedeniyle müzikal ifadeden farklıysa, öğrenci “ton” sütunundaki boşluğu işaretler. Eğer müzikal cevap, ritim değişikliği nedeniyle müzikal ifadesinden farklıysa, öğrenci “ritim” sütunundaki boşluğu işaretler. Eğer öğrenci cevabından emin değilse, soruyu boş bırakması istenir. Her soruda, müzikal ifade ve müzikal cevap aynı sayıda notaya sahiptir. Bu nedenle, öğrenci, müzikal soruda ve müzikal cevaptaki notaları sayarak ve karşılaştırarak doğru cevaba ulaşamaz. Bir müzikal cevap, bir veya daha fazla

aralık ve/veya bir ton değişiminin bir sonucu olarak ya da bir veya daha fazla süre, ölçü ve/veya temponun ritim değişiminin bir sonucu olarak müzikal ifadesinden farklı olabilir. Sorularda çeşitli tonlar, ölçüler ve tempoların yanı sıra tonal ve ritmik modülasyonlar gösterilmiştir. Puanlama ile ilgili olarak, tonal puan, ritim puanı ve toplam puan aynı 30 sorudan elde edilmiştir (Gordon: 13-14).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test sorularının içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

➤ *Armonik Doğaçlama Hazırlık Kaydı (Harmonic Improvisation Readiness Record)*

Armonik Doğaçlama Hazırlık Kaydı öğrenciler ve her yaştan yetişkinler için tasarlanmıştır. Testin amacı, öğretmenlerin, öğrencilerin doğaçlamalarını öğretirken bireysel olarak öğrencinin müziksel farklılıklarına uyum sağlamanın yanı sıra doğaçlama yapmayı öğrenmek için gerekli armonik hazırlığına sahip olup olmadıklarını objektif olarak belirlemelerine yardımcı olmaktır (Gordon: 14).

Bu 17 dakikalık grup testi çeşitli tonlarda icra edilmiş her biri bir çift kısa 43 akor dizisinden oluşmaktadır (Gordon: 14; Gerharstein, 2001: 95). Her sıra 3 akor içermektedir. Test, iki akor dizisinin aynı mı, aynı değil mi, yoksa şüpheli olup olmadığına yönelik işaretleme yapılarak gerçekleştirilmektedir. Majör, minör ve modal tonlar testte mevcuttur. İki test öğesi arasında tonalite değişimi olduğunda, yeni tonalitenin dizisini oluşturmak için bir dizi ton icra edilir (Gerharstein, 2001: 95).

Her motif hepsi eşit sürede 3 akor içermektedir ve bu motiflerin ilk ve son akorları do majör tonunda tonik akordur. Test için talimatlar, örnek alıştırılmalar ile birlikte kayıta mevcuttur. Öğrencilerden, armonik motif çiftlerini dinlemeleri ve cevap kağıtlarına her çift motifin aynı olup olmadığını işaretlemeleri istenmektedir. Eğer iki motif aynı değilse bunun sebebi ikinci motiftteki orta akorun birinci motiftteki orta akordan farklı olmasıdır. Eğer öğrenciler doğru cevaptan emin değilse şüpheli olduklarını belirten “soru işareti” kolonunu işaretlemeleri istenmektedir (Gordon: 14).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

➤ *Ritmik Doğaçlama Hazırlık Kaydı (Rhythm Improvisation Readiness Record)*

Ritmik Doğaçlama Hazırlık Kaydı öğrenciler ve her yaşta yetişkinler için tasarlanmıştır. Testin amacı Armonik Doğaçlama Hazırlık Kaydı ile aynıdır fakat ritmik doğaçlama hazırlık kayıt testinden elde edilen sonuçlar, bir öğrencinin zamansal ilişkilere dair yeteneğine sahip olup olmadığını gösterir. Bu 20 dakikalık grup testi, 40 çift ritmik motiften oluşmaktadır. Her bir çift do majör tonunda aynı basit melodik çizgi ile gerçekleştirilmiştir. Her melodik çizgi sadece dört basit nota değerinin birleşiminden oluşmaktadır. Test için talimatlar, örnek alıştırılmalar ile birlikte kayıta mevcuttur. Öğrencilerden, motif çiftlerini dinlemeleri ve cevap kağıtlarına her çift motifin aynı olup olmadığını işaretlemeleri istenmektedir. Eğer iki motif aynı değilse, bunun sebebi ikinci motifte verilen bir aralıktaki susun ilk motiftenden daha uzun veya kısa olmasıdır. İki motifteki aralıklar daima aynıdır. Eğer öğrenciler doğru cevaptan emin değilse “soru işareti” kolonunu işaretlemeleri istenmektedir. Geçerli bir müzik işitme testi ile birlikte kullanıldığında, armonik doğaçlama hazırlık testi ve ritmik doğaçlama hazırlık testlerinin sonuçlarının yorumu daha doğru sonuç verecektir (Gordon: 15).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır. Ancak müziğin sadece tek bir boyutunu (ritim boyutunu) ölçmeye yönelik tasarlanmıştır.

➤ *Enstrüman Tınısı Tercih Testi (Instrument Timbre Preference Test)*

Enstrüman Tınısı Tercih Testi'nin öncelikli amacı 3. sınıftan 12. sınıfa kadar olan öğrencilerden üflemeli (tahta/pirinç) ya da yaylı çalgılardan birini seçerek enstrüman eğitimine başlayan öğrencilere, öğretmen ve ebeveynlere yardım etmektir. Gordon'a göre öğrencilerin tını ve aralık tercihi olup olmadığına bakılmaksızın müzikal yetenek profili veya orta seviye müzik işitme testlerinde %80'in üzerinde

karma puana sahip olan öğrencilerin %40'ından fazlası enstrüman çalışmaya gönüllü değillerdir. Sebeplerden biri, çalmak istedikleri enstrümanı tanımamış olmaları olabilir. Araştırmada yüksek müzik yeteneğine sahip öğrencilerin enstrümantal müziğe başlarken, onların tını ve aralık tercihlerine karşılık gelen bir enstrümanı çalmayı öğrenmeye yönlendirildiği, öğrencilerin çoğunluğunun enstrümantal programda daha uzun süre kalacağı ve onların toplam müzik gelişiminin belirgin ölçüde artacağı bulunmuştur. Bu nedenle enstrüman tınısı tercih testinin geçerli bir müzik yetenek testi ile birlikte uygulanması tavsiye edilmektedir. Enstrüman Tınısı Tercih Testi'nin uygulaması 20 dakikadan az sürmektedir ve aynı kısa melodide kullanılan 7 yapay tınıyı içermektedir. Bütün tınlar, aynı müzikal ifadeyle, sentezleyici kullanılarak icra edilmiştir. 7 tının her biri bir veya birkaç enstrümanın sesini temsil etmek üzere tasarlanmıştır. Testte bulunan 7 tını 42 kayıtlı test sorusu şeklinde düzenlenmiştir. Her 7 tını diğer her bir tını ile iki defa eşleşmiştir. Böylece her tını çift içerisinde birinci ve ikinci olmak üzere iki kere duyulur. Öğrencilerden her bir soruyu dinlemeleri ve hangi tınıyı tercih ettiklerini belirtmeleri istenir. Çünkü melodi her zaman aynı olduğundan ve müzikal ifade sabit olduğundan, her soruda değişen tek faktör tını ve aralıktır. Melodi kısa ve sıra dışı olduğu için sıkıcı bir hale gelmemektedir. Gerçek enstrümanların sesinden ziyade sentezleyici kullanılarak seslerin oluşturulmasının birkaç nedeni vardır:

1. Müzisyenler için melodiyi aynı ifadeyle ancak farklı enstrümanlarla çalmak mümkün değildir.
2. Kayda her enstrüman için farklı stil tınlarını dahil etmek mümkün olmamıştır.
3. Her ne kadar öğrenciler, gerçek bir enstrüman kullanılırken belirli bir tınıyı tercih edebileceğini iddia etseler de, tercihleri, tercih meselesinden ziyade bir aşinalık meselesi olabilmektedir (Gordon: 15-16).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test herhangi bir ölçme-değerlendirme ya da yeteneği belirleme amaçlı olmadığı için, sadece müzikal beğeni üzerine kurulduğu için herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır.

➤ *Iowa Müzik Okuryazarlığı Testleri (Iowa Tests of Music Literacy)*

Iowa Müzik Okuryazarlığı Testleri, müzik başarısının karmaşık boyutlarını basit bir şekilde ölçmek için tasarlanmış çok bölümlü bir test serisidir. ITML uygulamasında öğrencilerin tonal, ritmik ve notasal işitmelerinin ölçme ve değerlendirmesi, yarıyıldan yarıyla veya yıldan yıla olacak şekilde öğrencilerin mevcut müzik başarısına en uygun seviyedeki testler ile yapılır. Test için ilköğretim, ortaokul ve lisede müzik ve müzik dışı alanlar için örnekler mevcuttur. Iowa Müzik Okuryazarlığı Testlerinin 4 ana amacı vardır. Bunlardan ilki, öğrencilerin tonal, ritmik ve notasal işitmenin altı boyutunda karşılaştırmalı olarak güçlü ve zayıf yönlerini teşhis etmektir. İkincisi, öğrencinin işitme ve notasal işitme alanındaki başarısını, müzik yetenek puanlarının gösterdiği şekilde, başarı potansiyelleriyle karşılaştırmaktır. Üçüncüsü, öğrencilerin tonal, ritmik ve notasal işitmedeki sürekli ve sonraki başarılarını değerlendirmektir. Dördüncüsü, öğrencilerin tonal, ritmik ve notasal işitmelerine ilişkin genel bağlı duruşlarını belirlemektir. Iowa Müzik Okuryazarlığı Testleri altı alt testten oluşmaktadır ve bunlar, “Ton Kavramı” ve “Ritim Kavramı” olmak üzere iki bölüme ayrılır. Ton Kavramı bölümünde *İşitme/Dinleme*, *İşitme/Okuma* ve *İşitme/Yazma* olmak üzere üç alt test bulunmaktadır. Ritim Kavramı bölümünde de *İşitme/Dinleme*, *İşitme/Okuma* ve *İşitme/Yazma* olmak üzere üç alt test bulunmaktadır. Her bölümdeki üç alt test aynı periyotta ardışık olarak uygulanmakta ve 30 dakikadan az sürmektedir. Yönergeler ve örnek alıştırmalar dahil olmak üzere altı aşamalı kaydedilmiş test bulunmaktadır. Altı aşamanın her biri, seviyeden seviyeye, benzer şekilde başlıklandırılmış altı alt testi içerir ve her seviyenin içeriği giderek daha zor hale gelir. Asıl test soruları, tonal alt testleri için tonal motiflerden ve ritim alt testleri için ritmik motiflerden oluşur; bunların tümü bir sentezleyici kullanılarak kaydedilmiştir. Tonal işitme/dinleme alt testlerinde, öğrenciler kayıta duydukları tonu cevap kağıdında belirtirler. Serinin daha düşük seviyelerinde, sadece majör ve armonik minör tonlar sunulurken, daha yüksek seviyelerde öğrencilere çoklu, çok tonlu ve pentatonik tonlar sunulur. Tonal işitme/okuma alt testlerinde öğrenciler, cevap sayfasında gördükleri not edilen kalıpların kayıta duyduklarıyla aynı olup olmadığını belirtirler. Aynı ton, çoklu tonalite ve pentatonizm kullanılmıştır. Seviye arttıkça ve sorular daha karmaşık hale geldikçe, değiştirici işaretler, sol anahtarı, fa anahtarı ve akor sembolleri tanıtılır.

Tonal işitme/yazma alt testlerinde öğrenciler duydukları ton kalıplarının gösterimini tamamlarlar. Yazma alt testinde sadece majör ve armonik minör tonu ve çoklu tonaliteler kullanılmıştır. Değiştirici işaretler, sol anahtarı, fa anahtarı ve kısmi müzik, karmaşıklık seviyeleri arttıkça alt testlerde tanıtılmaktadır. Ritim işitme/dinleme alt testinde öğrenciler kayıta duydukları ölçüyü belirtirler. Serinin alt seviyelerinde, sadece klasik çift ve üçlü ölçüler sunulmaktadır. Yüksek seviyelerde, çoklu ölçü sayılı kalıplar klasik ve farklı ölçülerde gösterilmiştir. Ritim işitme/okuma alt testlerinde öğrenciler, cevap sayfasında gördükleri kalıpların kayıta duyduklarıyla aynı olup olmadığını belirtirler. Seviyeler daha karmaşık hale geldikçe aynı ölçü sayıları, bileşik ölçü sayıları ve çoklu ölçü sayıları kullanılır. Ritim işitme/yazma alt testlerinde öğrenciler, duydukları ritim kalıplarının gösterimini tamamlarlar. Her seviye için karmaşıklık arttıkça, klasik, farklı, bileşik ölçüler, çoklu ölçüler ve farklı ölçü işaretleri verilir (Gordon: 17-18).

Gordon tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır. Ancak bu testin içeriği müzikal okur-yazarlığı gerektirmektedir.

J. Kwalwasser- Peter W. Dykema

➤ Kwalwasser- Dykema Müzik Testleri

Kwalwasser- Dykema Müzik Testleri 1930'da yayınlandı. Test on ayrı alt testten oluşmaktadır. Alt testlerden altı tanesi, Seashore Müzikal Yeteneklerin Ölçümü ile aynı olan özelliklerin birkaçını ölçmek için tasarlanmıştır. Testte tonal hafıza, ses kalitesi ayırt etme (tını), gürlük ayırt etme, zaman ayırt etme, ritim ayırt etme ve aralık ayırt etme bölümleri bulunmaktadır. Son dört alt test müzik zevkini ya da müzik tercihini ölçmeye yöneliktir. Bunlar tonal hareket, müzik zevki, aralık belleği ve ritim belleği testleridir. Kwalwasser- Dykema Müzik Testleri Seashore'nin ölçümlerine göre birkaç yönden farklılık göstermektedir. Kwalwasser- Dykema Müzik Testlerinde, öğelerde bir osilatörde üretilen saf tonlardan ziyade gerçek müzik sesleri kullanılmıştır. Buna ek olarak denek, her bir öge için yüksek ya da alçak, zayıf ya da güçlü, uzun ya da kısa vb. yerine S (aynı) ya da D (farklı) seçeneğini işaretler. Her alt

test daha az öge içermektedir ve test okuyucusu kayıttaki her bir ögenin sayısını açıklar. İlk müzik tercihi ölçümü olan *Tonal Hareket* testinde, denek dört tondan oluşan bir dizi içerisinde duyduğu son aralıktan final sesinin tiz mi yoksa pes mi olup olmadığını belirtir. İkinci müzik tercihi ölçümü olan *Müzik Zevki* testinde, denekten iki kısa melodi için hangisinin daha iyi performans olduğunu belirtmesi istenir. *Aralık Belleği* ve *Ritim Belleği* ölçümlerinde denekten, duyduğu motifin müzikal notasyonu ile aynı ya da farklı olup olmadığını belirtmesi istenir (Gerharstein, 2001: 110).

Kwalwasser ve Dykema tarafından geliştirilmiş olan bu test sorularının içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ve müzikal beğeni ön plandadır.

E. T. Gaston

➤ *Gaston Müzikalite Testi*

“Gaston’un Müzikalite Testi 4-12 yaş grubuna uygulanan E. T. Gaston’un testleri seslerle ilgili ölçümlerin yanı sıra müzikle ilgilenme sorularını da içerir. Uygulama süresi 25-35 dakikadır” (Yayla, 2006: 36).

Gaston tarafından geliştirilmiş olan bu testin içeriğine ulaşılamadığı için herhangi bir sınıflandırma yapılamamıştır.

Kate Hevner

➤ *Oregon Müziksel Ayırt Etme Testi*

“Testte bir ezgi iki kez çalınmaktadır. İkinci çalınışında ritim, armoni veya ezgide değişiklik yaparak uygulanır. Denekten orijinal ezginin hangisi olduğunu ve nelerin değiştiğini bilmesi istenir” (Yayla, 2006: 36).

Hevner tarafından geliştirilmiş olan bu test sorularının içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Theodore L. Torgerson- Ernest Fahnestock

➤ *Torgerson- Fahnestock Müzik Testi*

Torgerson- Fahnestock Müzik Testi, 4 adet dört sayfalık broşürden oluşmaktadır. Birincisi, Bölüm A testin teori bölümüne, ikincisi, Bölüm B kulak eğitimine, üçüncüsü test için bir talimat kılavuzuna ve son olarak da dördüncüsü, hem A hem de B testlerini kapsayan denemelik standartları içeren sınıf sicil belgesine ayrılmıştır. Bu testler, kılavuzdaki açıklamaya göre, özellikle müziğin hem teorik hem de pratik yönleriyle kazanımların objektif ölçümlerini sağlamaktadır. Bölüm A, teorik bilgiyi test eder yani; çeşitli notların ve susların tanınması, durak işareti, kreşendo, ölçü işaretleri, dizek üzerindeki harf ve nota isimleri, tekrar işaretleri, sol anahtarı, kromatiklerin kullanımı, dinamik işaretleri, sekiz majör ve dört minör tonun gösterimi, doğal minör ve armonik minör dizilerini gözüyle tanınması konularını içerir. Bu materyallerin tümü açıkça ve öz bir şekilde sunulur; böylece öğrencinin müzik yazma ve okuma konusundaki bu bilgileri hakkında adil bir test oluşturulmuş olunur. Bölüm B, kulak eğitimi pratiği, piyanoda çalınan ve öğrencilerin dikte ederek yazacakları alıştırmalardan oluşmaktadır. Test 1, her biri üç aralık uzunluğunda ve iki yarım ve bir tam nota olmak üzere, ölçü işareti olmadan da yazılan on iki alıştırmadan oluşmaktadır. Fa majör, do majör ve re majör olmak üzere üç ton kullanılmıştır. Test 2'de çocukların ölçü sayısını yazma ve ölçü çizgilerini kullanma güçlerini göstermesi amaçlanmıştır. Testin talimatında, öğretmenin bu melodiyi "normal aksan ile" çalması gerektiğini belirtilmiştir. Test 3, öğretmenin çaldığı şekilde yazılmayan sekiz tane dört ölçülük melodilerden oluşmaktadır. Çocuklar yazıldığı şekilden farklı olarak çalınan ölçü etrafına çizgi çizer. Bunlar 3/4, 3/8, 2/4, 4/4 ve 6/8 ölçü sayılarını içermektedir. Basılı olan ile çalınan arasındaki farklılıklar şunları kapsar, bir ikilik notanın ve takip eden dörtlüğün üç adet dörtlük yerine geçmesi, bu dörtlüklerden birinin başka bir tona geçişi; bir kromatik dizinin bir gamın yerine geçmesi; bir dörtlüğün iki sekizliğin yerine geçmesi vb. Puanlama, A Bölümündeki 33 öğeden oluşan teoriye dayanmaktadır. Ancak bazen, bu öğelerin ilk altı örnekte olduğu gibi tek bir kısmı vardır. Bu sekiz hata olasılığının nasıl işaretleneceğine dair bir talimat verilmemiştir. 8, 9, 10 ve 11. maddelerde her durumda adlandırılacak beş nota bulunmaktadır.

Görünen o ki, bunlar ya tamamen doğru ya da tamamen yanlış olmalıdır. Bu ve diğer zorluklar, karşılaştırmalar için güvenilir puanlar verecek şekilde testin henüz tam olarak yapılamadığını göstermektedir. Sonuç olarak, öğretmenler bu konuyla bilimsel bir belge olarak değil, genel test amaçları için önerici olan bir belge olarak ilgilenmelidirler (Dykema, 1927: 59-60).

Torgerson- Fahnestock Müzik Testi, içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Ancak, testin soruları müziği bilen, müzik okur-yazarlarına göre hazırlanmıştır.

James Aliferis

➤ Aliferis Müzik Başarı Testi

Aliferis, Minnesota Üniversitesinde ders verirken Müzik Başarı Testini geliştirmiştir. Bu testte piyanoda melodi, armoni ve ritim içeren müzikal öğeler çalınır ve öğrencilerden duydukları ile uyuşan müzikal notasyonu seçmeleri istenir. Bu test, başlıktan da anlaşılacağı gibi, bir yetenek testi değil, bir başarı testidir ve müzikte başarının tahmininde tek başına kullanılması amaçlanmamıştır (Roby, 1962: 137).

Aliferis tarafından geliştirilmiş olan bu test, adı ve içeriği bakımından süreç-sonuç değerlendirici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

Jacob Kwalwasser

➤ Kwalwasser Müzik Bilgisi ve Beğeni Testi

Dr. Jacob Kwalwasser, kendisinin geliştirmiş olduğu bilgi testini revize etmiş ve bunu, bir alt başlıkta, lise ve kolejler için gerçek bilginin bir ölçüsü olan bir müzik beğeni testi olarak adlandırmıştır. Testte dokuz bölüm bulunmaktadır:

- Bunlardan ilki faaliyetlerine göre sınıflandırmaya ayrılan 20 tanınmış müzisyen, şarkıcı, piyanist, kemancı, çellist ve şeften oluşmaktadır.

- İkincisi, okulu belirten, yani ulusal olarak (a) İngiliz ve Amerikan, (b) Rus ve Polonyalı, (c) Fransız ve İtalyan, (d) Alman ve Macar, (e) İskandinavlı 20 büyük bestecilerden oluşmaktadır.
- Üçüncüsü, çoğu yaygın olarak bilinen 30 eserin bestecilerini adlandırmaktan oluşmaktadır.
- Dördüncü olarak listelenen her bestecinin her birinin şarkıları, piyano eserleri, orkestra eserleri veya operalarından oluşmaktadır.
- Beşincisi, müzik tarihindeki bestecilere ve olaylara ilişkin 50 maddeye ilişkin doğru-yanlış bir testinden oluşmaktadır.
- Altıncısı, seslendirilen eserlerin üfleyerek, vurarak ya da yay yardımı ile seslerinin üretilip üretilmediğine göre belirlenmiş on enstrümana göre sınıflandırmasından oluşmaktadır.
- Yedincisi, belirlenmiş on enstrümanın nasıl sınıflandırılma yapılacağından (yaylı çalgılar, tahta üflemeliler, piriç üflemeliler ya da vurmaları) oluşmaktadır.
- Sekizincisi, orkestrada bulunan enstrümanlarla ilgili 50 soruluk bir doğru-yanlış testinden oluşmaktadır.
- Dokuzuncusu, müzik formu ve müzikte bulunan terimler üzerine başka bir doğru-yanlış testinden oluşmaktadır (Dykema, 1927: 60-61).

Kwalwasser tarafından geliştirilmiş olan bu test, herhangi bir ölçme-değerlendirme ya da yeteneği belirleme amaçlı olmadığı için, sadece müzikal beğeni üzerine kurulduğu için herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır.

E. C. Moore

➤ *Leblanc Müzik Yeteneği Sınavı*

“E. C. Moore (1954) tarafından geliştirilen bu test, sırasıyla; Ritim, Ezgi Hatırlama, Aralık Tanıma, Akor Hatırlama, Ses Tanıma ve Akor Tanıma alt testlerinden oluşur. Testin el kitabı vardır. Yapılması gereken temel işlem, soruların aynı-farklı ve daha yüksek-daha düşük olma durumlarını belirlemektir” (Colwell, 1970: 165-166; Akt: Tankız, 2011: 33).

Moore tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Anthony Viggiano

➤ *Müzik Dinlemeyi Değerlendirme Formu*

“Anthony Viggiano (1958) tarafından geliştirilen bu testte ana amaç; müzik yeteneğini, müziksel dinleme davranışı üzerinden açıklamaya çalışmaktır. Öğrencinin eserdeki hissettiği etkiyi, solo pasajları, kullanılan çalgıları dikkatli bir şekilde dinleyerek, eseri ifade etmek için verilmiş olan üç sifattan birini seçmesi gerekir” (Colwell, 1970: 167 Akt: Tankız, 2011: 33).

Viggiano tarafından geliştirilmiş olan bu test, herhangi bir ölçme-değerlendirme ya da yeteneği belirleme amaçlı olmadığı için, sadece müzikal beğeni üzerine kurulduğu için herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır.

Lowell Mason Tilson- Fred Gretsch Company

➤ *Müzik Yeteneği Testleri*

“1941 yılında basılan bu test, Ses, Gürlük, Süre ve Tonal Hafıza olmak üzere dört alt testten oluşmaktadır. Ayrıca testin el kitabı da bulunmaktadır” (Colwell, 1970: 165 Akt: Tankız, 2011: 33).

Tilson ve Gretsch tarafından geliştirilmiş olan bu testin içeriğine ulaşamadığı için herhangi bir sınıflandırma yapılamamıştır.

➤ *Pan- Amerikan Müzik Yeteneği Testi*

“Setin; Ritim, Tempo, Ses, Akor, Ezgi alt testlerinde; aynı-farklı olma durumları, yüksek-düşük olma durumları ve doğru-yanlış olma durumları belirlenmelidir. Her alt testte beş soru vardır” (Colwell, 1970: 166-167; Akt: Tankız, 2011: 34).

Geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

Richard Colwell

➤ *Müzik Başarısı Testleri*

“Richard Colwell (1968-70) tarafından geliştirilen bu testlerdeki ana amaç; okulda verilen müzik eğitiminin çocukların müziksel başarısı ile ilişki durumunu belirlemektir” (Colwell, 1970: 148; Akt: Tankız, 2011: 34). Test 4 bölümden oluşmaktadır ve bu bölümler kendi içinde alt testlere ayrılmaktadır:

<u>Birinci Test</u>	<u>İkinci Test</u>	<u>Üçüncü Test</u>	<u>Dördüncü Test</u>
Ses Ayrımı	İşitsel-Görsel Ayrım	Tonal Hafıza	Müzikal Stil
Aralık Ayrımı	Tonal Merkezi Hissetme	Ezgi Tanıma	İşitsel-Görsel Ritimsel Ayrım
Ölçü Ayrımı	Majör-Minör Ton Ayrımı	Ses Tanıma	Akor Tanıma
		Çalgı Tanıma	Kadans Tanıma

Colwell tarafından geliştirilmiş olan bu testteki alt testler, isimler bakımından incelendiğinde ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

William E. Knuth

➤ *Knuth Müzikte Başarı Testleri*

Bu testler, ritmik ve melodik yönlerin tanımlanmasını sağlayan iki müzik alanını test eder. Piyanoda çalınan birkaç alıştırımdan oluştuğundan testi yönetmek için biraz çalışma yapılmasını gerektirir (Knuth, 1936; Akt: Tozier, 1952: 12).

Bu testler, 3-4, 5-6 ve 7-12 olmak üzere her biri belirli bir yaş grubu için tasarlanan üç bölümden oluşmaktadır. Çoktan seçmeli tipte kırk alıştırımdan oluşan testler boyunca bir prosedür tipi kullanılır. Teste katılan çocuktan piyanoda çalan melodinin son iki ölçüsünü tespit etmesini ve çalan melodiyi temsil eden kareyi işaretlemesi istenir. Testin temel amacı, öğrencinin notadan müziği anlama yeteneğini ölçmektir (Knuth, 1936; Akt: Crossley, 1946: 9).

Knuth tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte öğrenciden hafızada tutma becerisinden çok dinlenen müziğin yazılı halini belirlemesi istenmektedir.

Franck A. Beach

➤ *Standartlaştırılmış Müzik Testleri*

Beach tarafından geliştirilmiş olan bu test, müzikal başarının ölçülmesinde öncülerden biridir. Testte yedi alt test bulunmaktadır:

1. Temel nota bilgisi
2. Müziğin bileşen parçalarını, yani zaman ve ton unsurlarını, tek bir formda ve melodilerde duyma ve ayırt etme yeteneği.
3. Müziğin temel yapısal elementlerini işitme.
4. Aralık ayırımı
5. Müzikal hafıza
6. Dolaylı yöntemlerle deşifre
7. Müziksel yazma

Testi uygulamak için, uygulayıcının oldukça iyi bir müzikal geçmişe sahip olması gerekmektedir (Beach, 1939; Akt: Tozier, 1952: 8-9).

Beach tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

James Aliferis- John Stecklein

➤ *Müzik Başarı Testi*

“James Aliferis ve John Stecklein tarafından geliştirilen bu testin (1962) oluşturulması aşamasında, Amerikan Müzik Okulları Ulusal Birliği (NASM) bünyesinde, 7 üniversiteden 2426 öğrenciye deşifre okuma ve dikte eğitimi verilmiştir. Test; liseyi bitirmiş olan, kolej veya üniversitede okuyan öğrenciler için kullanılabilir. Testte öğrenciye dört ses duyurulur. Cevap kâğıdında üç ses vardır.

Öğrencinin dördüncü sesi belirlemesi gerekmektedir. Akor alt testinde majör, minör, yedili, dokuzlu gibi çeşitli akor çeşitleri verilir. Cevap kâğıdında yer alan her akor için akoru oluşturan seslerden biri yanlıştır, bu sesi öğrenci S, A, T, B (soprano, tenor, alto, bas) harflerinden birini yazarak belirler. Ritim alt testinde de bir önceki alt teste benzer bir işlem yapılır. Basit ve birleşik ölçülerden oluşan, otuz ikilik notaların da kullanıldığı altı vuruşluk ritim kalıpları dinletilir. Cevap kâğıdında bir vuruşu oluşturan notalardan biri veya nota grubu yanlıştır. Yanlış olanın belirlenmesi gerekir. KR-21 ile hesaplanan testin toplam güvenilirliği .92'dir" (Colwell, 1970: 147- 148 Akt: Tankız, 2011: 39).

Aliferis ve Stecklein tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Ayrıca test içeriğindeki sorular ileri seviye öğrencilere yönelik tasarlanmıştır.

J. Kwalwasser- G. M. Ruch

➤ *Müzik Başarı Testi*

Bu test, müzik bilgisi testidir ve eğitim sonuçlarını ölçer. Test aşağıdaki maddeleri denetler:

1. Müziksel terimler ve semboller bilgisi
2. Nota tanıma
3. Tanıdık bir melodideki nota hatalarının tespiti
4. Fa ve sol anahtarını tanıma
5. Ölçü işaretleri ve anahtar işaretlerini tanıma
6. Nota değerleri bilgisi
7. Tanıdık melodileri notasyondan tanıma

Test 4-12. sınıflar için tasarlanmıştır (Kwalwasser- Ruch; Akt: Tozier, 1952: 10).

Kwalwasser ve Ruch tarafından tasarlanmış olan bu test, sadece müzik bilgisini ölçmeye yöneliktir. Bu nedenle herhangi bir sınıflama yapılmamıştır.

R. Mosher

➤ *Bireysel Söyleme Testi*

“Raymond Mosher (1925) tarafından geliştirilen bu test; 15 egzersizden oluşur ve deşifre becerilerini tespit etmeyi amaçlar” (Kwalwasser, 1927: 105-106 Akt: Tankız, 2011: 40).

Geliştirilmiş olan bu testin içeriğine ulaşamadığı için herhangi bir sınıflandırma yapılamamıştır.

E.K. Hillbrand

➤ *Deşifre Testi*

Hillbrand tarafından geliştirilmiş olan bu test bireysel performans testidir. Test, katılan kişinin deşifre yapacağı 6 şarkıdan oluşmaktadır. Öğretmen şarkıları içeren bir klasöre hataları kaydeder. Öğretmenin aralıklardaki değişimleri belirleme gereksinimi olması ve bunun öğretmenin müzik yeteneğine direkt bağlı olması kişiye göre değişen bir durum oluşturmaktadır, bu da testin kontrolünü zorlaştırmaktadır. (Hillbrand, 1923; Akt: Crossley, 1946: 7-8).

Hillbrand tarafından geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir. Testte soruları hafızada tutma becerisi ön plandadır.

C. A. Biondo

➤ *Müzik Yeteneği Testi*

“C. A. Biondo (1957) tarafından geliştirilen test üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıflar için kullanılmakta olup, 32 sorudan oluşan Ses Testi ve 34 sorudan oluşan Ritimsel Hafıza Testi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Testin el kitabı mevcut olup, alt testlerin uygulanmasında, uygulayıcı keman ve klarnet kullanabilir” (Colwell, 1970: 165-166 Akt: Tankız, 2011: 33).

Geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

Glenn Gildersleeve, Wayne Soper

➤ *Müzik Başarı Testleri*

Testin A ve B olmak üzere iki şekli bulunmaktadır. Test aşağıdaki yetenekleri ölçer:

1. Uygulayıcı tarafından çalınan melodilerin tanınması
2. Aralık, ölçü ve anahtar değişikliklerini tespit etme
3. Anahtar bilgisi; “la” notasının dizek üzerinde altı farklı yerde gösterimi; değiştirici işaretlerin kullanımı; nota değerleri bilgisi; ölçü işaretleri bilgisi; sol anahtarından fa anahtarına bir cümlelin transpozese
4. Tarih, armoni ve enstrümanlar da dahil olmak üzere genel müzik bilgisi üzerine on beş çoklu soru-cevap bölümü
5. Melodilerin notasyondan tanınması

Müzik eğitiminin ileri aşamalarını ölçen bu test, kesinlikle ortaokul seviyesinden daha ileri seviyedeki öğrencilere yöneliktir tasarlanmıştır. Ayrıca test, uygulayıcının müzik eğitimi almış olmasını gerektirmektedir (Gildersleeve ve Soper; Akt: Tozier, 1952: 10-11).

Geliştirilmiş olan bu test soruların içeriği bakımından ayırt edici yetenek testi grubuna dahil edilebilir.

Richard D. Allen, Walter H. Butterfield, Marguerite Tully

➤ *Müziksel İçerik Öngörü Testi*

Allen, Butterfield ve Tully tarafından geliştirilmiş olan bu test on bölümden oluşmaktadır:

1. Notaları adlandırma
2. “Do” notasını yerleştirme

3. Nota değerlerini adlandırma
4. Anahtar işaretlerini adlandırma
5. Ölçü işaretlerini adlandırma
6. Sus değerlerini adlandırma
7. Notaları harfler ile adlandırma
8. Melodileri adlandırma
9. Fa anahtarındaki notaları adlandırma
10. İşaretleri adlandırma

Test, dört ile dokuzuncu sınıflarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Temel olarak, bu bir müzik eğitimi testidir ve tanısal olduğunu kanıtlamalıdır (Allen vd, 1932; Akt: Crossley, 1946: 8).

Geliştirilmiş olan bu test içeriği bakımından müzik bilgisini ölçmeye yöneliktir. Dolayısıyla herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır.

Catherine E. Strouse

➤ *Strouse Müzik Testi*

Strouse Müzik Testi, ilkokullarda, ortaokullarda ve liselerde kullanılmak üzere pratik bir müzikal başarı testi sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Testler müziksel yetenek, bilgi, kazanım, beceri ve beğeni konularını kapsar. A ve B olmak üzere iki şekli bulunmaktadır (Strouse, 1937; Akt: Tozier, 1952: 11).

Strouse tarafından geliştirilmiş olan testin içeriğine ulaşılamadığı için herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır. Ancak ulaşılan bilgiler doğrultusunda müzik bilgisi ve beğenisinin ön planda olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmalarda karşılaşılan ancak içeriğine ulaşılamayan testlerin aşağıda isimleri belirtilmiştir.

- *Farnum Yaylı Sazlar Ölçeği*
- *Belvin Mills Şarkı Söyleme Başarı Testi*
- *Silver Burdett Müzik Yeterlilik Testleri*

- *Schoen's Müzikal Yetenek Testleri*
- *Conrad Çalgı Yetenek Testi*

2.5. Edwin Gordon

Edwin Gordon hakkında bu bölümde yer alan bilgiler Ronald C. Gerhardstein tarafından yazılmış “Edwin E. Gordon: A Biographical and Historical Account of an American Music Educator and Researcher” isimli doktora tezinden alıntılanmıştır.

Hayatı

Edwin Elias Gordon 14 Eylül 1927’de Stamford Hastanesi’nde doğdu. 3 kardeşin en küçüğü olan Edwin, ismini büyükbabası Elias Gordon’dan almıştır. Küçük bir kasaba hissiyatıyla Stamford, Gordon ve kardeşlerinin büyümesi için rahat bir yerdi. Gordon aynı zamanda New York şehrine olan yakınlığından ve şehrin genç bir müzik öğrencisine sunduklarından memnundu. Stamford aynı zamanda New York-New Haven hattında New York City’den sonra ilk tren durağıydı ve New York City’li birçok aktör, aktris ve Wall Street çalışanlarının eviydi. Martin Gordon, Jean Harlow ve Madeline Carrol da dahil olmak üzere yerel film yıldızlarına çalışmaktaydı (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 22-23).

Gordon, 10 yaşındayken babasıyla birlikte Stamford Tente İşlerinde çalışmaya başladı. Her öğleden sonra Gordon, Rogers okulunda Manhattan Caddesi boyunca yürüyerek gittiği babasının iş yerinde bir veya iki saat çalışırdı. İş genç bir delikanlı için zordu ve Gordon fabrikanın kirli ve küf kokulu atmosferini sevmezdi. Yapılan iş bir merdivenin üzerinde uzun süre zaman geçirerek veya yüksek binaların pencerelerinden sarkarak tentelerin değiştirilmesi veya montajlanmasıydı (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 23-24). Babasıyla çalışmak Gordon için stresliydi. Babası aksi bir kişiliğe sahipti ve bazen de utanç verici bir dil kullanırdı. Martin (babası) inatçı bir adamdı. Çoklukla tente işleri için geldiği binadaki hizmetçi kapılarını kullanmayı reddeder, ön kapıyı tercih ederdi. Eli sıkı olan Martin, dürüst olmayan ve işlerden sıyrılan bir tutumda olabiliyordu. Bu hem Gordon hem de annesinin canını sıkıyordu (Parker Röportaj, Akt: Gerhardstein, 2001: 24). Gordon okul yılları ve yaz mevsimleri boyunca babasıyla çalıştı. Gordon’un babası bir gün

oğlunun işleri devralacağını umuyordu. Gordon da profesyonel bir müzisyen olmayı dilemesine rağmen, aynı babasının düşündüğü gibi olacağına inanıyordu. Orduya katılmaması halinde Gordon kesinlikle tente işine gireceğine inanıyordu (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 24).

Genel Müzik Eğitimi

Rogers Okulu'ndaki ilkokul üçüncü sınıfa kadar olan müzik eğitimi Grieg'in In The Hall Of The Mountain King gibi kayıtlarının dinlenmesiyle ve nadiren toplantı salonundaki piyano eşliğinde sınıfın şarkı söylemesinden oluşurdu. Bir müzik uzmanı olan Zillah Lord, her dördüncü sınıfa şarkı söyleme ve müzik beğenisi dersleri vermekteydi (Gordon: 6-7; Akt: Gerhardstein, 2001: 24).

Dördüncü sınıftayken Gordon'dan Bayan Lord'un piyano eşliği ile, Battle Hymn Of The Republic şarkısını söylemesi istendi. Gordon denemesinde başarısız oldu ve bu yüzden sınıfın en arkasına gönderildi ve şarkı söyleyemeyen bir kargaya benzetildi. Bu sırada diğer çocuklar düzgün bir şekilde şarkıyı söylüyorlardı. Ders boyunca kargalardan sadece dudaklarını hareket ettirmeleri ve şarkı söylemeyi iyi söyleyenlere bırakmaları istenmişti (Gordon: 7; Akt: Gerhardstein, 2001: 25).

Bu Gordon'un hayatında önemli bir olaydı ve müziksel gelişiminin bunun yüzünden engellenmekte olduğuna inanmaktaydı. Geçmişe bakıldığında Gordon'un kendi müziksel gelişimindeki hayal kırıklığı onun müzik eğitimi-öğretimi ve tüm müzik öğrencileri arasındaki bireysel farklılıkları öğretme ihtiyacını şekillendiren bir etkiye sebep olmuştur.

Stamford Lisesi (1941- 1945)

Stamford Lisesi 1945 mezunları yıllığının kapağındaki slogan şöyleydi: "Hayatta yükselmek esastır, dinlenmek değil" (Stamford Lisesi Yıllığı, 1945; Akt: Gerhardstein, 2001: 25). Gordon'un lise yılları genç bir müzisyen olarak yükselebildiği, profesyonel bir müzisyen olarak kariyer edinebildiği yıllardı. Ayrıca hayatının bu dönemi annesinin ölümü ve 2. Dünya Savaşı'nda orduya katılma endişesiyle doluydu. Beklenebileceği üzere annesinin erken ölümü Gordon üzerinde

derin etki yarattı. Carrie Stamer Gordon (annesi) Aralık 1941’de kalp krizi geçirerek Gordon’un 14. doğum gününden yalnızca üç ay sonra öldü. Annesinin ölümünden sonra Gordon’u ablaları büyüttü (Parker Röportaj, Akt: Gerhardstein, 2001: 26).

Müzik Eğitimi

Gordon kısa süre içinde kasabadan bazı arkadaşlarıyla ufak olaylara karıştı. Oğlunun kötü yöndeki eğiliminin farkına varan babası Gordon’un faydalı bir şeylerle ilgilenmesi için baskı yaptı. Gordon’a müziğe yönelmesini önerdi ve Gordon babası ona bir kontrbas alırsa beladan uzak duracağına dair yemin etti. Gordon annesiyle birlikte gittiği şehir operasında (Metropolitan Operası) görüp duyduğu andan beri kontrbasa ilgi duymaktaydı. Babası oğlunun önerdiği anlaşmayı kabul etti ve oğluna bir kontrbas alarak özel dersler vermesi için öğretmen buldu (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 26).

Gordon’un ilk kontrbas öğretmeni yerel bir gitarist ve muhtemelen babasının bir tanıdığı olan Samuel Hyken’di. Hyken kendisi başta kontrbas çalmayı bilmezken Gordon’a verdiği dersler esnasında kendine kontrbası nasıl çalacağını öğretti. Birkaç ay sonra Hyken Gordon’un babasına artık oğluna öğretebileceği bir şey olmadığını söyledi, New York şehrinde bir öğretmen bulmasını önerdi (Gordon Röportaj, 1997, Gordon: 7; Akt: Gerhardstein, 2001: 26).

Okul Arkadaşları

Eğitim ile Gordon’un müzisyenliği hızlı bir şekilde gelişti ve kısa sürede Stamford’daki küçük gruplarda yer almaya başladı. Aynı zamanda, üye olmamasına rağmen, okul bandosu ve orkestrası ile sahne alıyordu. En yakın arkadaşları okul ve kasabadaki çeşitli gruplarda birlikte çaldığı müzisyenlerdi. Gordon ve arkadaşları ayrıca Stamford Lisesi 1946 sınıfından bir klarnet ve saksafon sanatçısı olan Theodore “Teddy” Catino’nun grubunda çalışıyorlardı (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 27).

Gordon’un en yakın lise arkadaşlarından biri tromboncu ve 1945 sınıfı mezunu olan Frank Duffy’di. İkili çeşitli müzik topluluklarında çalışıyor ve birlikte okul dışında

güzel zaman geçiriyorlardı. Duffy'nin annesi Gordon'u annesinin ölümünden sonra kanatlarının altına almıştı, onu yemeklere çağırıyor, düğmelerini dikeyor ve her açıdan ona yardım ediyordu (Parker Röportaj, Akt: Gerhardstein, 2001: 27).

Duffy iyi ve kendini işine adanmış bir müzisyen olarak anılmaktadır. Aslında Duffy, müzikte bir kariyer yapmak istediğini yıllıktaki sayfasına yazmıştı. Mezuniyetten sonra Duffy denizci olarak Amerikan Ordusu'na katıldı. Savaştan sonra Stamford'a döndükten sonra, Catino'nun düzenlediği yerel bir grupta Theodore Catino ile tekrar bir araya geldi (Stamford Lisesi Yıllığı, 1945, Cationo Röportaj; Akt: Gerhardstein, 2001: 27).

Gordon'un bir diğer yakın arkadaşı, lise grubunun ve orkestrasının davulcusu ve Catino grubunun bir üyesi olan Robert Crane'di. İkiisi birlikte çok zaman geçirdiler ve Crane, Gordon'un evinde sık sık müzik yaptı. Crane ve Gordon aynı zamanda Catino ve okuldaki diğer arkadaşlarla birlikte caz topluluğu üyesi olarak bir araya geldi (Gordon Röportaj, 1998, Parker Röportaj; ; Akt: Gerhardstein, 2001: 28).

Catino grubundaki piyanist Don Sappern de Gordon'un yakın arkadaşlarından biriydi. Sappern, Gordon'un caz basları çaldığı için iyi bir müzisyen ve sıra dışı olduğunu hatırlatır. Gordon, Sappern, Crane, Duffy ve Catino, Stamford Lisesi ve komşu Greenwich Lisesi'ndeki okul toplantılarında ve danslarda ve Stamford bölgesindeki çeşitli restoran ve kulüplerde caz topluluğu olarak sıkça çaldı (Catino Röportaj, Stamford Yıllığı; 1946:146; Akt: Gerhardstein, 2001: 28).

Theodore “Teddy” Catino

Catino Gordon'u iyi bir müzisyen, iyi deşifre eden ve bir lise öğrencisi için nadir görülen akor değişimlerini çalmada kabiliyetli olarak tanımlar. Catino Gordon'un bir gün New York şehrinde profesyonel bir müzisyen olabilecek kadar yetenekli olduğuna inanmaktaydı. Artık emekli bir grup yönetmeni olan Catino, Gordon ve Sappern'e onu üniversiteye gitmeye ve müziği öğrenmeye ikna etme konusunda inanıyordu (Catino Röportaj, Akt: Gerhardstein, 2001: 29).

Milton Kestenbaum ve Sid Weiss'dan Kontrbas Dersleri

Yeni bir kontrbas öğretmenine ihtiyaç duyan Gordon ve kendisi için bir bateri öğretmeni arayan Crane bu amaçları için 1942 yılında New York şehrine gittiler. Manhattan'da 52. cadde yakınında Benny Goodman'ın piyanist ve başçısı olan Teddy Wilson ve Sid Weiss'ı buldular. Gordon Weiss'e kendisini tanıttı ve kendisine özel ders vermesini istedi. Ancak Weiss özel ders veriyordu ve Gordon'u Milton Kestenbaum'a yönlendirdi (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 29).

Gordon Kestenbaum'dan haftada bir ders alıyor, Manhattan trenini yakalayabilmek için okuldan erken çıkıyordu. Birkaç hafta sonra Kestenbaum Weiss'i Gordon'u öğrencisi olarak kabul etmesi için ikna etti. Gordon Kestenbaum ile dersleri sürdürürken bir yandan da Weiss'dan caz dersleri almaya başladı. Bu durum Gordon 1945'te liseden mezun olana kadar devam etti (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 29).

Askerlik Yılları

Askerlik hizmeti 1940'ların ilk yarısında mezun olan tüm erkekler için kaçınılmazdı. Gordon da orduya katıldı ancak pizzicato çalan parmağını incitmemek için yanlış parmak ile nişan alması komutanlarının gözünden kaçmadı ve Gordon, 302. Amerikan Ordu Bاندosu'na sevk edildi. Gordon bandoda geçirdiği zamanlardan, profesyonel müzisyenlerle birlikte olmaktan büyük keyif alıyordu. Bir başka deyişle Gordon'un askerlik günleri hayallerinin gerçek olması, babasının tente işinde çalışmaktansa hayal ettiği profesyonel müzisyen olmuştu (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 31).

Eastman Müzik Okulu (1947-1953)

Gordon, 1947 sonbaharında Philadelphia'daki Curtis Müzik Enstitüsü'nden mezun olan ve Toscanini ile NBC Senfoni Orkestrası'nın bir kerelik üyesi olan Oscar Zimmerman'ın çalıştığı okula başladı (Gordon, 7; Akt: Gerhardstein, 2001: 33).

Gordon, Eastman'da Allen Irvine McHose'dan müzik teorisi okudu ve orkestrada Howard Hanson, Fredrick Fennel ve Paul White yönetiminde sahne aldı (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 33).

Gene Krupa Orkestrası ile Performans

Eğitimine devam etmek için paraya ihtiyacı olan Gordon, Eastman'dan ayrıldı ve iş bulmak için New York'a gitti. Bir başçı için bir reklam gördükten sonra, Krupa grubu ile seçmelere katıldı. Gordon haftada 180\$ kazanıyordu. Bu miktar o zamanlar için iyi paraydı ve okul masrafları için fazladan para ayırmayı başardı (Gordon, 7-8; Akt: Gerhardstein, 2001: 34).

Krupa, Gordon'a "profesör" adını verdi ve müzikte örgün bir eğitim almış grubun birkaç üyesinden biriydi. Bir süre sonra, Krupa Gordon'dan ona müziği öğretmesini istedi; özellikle 2/4 ve 4/4 ölçü sayıları ve 3/4 ve 6/8 ölçü sayıları arasındaki farkı öğrenmek istedi. Gordon, Eastman'da öğrendiği basit ikili, üçlü ve bileşik çift ölçü sayılarının geleneksel tanımlarını vererek anlattı. Gordon'un basit ve birleşik ikili arasındaki farkı açıkladığında Krupa, Gordon'dan farkı seslendirmesini istedi. Bir fark duyamadığında, Krupa bıktı ve Gordon'un aksine iddialarına rağmen, hiçbir fark olmadığını söyledi. Krupa sonunda pes etti ve artık müzik okumayı öğrenmek istemediğini, ancak Gordon'a ritmi öğretmek istediğini belirtti (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 34-35).

Gordon'un ritim konusundaki çalışmaları Krupa'dan öğrendiklerine dayanıyor. Gordon, Krupa'dan başkasının ritmi hakkında daha fazla şey öğrendiğine inanıyor ve Krupa'nın ritim kavramını bir araştırma üssü ve akademik güvenilirlik olarak verdiğiğine inanmak istiyor (Gordon, 7; Akt: Gerhardstein, 2001: 35-36).

Eastman'a Dönüş

Gordon, 1951 yılının Ocak ayında Eastman Müzik Okulu'na döndü. 1952 ilkbaharında müzik performansı alanında lisans derecesi ve 1953 ilkbaharında performans üzerine bir yüksek lisans derecesi aldı. Gordon'un niyeti, büyük bir orkestrada profesyonel bir başçı olarak bir kariyere girmek olmuştur, ancak otoriter

şeflerle olan hayal kırıklığı ve caz müziği sevgisi, asıl niyetine meydan okumaya başlamıştı (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 36).

Phillip Sklar

Bir akşam New York'ta sahne alırken, Gordon NBC Senfoni Orkestrası'nın baş başçısı Phillip Sklar ile tanıştı. Sklar, Gordon'la çalışma konusundaki ilgisini dile getirdi ve büyük bir orkestrada yer alması için onu çalıştırma konusunda anlaştılar (Gordon, 1999; Akt: Gerhardstein, 2001: 38).

Sklar, Gordon'a, basmadan önce gördüklerini duyması gerektiğini söyledi. Bu sadece doğru aralıkları ve ritimlerini duymakla kalmayıp aynı zamanda doğru entonasyonu ve ton kalitesini de duymak demekti (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 38).

Sklar, Gordon'a notada yazdığı şeyleri söyleyebilmesi ve her müzikal cümleyi hareket halinde gösterebilmesi gerektiğini söyledi. Gordon'un Sklar ile olan dersleri genellikle hareket ederek ve şarkı söyleyerek, tamamen çalgıdan uzak geçirdi. Bu yeni deneyimler çok anlamlıydı ve Gordon ve Sklar kısa sürede yakın arkadaş oldular (Gordon Röportaj, 1997; Akt: Gerhardstein, 2001: 38-39).

Zaman geçtikçe Sklar, Gordon'a zekası hakkında performans yeteneğinden daha fazla iltifat etti ve müzikal öğrenme sürecini giderek daha fazla analiz etmeye başladılar. Sklar bir akşam yemeğinde Gordon'la yüzleşti ve kendisine Gordon'un birinci sınıf bir orkestrada başçı olmak için müzikal becerilere sahip olduğuna inanmadığını söyledi. Gordon'u okula geri dönmeye ve öğretmenlik belgesini almaya teşvik etti. Aslında Sklar, Gordon'un Ohio Üniversitesi'nde asistanlık yapabilmesi çoktan düzenleme yapmıştı (Gordon, 8; Akt: Gerhardstein, 2001: 39).

Ohio Üniversitesi, Neal Glenn ve Devlet Okulunda Öğretmenlik (1953-1956)

Gordon, 1953 sonbaharında Ohio Üniversitesine girdi, müzik eğitimi alanında yüksek lisans derecesini tamamladı ve 1955 ilkbaharında devlet okulu eğitim belgesini kazandı. Bu süre zarfında, Gordon müzik eğitimi bölümü başkanı Neal Glenn ile yakın çalıştı (Gerhardstein, 2001: 39).

Gordon, Glenn tarafından verilen birkaç lisansüstü dersi tamamladı ve Gordon'u Carl Seashore ve James Mursell'in eserleriyle ilk tanıtan Glenn oldu. Glenn'in dersleri katılımcıların standart müzik eğitimi metinlerini okudukları ve daha sonra ne okuduklarını tartıştıkları seminerler şeklindeydi (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 39-40).

1955 ilkbaharında müzik eğitimi alanında yüksek lisansını tamamladıktan sonra, Gordon devlet okullarında müzik öğretmenliği pozisyonunu kabul ederek Toledo, Ohio'ya taşındı. Biri erkekler için diğeri de kızlar için olmak üzere iki meslek lisesinde ders vermek üzere işe alındı. Okullarda ders olarak orkestra, koro ve enstrüman dersleri verdi ancak Gordon'un gruplarla olan sınırlı tecrübesi nedeniyle mutsuz bir yıl olmuştu. Ayrıca, Gordon'un koro topluluklarıyla olan eğitimi ve tecrübesi yetersizdi. Gordon, yılını Toledo'da bitirdi ve daha sonra yaylı bas performansında doktora çalışmalarına başlamak için Eastman'a döndü. Neal Glenn, Gordon'u aradı ve kendisine müzik eğitimi alanında doktora bursu verdi (Gordon Röportaj, 1998; Akt: Gerhardstein, 2001: 41).

2.6. Yurt Dışında Geliştirilmiş Bir Testin Türkçeye Uyarlama Aşamaları

“Ölçek uyarlama yabancı bir dilde geliştirilerek güvenilirliği ve geçerliği sınanmış ve ıspatlanmış olan bir ölçeğin başka bir dilde ve kültürde güvenilirlik ve geçerlik çalışmasının yapılarak kullanıma hazır hale getirilmesidir” (Seçer, 2015: 65).

Yurt dışında geliştirilmiş olan bir ölçme aracının Türkçeye kazandırılması süreci bazı aşamalar sonucunda gerçekleşmektedir. Seçer (2015: 67) bu aşamaları şöyle sıralamıştır:

- İhtiyacın belirlenmesi
- Uygun ölçme aracının belirlenmesi
- Çeviri ekibinin oluşturulması
- Çevirileri inceleyecek olan dil ve alan uzmanlarının belirlenmesi
- Ölçeğin Türkçeye çevirisinin yaptırılması
- Çevirisi yapılan ölçek formlarının karşılaştırılması

- Ölçeğin Türkçeden orijinal formuna çevirisinin yaptırılması
- Orijinal diline çevrilen ölçek formu ile orijinalinin karşılaştırılması
- Dil geçerliğini sınamak için uygulama yapılması
- Uygulama sonrası istatistiksel analizler yapılması
- Türkçeye çevirisi yapılmış olan ölçeğe ilk şeklinin verilmesi
- Pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi
- Pilot uygulama sonrasında istatistiksel analizler yapılması
- Ölçeğe son şeklini verme
- Ölçeğe model uyumunun incelenmesi için faktör analizi, ölçüt bağıntılı geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapılması.

“Neden ölçek geliştirmek yerine uyarlama yapmak?” sorusunun cevabı ise şöyle özetlenmiştir:

1. Çoğunlukla bir test uyarlamak ikinci kültürde yeni bir test geliştirmekten daha ucuzdur ve daha hızlıdır.
2. Yapılacak testin amacı kültürel ya da ulusal değerlendirme yapmak olduğunda, uyarlanmış bir test, ikinci kültürde denk bir test geliştirmenin en etkili yoludur.
3. İkinci bir kültürde test geliştirmek için uzmanlık bilgisi yetersiz olabilir.
4. Asıl test iyi bilinen bir test olduğunda, o testin uyarlamasının vereceği güven duygusu yeni geliştirilecek olan bir teste duyulacak güvenden daha fazla olacaktır.
5. Bir testin çok kültürlü sürümlerinden çıkarılan sonuçlar testi alan adaylar için çoğunlukla doğru olacaktır (Hambleton ve Patsula 1999. Aktaran: Deniz, 2007: 6).

Yurt dışında geliştirilmiş olan bir ölçeğin Türkçeye uyarlanmasının olumlu ve olumsuz sonuçları bulunmaktadır. Uyarlama yapmanın olumlu tarafı, zaman ve emek açısından zor bir süreç olan, teorik çatıyı inceleyerek ölçülecek özelliği ölçme gücüne en uygun madde yazma işiyle uğraşmaya gerek kalmadan hazır halde bulunan bir ölçeğin çevirisinin yapılarak doğrudan geçerlik ve güvenirlik çalışmasına başlanmasında olanak tanınmasıdır. Uyarlama yapmanın olumsuz tarafı ise, başka bir

kültürde geliştirilmiş olan bir ölçme aracının Türk kültür yapısına uygun olmayabileceğidir (Seçer, 2015: 66).

2.7. Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi

Araştırmada kullanılmış olan testler Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirildiği ve uygulandığı için Amerika'da eğitim gören ve testin uygulanmış olduğu yaş grupları ve sınıflar dikkate alınmıştır. Ancak Türkçeye uyarlanmış olan bu testler Türkiye eğitim sistemine uyarlandığı için bu durum sınıflarda ve yaşlarda farklılık göstermektedir.

İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan eğitim sistemi ele alınacaktır. Amerika Birleşik Devletleri eyaletlerden oluştuğu için her eyaletin kendi eğitim sistemi bulunmaktadır. Bu sebeple eyaletler arasında farklılıklar mevcuttur.

“Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim sistemi üç ana bölümden oluşmaktadır:

- İlköğretim (Okulöncesi ve Temel Eğitim)
- Ortaöğretim
- Ortaöğretim sonrası eğitim kademeleri” (Bolay vd, 1996: 99, Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 53).

“Zorunlu eğitim süresi eyaletlere göre 10 yıl ile 13 yıl arasında değişmektedir. Burada temel mantık zorunlu eğitimin en az 10 yıl olmasıdır. Yine eyaletlere bağlı olarak zorunlu eğitim 5, 6 veya 7 yaşında başlamaktadır” (Ültanır, 2000: 80; Bolay vd, 1996: 99, Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 53).

2.7.1. Okul Öncesi Eğitim

“Amerikan Eğitim Sisteminin en alt basamağını oluşturan okul öncesi eğitimin temel amacı 4-5 yaşları arasındaki çocuklara güven duygusunu kazandırmak ve onları formal eğitime hazırlamaktır. Okul öncesi eğitim uygulamalarında ev ile aile arasında bir bağ kurulmaya ve iyi bir çalışma ve oynama alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmaktadır. Amerika'da okul öncesi eğitim parasız olmakla birlikte, her öğretmene yaklaşık olarak 18 öğrenci düşmektedir” (Demirel, 2000; Akt: Baş, 2013: 70).

Amerika’da okul öncesi eğitim mecburi değildir ve 1-2 yıl sürmektedir (Demirel, 2000; Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 53).

2.7.2. İlköğretim

“İlköğretimin temel amacı 6-12 yaş arasındaki çocukların genel gelişmelerini sağlamak, temel bilgi, beceri ve öğrenme için uygun ortam oluşturarak, öğrencilere olumlu davranış kazandırmaktır. Bu seviyede resmi ve özel bütün okullardaki sistemin ve ders planının aynı olmasına dikkat edilir. En yaygın okul biçimi 6 yıllık ilkokul (Elementary veya Primary School) modelidir. Okullaşma oranı %99’dur” (Demirel, 2000: 90; Akt: Güçlü, Bayrakçı, 2004: 53).

2.7.3. Ortaöğretim

“Ortaöğretim temel eğitimin bitiş zamanına göre 7. veya 9. sınıftan başlayıp 12. sınıfın sonuna kadar devam etmektedir. Genel olarak zorunlu eğitim 16 yaşına kadar sürer. Ortaöğretim genelde altı yıllık ilköğretimden sonra üç yıllık ortaokul (Junior High) ve üç yıl süren lise (Senior High) öğretiminden oluşur. Eyaletlere göre eğitim sistemleri farklılaştığı için her iki kademeyi birleştiren 6 yıllık okullara (Combined Junior-Senior High Schools) veya da 8 yıllık ilköğretimden sonra eğitim veren 4 yıllık liselere (4 Year High Schools) de rastlanmaktadır. Okullaşma oranı % 94’dür. Liseye devam edip ara sınıflarından ayrılan öğrenciler, akşam okullarına ya da yaz okullarına devam ederek lise diploması alabilmektedirler” (Demirel, 2000: 92; Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 54).

“Ortaöğretimin birinci evresinde (junior) mesleki rehberliğe önem verilmektedir. Gençler bu evrede geleceklerini planlamaya başlarlar. Ortaöğretimin ikinci evresinde (senior) temel derslerin yanı sıra üniversiteye hazırlık, mesleki ve genel eğitim amaçlı dersler verilmektedir. Öğrenciler burada temel alan (majör), bir de yan alan (minör) seçmektedirler “ (Erdoğan, 2003; Akt: Baş, 2013: 71).

“Amerika Birleşik Devletleri’nde uygulanan ilköğretim ve ortaöğretim modellerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- 8+4 Modeli: Sekiz yıllık Elementary School veya Primary School – Dört yıllık High School
- 4+4+4 Modeli: Dört yıllık Elementary School veya Primary School – Dört Yıllık Middle School – Dört yıllık High School
- 6+6 Modeli: Altı yıllık Elementary School veya Primary School – Altı yıllık Combined Junior and High School (Comprehensive High School)
- 6+3+3 Modeli: Altı yıllık Elementary School veya Primary School – Üç yıllık Junior High School – Üç yıllık Senior High School” (E.D., 2003; Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004: 54).

2.8. Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Sistemi

Ülkemizde zorunlu olan 12 yıllık zorunlu eğitim 4+4+4 (ilkokul, ortaokul ve lise) şeklinde uygulanmaktadır. Türkiye’de eğitim sistemi 5 aşamada gerçekleştirilmektedir:

- Okul Öncesi (Ana Sınıfı ve Ana Okulu)
- İlkokul
- Ortaokul
- Lise
- Yüksek Öğretim

Zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilkokul, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilmektedir (MEB Genelge, 2012).

2.8.1. Okul Öncesi Eğitim

“Anaokulu ve uygulama sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmamayan çocukların kaydı yapılır. Ana sınıflarına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayını dolduran ve 66 ayını doldurmamayan çocuklar kaydedilir. Ancak bir grup oluşturabilecek kadar çocuk

bulunmayan okullarda 36-47 ay arası çocuklar da ana sınıfına kaydedilebilir” (MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014).

“Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş, 3 yaş (36 ayını dolduran, 2014 yılının 1. ve 9. ayları arasında doğan çocuklar), 4 yaş ve 5 yaş (66 aydan küçük olan 2012 yılının 4. ve 12. ayları arasında doğan çocuklar) grubundaki çocukların eğitimini kapsar...Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı sağlanmasını, Türkçenin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır” (Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018: XIII).

2.8.2. İlkokul

“İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir. Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir” (MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014).

“İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır” (Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018: XIV).

2.8.3. Ortaokul

“İlkokul öğrenimini tamamlayan ve kayıtların yapıldığı eylül ayı sonu itibarıyla zorunlu öğrenim çağı dışına çıkmamış öğrencilerin kayıtları ulusal adres veri

tabanındaki yerleşim yeri adres bilgileri esas alınarak e-Okul sistemi üzerinden ortaokula yapılır” (MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014).

“Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur” (Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018: XIV).

2.8.4. Lise

“Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretimin amaç ve görevleri; Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,
2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır” (Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018: XIV-XV).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Holahan ve Thomson (2011) *Primary Measures of Music Audiation Testinin İngiltere’de Kullanımı İçin Uygunluğunun İncelenmesi* isimli çalışmalarında, PMMA testinin İngiliz çocukları için gelişimsel müzik yeteneğinin ölçülmesinde uygun bir ölçüt olup olmadığını tespitini amaçlamıştır. Test toplam 514 öğrenciye (5-8 yaş arası) uygulanmış, her yaş ayrı ayrı analiz edilmiştir. Güvenirlik, ortalama, standart sapma, ölçümün standart hatası ve interkorelasyon hesapları yapılmıştır. Test sonucunda elde edilen veriler Amerika Birleşik Devleti’ndeki çocuklardan türetilen verilerle (testin kullanım kitapçığı) karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, tonal test ve karma test puan güvenirlüklerinin karşılık gelen ritim testleri güvenirlüğünden daha yüksek olduğu; tonal test güvenirlüğünün (İngiltere) kullanım kitapçığındaki güvenirlükle karşılaştırılabilir olduğu ve ritim testi karma puan güvenirlüğünün Amerika Birleşik Devleti’nden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Stamou, Schmidt ve Humphreys (2010) *Standardization of the Gordon Primary Measures of Music Audiation in Greece* isimli çalışmasında, PMMA testinin Yunanistan’da kullanılabilirliğinin tespit edilmesini amaçlamıştır. Test toplam 1188 öğrenciye (anaokulundan 3. sınıfa kadar) uygulanmıştır. Gordon’un kendi uygulamasında kullandığı yöntem olan yarıya bölümlü güvenirlük ve test tekrar test güvenirlüğü kullanılmıştır. Yunanistan’daki uyarlama çalışmalarının sonucunda, tonal alt testte iki yarı güvenirlüğünü yaş gruplarına göre 0,77 ile 0,88 arasında hesaplamışlardır. Ritim alt testi ise aynı yaş gruplarına göre 0,42 ile 0,69 olarak hesaplanmıştır.

Özevin Tokinan (2013) *Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması* isimli çalışmasında, dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenirlük çalışmalarının yapılarak envanterin Türk kültürüne adaptasyonu çalışmasının yapılmasını amaçlamıştır. Araştırma çeşitli üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda lisans eğitimlerine devam eden 696 öğrenci ile yürütülmüştür. Sonuç olarak, elde edilen verilerin analizi sonucunda 25 maddelik envanterin 5 faktörlü yapısı

olduğunu ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının .895 olduğunu tespit etmiştir. Envanterin faktörleri; negatif performans algısı, psikolojik savunmasızlık, somatik kaygı, kişisel denetim ve fizyolojik savunmasızlık olarak adlandırılmıştır. Yapılan analizler sonrasında Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinin Türkçe uyarlamasının geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu tespit etmiştir.

Atak Yayla (2004), *Müziksel Performansın Ölçülmesi* isimli çalışmasında, Müzik Eğitimi Anabilim dallarında bireysel çalgı ve bireysel ses eğitimi derslerini yürüten 55 öğretim elemanın (Gazi Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi) performans ölçümleriyle ilgili görüşleri hakkında veri toplamıştır. Araştırmada 3'lü Likert Tipi bir ölçek kullanmıştır. Sonuç olarak, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanlarının müziksel performansın ölçülmesinde standart performans testlerinden yararlanmadıklarını, kendi hazırladıkları ölçeklerden kısmen yararlandıklarını, kısmen yazılı ölçme araçlarını kullanma yerine geleneksel ölçme yöntemlerini tercih ettiklerini tespit etmiştir.

Çoraklı ve Batıbay (2011) *Müzikte Yaratıcı Düşünme Ölçeği'nin Türkiye Koşullarına Uyarlanması* isimli çalışmalarında, Peter R. Webster tarafından geliştirilmiş olan Müzikte Yaratıcı Düşünme Ölçeği'nin Türkiye koşullarında uyarlama çalışmasının yapılmasını amaçlamıştır. Öncelikle testin Türkçeye çevirisi yapılmış ardından ilköğretim üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 102 öğrencinin oluşturduğu çalışma grubu üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Sonuç olarak, Müzikte Yaratıcı Düşünme Ölçeği'nin Türkiye koşullarında geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir.

Yağcı (2009), *Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi* isimli çalışmasında, öğrenci özel yetenek giriş sınavı kapsamında yer alan müziksel işitme-algılama boyutuna ilişkin soruların özelliklerini kendi koşulları içerisinde olduğu gibi incelenmesini amaçlamıştır. Sonuç olarak, sınavı tek ve iki aşamada yapan okullar arasında tek ses sayısının 5 ile 10 arasında değiştiği ve ses genişliklerinin adayların yaşları ve biyolojik gelişimlerine uygun olduğu; sınavı tek aşamada yapan okullarda uyumlu aralık sayısının uyumsuz aralıklardan fazla

olduğu, sınavı iki aşamada yapan okulların uyumlu aralıklarla uyumsuz aralıkları dengeli bir dağılım halinde sordukları; sınavı tek aşamada yapan okullarda 3 sesli majör, minör akor ve çevrimlerinin yer aldığı ve tüm okullarda farklılık gösterdiği, sınavı iki aşamada yapan okullarda ise 2. aşamada sorulan akorların nitelikleri ve soru sayılarında artış oluştu; sınavı tek aşamalı yapan okullarda 4 sesli akor sorulmadığı, 2 aşamalı yapan okullarda ise sadece 2. aşamada 4 sesli akor sorulduğu; sınavda ezgi sorularının iyi bir ezgi olma özelliğini tam olarak taşımadığı tespit edilmiştir.

Tunca (2011), *Devlet Konservatuvarı Oyunculuk Sanat Dalı Özel Yetenek Sınavlarının Müziksel İşitme ve Şan Boyutu İçin Bir Test Geliştirme Çalışması* isimli çalışmasında, tiyatro oyunculuğu eğitimi bölümleri öğrencilerine yönelik bir test geliştirmiştir. Bu testin sorularını oluştururken Anadolu Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Ana Sanat Dalı Oyunculuk Sanat Dalı Özel Yetenek Sınavı Yönergesini incelemiş ve bu yönergenin “müziksel işitme becerisi” ile ilgili kriterleri temel almıştır. Deneme testi gönüllü 94 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Testin içerik geçerliği için Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Oyunculuk Sanat Dalı sınavını kazanan ve okula kayıt yaptıran öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmada güvenilirliğin saptanması için Kuder- Richardson 20 formülü kullanılmıştır. Sonuç olarak, analizler sonucu testin güvenilirlik katsayısı 0.76 bulunarak geliştirilmiş olan testin güvenilir olduğu ortaya konmuştur. Bu testin yanında sınavın şarkı söyleme bölümü için öneriler sunulmuştur.

Özaydın ve Yiğit (2016), *Şan Eğitimi Alanlarda Karşılaşılan Şarkı Sesi Sorunları* isimli çalışmalarında, bu alanda karşılaşılan şarkı sesi sorunlarının tespit edilmesini amaçlamışlardır. Araştırmada Singing Voice Handicap Index'in Türkçeye uyarlanmış versiyonu olan Şarkı Sesi Sorunları İndeksi kullanılmış ve çalışmaya katılanların ses sorunu düzeyi, yaş, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre Şarkı Sesi Sorunları İndeksi değerleri arasındaki farklılıkların analizi yapılmıştır. Araştırma durum tespitine yönelik tarama modelinde hazırlanmıştır. Sonuç olarak, araştırmada cinsiyete göre fonksiyonel ses sorunlarında anlamlı fark bulunduğu, bayanlarda fonksiyonel ses sorunlarının baylara oranla daha yüksek olduğu, yaş gruplarına göre puanlar arasında fonksiyonel ses sorunları puanı açısından 21-23 yaş arası grupta

anamlı bir farklılık olduğu ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

Uyanık ve Kandır (2014), *Kaufman Erken Akademik ve Dil Becerileri Araştırma Testi'nin 61-72 Aylık Türk Çocuklarına Uyarlanması* isimli çalışmaları, okulöncesi dönem çocuklarının akademik dil gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma genel tarama modelinde olup, evrenini 2008-2009 öğretim yılında Türkiye’de Ankara il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi bağımsız anaokullarına devam eden, normal gelişim gösteren 61-72 aylık 1269 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 423 kız ve erkek çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında Genel Bilgi Formu ve Kaufman Erken Akademik ve Dil Becerileri Araştırma Testi kullanılmıştır. Araştırmada yapılan geçerlik güvenirlik çalışmalarının sonuçlarına göre, testin çocukların erken akademik ve dil becerileri düzeylerini saptamada geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceği tespit edilmiştir. Ayrıca testin, okul öncesi öğretmenleri tarafından 61-72 ay arasındaki çocukların erken akademik ve dil becerilerini değerlendirmeleri ve öğrenme öğretme sürecini uygun şekilde planlamalarında yardımcı olabileceği belirtilmiştir.

Özby ve Zorbaz (2011), *Daly-Miller’in Yazma Kaygısı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması* isimli çalışmalarında, öğrencilerin kaygılarını ölçmek amacıyla Daly ve Miller (1975) tarafından geliştirilmiş olan “Yazma Kaygısı Ölçeği”nin Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapılmasını amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Mamak, Yenimahalle ve Çankaya ilçelerindeki üç ilköğretim okulunun ikinci kademesinde öğrenim görmekte olan 450 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin yazma kaygılarını belirlemeye yönelik olarak Daly-Miller tarafından geliştirilen 26 maddelik ölçek, yapılan geçerlik güvenirlik çalışmaları sonucu 21 maddelik halinin geçerli ve güvenilir biçimde kullanılabileceğini göstermiştir.

Gülbahar ve Büyüköztürk (2008), *Değerlendirme Tercihleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması* isimli çalışmalarında, özgün formu Birenbaum tarafından üniversite öğrencileri için geliştirilen “Değerlendirme Tercihleri Ölçeğinin” Türkçe’ye

uyarlanması amaçlamıştır. Ölçeğin faktör yapısı açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiş, analiz sonuçları üç temel ölçekten oluşan ve birbirinden bağımsız olarak kullanılabilen ölçeklerin faktör yapılarının özgün ölçekle benzer olduğunu göstermiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, verilerin analizi ve veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma anaokulu, ilkokul ve ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin müziksel yeteneklerini belirlemeye yöneliktir. Bu amaç doğrultusunda bu araştırmaya, Edwin Gordon tarafından geliştirilen Primary Measures of Music Audiation ve Intermediate Measures of Music Audiation testlerinin (Türkçeye uyarlanan haliyle *Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi* ve *Orta Seviye Müzik İşitme Testi*) Türkçe'ye uyarlama çalışmasıdır. “Ölçek uyarlama çalışmaları başka kültürlerde geliştirilen ölçeklerin farklı dillere ve kültürlere adaptasyonunu amaçlayan çalışmalardır” (Kılıçer ve Odabaşı, 2010: 154). “Ölçek uyarlama çalışmaları ölçeğin yalnızca başka bir dile çevrilip kullanılması değil, gerekli işlemler ve analizler sonucunda geçerlik ve güvenilirliğinin tanımlanarak başka bir dil ve kültüre çevrilmesidir” (Biçer, 2019: 58).

4.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Ankara ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokul, ilkokul ve ortaokulda eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada evren olarak anaokul, ilkokul ve ortaokulun seçilmesi sebebi, testlerin belirli sınıf ve yaş gruplarına yönelik hazırlanmış olmasıdır. Araştırmanın örnekleme için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. “Amaçsal (amaçlı) örnekleme, olası ve seçkisiz olmayan bir örnekleme yaklaşımıdır. Amaçsal örnekleme (purposive/ purposeful sampling), çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların (information- rich cases) seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Araştırmacı, seçilen durumlar bağlamında doğa ve toplum olaylarını ya da olgularını anlamaya ve bunlar arasındaki ilişkileri keşfetmeye ve açıklamaya çalışır” (Büyüköztürk vd, 2010: 89).

4.3. Verilerin Toplanması

Anaokulu, ilkokul ve ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin müziksel yeteneklerini belirlemeye yönelik Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerine ilgili yayınevine elektronik posta gönderilerek ulaşılmış ve gerekli izinler (EK 1) alınarak araştırmada verilere ulaşılmıştır.

4.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada E. Edwin Gordon tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testi veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Her test kendi içinde tonal ve ritim olmak üzere iki alt boyuta ayrılmaktadır. Her alt boyutta 40 soru bulunmaktadır. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin hem tonal hem de ritim alt testlerinde öğrencilerden dinledikleri iki motifin birbiriyle aynı mı yoksa farklı olup olmadığını belirtmeleri istenir. Testlerin soru dağılımları şu şekildedir:

Başlangıç Seviye İşitme Testi Tonal Alt Testi

- Sorular 2 ses, 3 ses, 4 ses ve 5 sestten oluşmaktadır.
- 13 soru 2 sestten oluşmaktadır (1- 13)
- 25 soru 3 sestten oluşmaktadır (14- 38)
- 1 soru 4 sestten oluşmaktadır (39)
- 1 soru 5 sestten oluşmaktadır (40)
- 2 soru kromatik çıkıcı olarak hazırlanmıştır
- 2 soruda artık dörtlü aralık bulunmaktadır
- 2 sestten oluşan soruların içinde büyük üçlü, tam beşli, tam dörtlü, unison, küçük üçlü, oktav, küçük altılı, küçük ikili gibi aralıklar bulunmaktadır
- 3 sestten oluşan soruların içinde sıralı inici ve çıkıcı aralıklar, oktav atlamalar, majör ve minör akor dizilimleri bulunmaktadır
- Ton olarak sadece Do Majör ve Do Minör kullanılmıştır. Bunlardan 12 tanesi minör, 28 tanesi majördür.

Başlangıç Seviye İşitme Testi Ritim Alt Testi

- Sorular basit, bileşik ve aksak ölçü sayılarında oluşturulmuştur
- 6 soru basit ölçüde yazılmıştır
- 7 soru bileşik ölçüde yazılmıştır
- 27 soru aksak ölçüde yazılmıştır
- 2 soruda senkop kullanılmıştır
- 5 soruda üçleme, 1 soruda beşleme ritim kalıbı kullanılmıştır.

Orta Seviye İşitme Testi Tonal Alt Testi

- Soruların tamamı 3 sestten oluşmaktadır
- 21 soru Do Minör tonunda, 19 soru Do Majör tonundadır
- Sorularda küçük ikili, küçük üçlü, büyük üçlü, eksik üçlü, artık ikili, büyük ikili, tam dörtlü, tam beşli, eksik beşli, artık beşli, büyük altılı, küçük altılı ve oktav aralıklar mevcuttur
- 8 soruda majör ve minör akorların çevrim hali bulunmaktadır.

Orta Seviye İşitme Testi Ritim Alt Testi

- Sorular basit, bileşik ve aksak ölçü sayılarında oluşturulmuştur
- 10 soru basit ölçüde yazılmıştır
- 9 soru bileşik ölçüde yazılmıştır
- 21 soru aksak ölçüde yazılmıştır
- 9 soruda üçleme, 1 soruda beşleme, 1 soruda yedileme ritim kalıbı kullanılmıştır
- 13 soruda senkop kullanılmıştır.

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin Türkçeye uyarlama çalışmasında öncelikle dil uyarlaması yapılmıştır. İlk olarak araştırmacı tarafından Türkçeye çevrilen testler daha sonra tercümanlar tarafından da Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra Türkçeye çevrilmiş olan testler dil uzmanları tarafından kontrol edilmiştir. Dil kontrolü yapılmış olan testlerin kayıt aşaması

profesyonel bir stüdyoda ve orijinal kayıta kullanılan sorularda herhangi bir değişiklik yapılmadan gerçekleştirilmiştir. Testte bulunan direktiflerin süre bakımından uzunluklarının (sorular arası bekleme süresinin) orijinaliyle aynı olmasına özen gösterilmiştir.

4.5. Verilerin Uygulanması

Araştırmada testler bizzat araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanmış ve testlerin kullanım kitapçığındaki direktifler dikkate alınmıştır.

Uygulama 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrenim gören anaokulu, ilkokul ve ortaokul öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama sırasında sınıf içerisinde bulunan akıllı tahtalar kullanılmış ve öğrencilerin soruları rahatlıkla dinleyebileceği bir ortam sağlanmıştır. Uygulama bir ders saati (40 dakika) içerisinde yapılmıştır. Teste başlamadan önce öğrencilere ne yapmaları gerektiği araştırmacı tarafından sözel olarak açıklanmış ve testte bulunan örnek alıştırmalar hem araştırmacı hem de öğrencilerle birlikte yapılmıştır. Bütün sınıfın testi anladıklarından emin olunduktan sonra asıl uygulamaya geçilmiştir. Uygulama sırasında herhangi bir ek süreye ihtiyaç duyulmamıştır. 40 dakikalık süre içerisinde öğrenciler tonal testte 40, ritim testinde 40 olmak üzere toplamda 80 soruya cevap vermişlerdir.

4.6. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma kapsamında, ölçme aracının geçerliğini ve güvenilirliği incelemek için bazı analiz teknikleri uygulanmıştır. Bu doğrultuda ölçme aracının 6-10 ve 11-14 yaş gruplarındaki ayırt ediciliğini belirlemek için alt grup-üst grup ortalamaları bağımsız örneklem t testi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, ölçme aracının geçerliği hakkında bilgi vermektedir. Ölçme aracının iç tutarlılığını belirlemek için ölçek boyutlarından alınan puanlar arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. Ölçme aracının 6-10 ve 11-14 yaş gruplarındaki güvenilirliğini incelemek için KR-20 güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencilerin ölçme aracından almış oldukları puanları karşılaştırmak için ise bağımsız örneklem t

testi kullanılmıştır. Gerekli analiz uygulanmadan önce 6-10 ve 11-14 yaş gruplarındaki öğrencilerin ölçme aracından almış olduğu puanların dağılımı incelenmiştir. Bunun için çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen puanlara ait çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1 aralığında yer aldığı, puanların normal dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2006). Veriler SPSS 25.0 kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde güven aralığı %95 olarak belirlenmiş ve $p < 0,05$ değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bu iki test yaş grupları ve testte bulunan soruların zorluk dereceleri bakımından farklılık göstermektedir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri, Amerikan eğitim sistemine göre, anaokulu, 1. sınıf, 2. sınıf ve 3. sınıf öğrencileri için uygundur ve 5-8 yaş grupları arasındaki çocuklara yöneliktir. Orta Seviye Müzik İşitme Testleri, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik olup 6-9 arası yaş grubu çocukları kapsar. Türkiye'deki eğitim sistemi göz önüne alındığında yaş grupları Amerikan eğitim sistemiyle tam olarak uyuşmamaktadır. Bu nedenle testlerin içerikleri ve soruları incelenerek bu araştırmada testlerin sırasıyla anaokul-ilkokul ve ortaokulda öğrenim gören öğrenciler üzerinde uygulanması uygun görülmüştür.

4.7. Başlangıç ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Norm Bilgileri

Müzik yeteneği yaklaşık 4. sınıfa ya da 9 yaşa kadar sabit değildir. Bu zamana kadar gelişim evresindedir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri sonuçları çocuğun temel müzik yeteneğinin gelişimini puanlar. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri sonuçları, müziğe yetenekli ve olağanüstü yetenekli çocuklara yardım etmek ve onların müzik yeteneğini geliştirmek gibi diğer bilgilerle desteklenmelidir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri sonuçları genç çocukların müzik potansiyelinin değerlendirilmesindeki kullanımı ve onların müzikal ihtiyaçlarını temin etmek gibi çeşitli değişkenlerle birlikte değerlendirilmelidir. Böylece bu testler planlanan amaçlara olanak tanıyabilir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri sonuç dağılımları kasıtlı olarak farklı tasarlanmıştır. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri sadece kolay tonal motifler ve ritmik motifler içermesine rağmen, sonuç olarak bu kolay motifler özel bir

amaç doğrultusunda orta zorlukta, bazıları kolay ve birkaçı zor olarak teste dağıtılmıştır. Tersine, Orta Seviye Müzik İşitme Testleri sadece zor tonal motifler ve ritmik motifler içermesine rağmen, sonuç olarak bu zor motifler özel bir amaç doğrultusunda kolay ve bazıları çok zor olacak şekilde teste dağıtılmıştır. Bu nedenle, çocukların Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri test sonuçlarının karşılaştırması yapılmamalıdır. Orta Seviye Müzik İşitme Testleri, çocukların yarısının veya daha fazlasının, Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testlerinin tonal testi, ritim testi veya her ikisinde de yüzde 80'in üzerinde puan aldığı bir grubun müzik yeteneklerini değerlendirmek için kullanılır. Orta Seviye Müzik İşitme Testleri, böyle bir gruptaki çocuklar arasında Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testlerinden daha kesin olarak ayırt edilirken, Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri, ritim testinde veya her ikisinde tonal testte yaklaşık yüzde 50'nin altında puan alan tipik bir gruptaki çocuklar arasında Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinden daha kesin bir şekilde ayırım yapar (Gordon, 1986: 66-67).

Tonal ve Ritim Yeteneklerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

Hem Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri hem de Orta Seviye Müzik İşitme Testleri profil kartlarında görüleceği gibi, çoğu durumda bir çocuğun ton testi ve ritim testi puanları farklı olacaktır. Bazen tonal ve ritim testlerinin ham puanları arasındaki varyasyon gerçek bir farkı gösterir ve bazen varyasyonun sebebi ölçüm hatasıdır ve bu sebeple, çok anlamlı olmaz. Gerçek farkı yansıtanın ne olduğunu bilmek imkansızdır. Her şeye rağmen, eğer çocuğun ham puanı her iki testte de üç veya daha fazla puan değişiklik gösteriyorsa gerçek farkın var olduğu olasıdır. Ham puanlar bulunduğunda böyle bir fark olduğunda, acil olarak iki ham puandan düşük olanı yükseltme denemesi başlatılmalıdır. Çocuğun daha yüksek puan aldığı müzik boyutu göz ardı edilmemelidir. Çocuğun tonal test ve ritim testi sonuçları standart bir şekilde ve bireysel farklılıkları araştıran bir şekilde incelenmelidir. Bireysel farklılık analizi (çocuğu kendi içinde karşılaştırma) çocuğun tonal ve ritim testi ham puanları arasında gerçek farkın olup olmadığını ve eğer öyleyse, iki ham puandan hangisinin yüksek olduğunu saptar. Tonal test veya ritim testi için yüksek olup olmadığına bakılmaksızın, bir çocuğun tonal, ritim ve karma yüzdelerinin tespiti, örnek bir analiz için

temel oluşturur (bir çocuğu diğer çocuklarla karşılaştırarak). Bireysel farklılıklar ve örnek etkileşimin derecesi ve türü, çocuğun bireysel müzik ihtiyaçlarını karşılamak için en uygun resmi ve gayri resmi talimat türlerini önerir. Örneğin, bir çocuğun ritim kabiliyeti ton kabiliyetinden daha yüksek olsa da, ritim kabiliyeti yaşlılarının yüzde ellisinden daha yüksek olmayabilir. Yüksek, ortalama ve düşük olmak üzere üç göreceli müzik yeteneği seviyesi için tonal ve ritim eğitimi için önerilerde bulunulmuştur. Çocuğun karşılaştırmalı tonal ve ritim yeteneği ne olursa olsun (örneğin, yüksek ton ve düşük ritim) bu öneriler önemlidir. Yeterince talimat verildikten sonra, genellikle bir sömestr boyunca ve bir yıldan fazla olmamak üzere, Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri veya Orta Seviye Müzik İşitme Testleri yeniden uygulanmalı ya da Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testlerinin artık uygun olmadığı tespit edilirse, Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin ilk kez uygulanması çocuklar için uygundur. Yeni test sonuçları, öğretimde vurgu yapılan bir düzenlemenin yapılması, mevcut öğretimin devam etmesi veya ham puanlarda farklı bir artış bulunmaması nedeniyle, ne tonal ne de ritim boyutunun üzerinde durulması gerekmediğini gösterebilir. Bir çocuğun telafi edici büyüme göstermeden (aynı sınıfta daha yüksek bir ham puan almak veya bir sonraki sınıfta daha yüksek bir yüzde oranı) bir boyuta ne kadar süre vurgulanması gerektiği objektif olarak cevaplanamaz. Bir çocuğu tanıma ve birlikte çalışmanın avantajlarına sahip olan öğretmen, bu tür öznel bir yargıya varmada en iyi kişidir (Gordon, 1986: 67-68).

Müzikal Yetenekli Çocukların Belirlenmesi

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri karma puan yüzdelik dilimleri tek bir amaç için kullanılır: *müzikte yetenekli çocukların tanınmasında*. Müzikte yetenekli çocuklar akademik alanda yetenekli olabilir ya da olmayabilirler. Akademik alanda yetenekli çocukların muhakkak müzik yeteneği olduğu ya da müzik yeteneği olan çocukların akademik alanda yetenekli olduklarını varsaymak doğru değildir. Öğretmen sınıf kayıt formunu kullanarak, eğer bir çocuğun Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri veya Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinde yüzde 80 veya daha yüksek bir karma puan yüzdesi alması durumunda, özel müzik faaliyetlerinden büyük ölçüde kâr elde edebileceğini ve önemli ölçüde katkı

sağlayabileceğini görecektir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri karma puan yüzdelik dilimi hangi tip özel müzik aktivitesinin çocuk için en iyisi olduğunu ya da hangi enstrümanın çocuk için en uygun olduğunu göstermez. Son derece yüksek genel müzik yeteneğine sahip çocukların tanımlanmasında Orta Seviye Müzik İşitme Testleri testinin tonal, ritmik ve karma puanları kullanılmalıdır. Eğer sınıftaki bir çocuk, aşağıda özetlenen ham puan skorunu, karma puan dahil olmak üzere, iki veya daha fazla test için daha yüksek bir puan alırsa, son derece yüksek genel müzik yeteneğine sahip olduğu düşünülebilir (Gordon, 1986: 668-69).

Tablo 1. Orta Seviye Müzik İşitme Testleri İçin Kriter Puanları

	Tonal	Ritmik	Karma
1. Sınıf	36	35	70
2. Sınıf	37	36	72
3. Sınıf	38	37	74
4. Sınıf	39	38	76

Çocuğun son derece yüksek genel müzik yeteneğinin belirlenmesi ve değerlendirilmesinde en iyi yöntem ilk olarak onun karma puanına bakmaktır. Çocuğun kendi seviyesindeki karma puanı, kendi sınıfının ham puanıyla aynı ya da daha yüksekse, son derece yüksek genel müzik yeteneğinin olduğu düşünülebilir. Dahası, eğer çocuk karma puan ölçütünü elde ederse, tonal test ya da ritim testinin, kendi seviyesindeki ham puan ölçütünün en yüksekği ile aynı olan, ham puanını da elde etmiş olmalıdır. Bir çocuk sadece tonal testte veya ritim testinde ham puan alırsa ve sınıf için ölçüt ham puanıyla aynı veya daha yüksek olan karma puanı almazsa, genel müzik yeteneğinin oldukça yüksek olduğu düşünülmemelidir. Genel olarak müzik kabiliyetinin oldukça yüksek olduğu çocuklar arasında aşağıdaki ham puan norm hiyerarşisi, ince bir şekilde ayırım yapmak için kullanılabilir. Daha ince ayrımcılık için, her bir gruptaki ham puanların sayısal değerleri karşılaştırılabilir (Gordon, 1986: 69-70).

En Yüksek	Ölçüt ham puanlarıyla aynı veya daha yüksek olan karma, tonal ve ritim testlerindeki ham puanlar.
Orta	Ölçüt ham puanlarıyla aynı veya daha yüksek olan karma ve ritim testlerinden elde edilen ham puanlar.

En Düşük Ölçüt ham puanlarla aynı veya daha yüksek olan karma ve tonal testinden elde edilen ham puanlar.

Yukarıdaki norm tablosu sadece Orta Seviye Müzik İşitme Testleri için oluşturulmuştur. Yapılan bu araştırmada Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri de kullanıldığı için benzer bir norm tablosuna ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak testin kılavuzunda böyle bir norm tablosuna rastlanılmadığı için, Orta Seviye Müzik İşitme Testleri norm tablosundan hareket edilerek Başlangıç Seviye Müzik İşitme Testleri için bir norm tablosu oluşturulmuştur.

Tablo 2. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri İçin Kriter Puanları

	Tonal	Ritmik	Karma
Anasınıfı (1.Düzye)	33	32	66
1.Sınıf (2. Düzye)	36	33	70
2.Sınıf (3. Düzye)	38	36	73
3.Sınıf (4. Düzye)	39	37	76

Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin norma tablosu incelendiğinde müzikte yetenekli çocukların %95'lik yüzdilik diliminde olduğu tespit edilmiştir. Aynı durumun Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri için de geçerli olacağı düşüncesi varsayılarak yukarıdaki tablo oluşturulmuştur. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testine giren çocukların, yukarıda özetlenen ham puan skorunu, karma puan dahil olmak üzere, iki veya daha fazla test için daha yüksek bir puan alırsa, son derece yüksek genel müzik yeteneğine sahip olduğunu düşünmek mümkündür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda araştırmanın nicel boyutlarına ilişkin toplanan ve elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. İlk olarak Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testlerine ait alt problemlerin çözümüne, ardından Orta Seviye Müzik İşitme Testlerine ait alt problemlerin çözümüne yer verilmiştir.

1. Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin KR-20 güvenirlik katsayıları nasıldır?

Tablo 3. Testlerinin Güvenirliğinin İncelenmesi

Yaş Grubu	Boyut	Madde Sayısı	KR-20
6-10 yaş	Tonal	40	0,89
	Ritim	40	0,81
	Genel	80	0,85
11-14 yaş	Tonal	40	0,60
	Ritim	40	0,67
	Genel	80	0,73

Tablo incelendiğinde, 6-10 yaş grubunda tonal, ritim testleri ve testin geneli için hesaplanan KR-20 katsayılarının sırası ile 0,89, 0,81 ve 0,85 olarak hesaplanmıştır. 11-14 yaş grubunda tonal, ritim testleri ve testin geneli için hesaplanan KR-20 katsayılarının sırası ile 0,60, 0,67 ve 0,73 olarak hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısının 0,70'den büyük olması istenmekle beraber 0,50 ve daha yüksek Cronbach Alfa değerlerinin de dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. (Kember, Biggs ve Leung, 2004: 270). Sonuç olarak, testin her iki yaş grubunda da iç tutarlılığa bağlı güvenirliğinin yeterli düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Müzik Yeteneği Olan ve Olmayan Öğrencilerin Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinden Elde Ettiği Puanların Karşılaştırılması

Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin ayırt ediciliğini belirlemek için müzik yeteneği olduğu bilinen BİLSEM öğrencileri ile normal öğrencilerin testten almış olduğu puanlar karşılaştırılarak incelenmiştir (Tablo 4). Elde edilen sonuçlar Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmedeki başarısı hakkında bilgi verecektir.

Tablo 4. BİLSEM Öğrencisi Olan ve Olmayan Öğrencilerin Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinden Elde Ettiği Puanların Karşılaştırılması

Yaş Grubu	Değişken	Grup	N	\bar{X}	Ss	t	p
6-10 yaş	Tonal	BİLSEM öğrencisi	26	37,77	1,58	8,94	0,00
		Normal öğrenci	26	26,42	6,27		
	Ritim	BİLSEM öğrencisi	26	34,46	2,49	10,37	0,00
		Normal öğrenci	26	24,12	4,44		
	Toplam	BİLSEM öğrencisi	26	72,23	3,34	11,18	0,00
		Normal öğrenci	26	50,54	9,32		
11-14 yaş	Tonal	BİLSEM öğrencisi	23	38,70	1,40	8,32	0,00
		Normal öğrenci	23	32,91	3,03		
	Ritim	BİLSEM öğrencisi	23	34,91	1,95	5,49	0,00
		Normal öğrenci	23	31,17	2,62		
	Toplam	BİLSEM öğrencisi	23	73,61	2,55	9,12	0,00
		Normal öğrenci	23	64,09	4,31		

Tablo incelendiğinde, hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanların gruba göre anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p < 0,05$). Hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda BİLSEM öğrencilerinin puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar, Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı olduğunu işaret etmektedir.

Sonuç olarak, uyarlanmış olan testlerin hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri belirlemede kullanılabileceği anlaşılmıştır.

2. Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin güvenilirliği nasıldır?
 - a) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testine ait betimsel bulgular nasıldır?

Ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmeden önce, ölçekten elde edilen toplam puanlar üzerinde betimsel analizler gerçekleştirilmiştir. Betimsel analizlerden önce normal dağılımı güçleştiren uç değerlerin veri setinde yer alıp almadığı araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda beş adet uç değer tespit edilmiştir. Bu değerler veri setinden çıkarılmıştır. Ölçme aracından alınan puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 5'te yer almaktadır. Dağılımlara ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, her iki yaş grubunda da, tonal, ritim ve toplam puanlarının normale oldukça yakında dağıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Ölçme Aracından Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel İstatistikler

Yaş Grubu	Ölçüm	Tonal	Ritim	Toplam
6-10 yaş	Ortalama	30,51	28,54	59,05
	Ortanca	32,00	29,00	59,50
	Mod	33,00	35,00	57,00
	Std. Sapma	6,63	5,49	11,22
	Çarpıklık katsayısı	-0,84	-0,46	-0,59
	Basıklık katsayısı	0,10	-0,54	-0,21
	Minimum	12,00	14,00	28,00
	Maksimum	40,00	37,00	77,00
11-14 yaş	Ortalama	33,25	31,34	64,58
	Ortanca	34,00	32,00	65,50
	Mod	35	32	67
	Std. Sapma	3,23	3,72	5,92
	Çarpıklık katsayısı	-0,63	-0,72	-0,72

Basıklık katsayısı	0,36	0,56	0,75
Minimum	22	18	42
Maksimum	40	39	77

b) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Tonal alt testinin madde analizi nasıldır?

Alt Grup – Üst Grup Ortalamalarına Göre Madde Analizi Sonuçları

Ölçekten alınan puanlara göre, en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralama yapıldığında, sıralamanın her iki ucundan alınan %27'lik grupların her bir maddeye verdikleri puan ortalamalarının karşılaştırılması madde analizidir (Tavşancıl, 2006). Madde analizinde alt ve üst gruplar birbirinden bağımsız oldukları için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Maddelerin alt ve üst gruplardaki ortalamalarına ilişkin t-testi sonuçları belirlenmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. 6-10 Yaş Grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Tonal Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları

Yaş Grubu	Tonal Madde No	Grup	N	Ss	p	Tonal Madde No	Ss	p	
6-10 yaş	a1	Üst grup	53	1,00	0,00	a21	0,87	0,34	0,00
		Alt grup	53	0,85	0,36		0,23	0,42	
	a2	Üst grup	53	0,98	0,14	a22	1,00	0,00	0,01
		Alt grup	53	0,49	0,50		0,87	0,34	
	a3	Üst grup	53	0,94	0,23	a23	0,83	0,38	0,11
		Alt grup	53	0,70	0,46		0,70	0,46	
	a4	Üst grup	53	1,00	0,00	a24	0,64	0,48	0,00
		Alt grup	53	0,51	0,50		0,17	0,38	
	a5	Üst grup	53	0,96	0,19	a25	0,98	0,14	0,00
		Alt grup	53	0,38	0,49		0,74	0,45	
	a6	Üst grup	53	1,00	0,00	a26	0,85	0,36	0,00
		Alt grup	53	0,53	0,50		0,26	0,45	
	a7	Üst grup	53	0,92	0,27	a27	0,96	0,19	0,00
		Alt grup	53	0,60	0,49		0,70	0,46	
	a8	Üst grup	53	0,96	0,19	a28	0,98	0,14	0,00
		Alt grup	53	0,47	0,50		0,64	0,48	
	a9	Üst grup	53	0,94	0,23	a29	0,62	0,49	0,00
		Alt grup	53	0,60	0,49		0,25	0,43	
	a10	Üst grup	53	0,98	0,14	a30	1,00	0,00	0,00
		Alt grup	53	0,49	0,50		0,51	0,50	
	a11	Üst grup	53	0,92	0,27	a31	1,00	0,00	0,00
		Alt grup	53	0,49	0,50		0,74	0,45	
	a12	Üst grup	53	0,43	0,50	a32	0,89	0,32	0,00
		Alt grup	53	0,40	0,49		0,70	0,32	

a13	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	a33	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,47	0,50			0,68	0,47	
a14	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	a34	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,66	0,48			0,62	0,49	
a15	Üst grup	53	0,94	0,23	0,00	a35	0,94	0,23	0,00
	Alt grup	53	0,51	0,50			0,57	0,50	
a16	Üst grup	53	0,96	0,19	0,01	a36	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,81	0,39			0,42	0,50	
a17	Üst grup	53	1,00	0,00	0,00	a37	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,79	0,41			0,60	0,49	
a18	Üst grup	53	1,00	0,00	0,00	a38	0,91	0,30	0,00
	Alt grup	53	0,77	0,42			0,36	0,48	
a19	Üst grup	53	0,62	0,49	0,00	a39	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,25	0,43			0,64	0,48	
a20	Üst grup	53	0,96	0,19	0,00	a40	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,75	0,43			0,57	0,50	

Tablo incelendiğinde, 6-10 yaş grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri tonal alt testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan sadece bir madde (a3) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir. Bu soru incelendiğinde ilk tonal motifte küçük ikili ikincisinde ise tam beşli aralık kullanılmıştır. İki soruda yapısal olarak herhangi bir benzerlik bulunmamaktadır. Bu sebeple bu sorunun ayırt edici özelliğe sahip olmamasının nedeni olarak sorunun iyi anlaşmadığını söyleyebiliriz. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Tonal alt testi, genel olarak, 6-10 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı bulunmuştur.

- c) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Ritim alt testinin madde analizi nasıldır?

Tablo 7. 6-10 Yaş Grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Ritim Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları

Yaş Grubu	Ritim Madde No	Grup	N	Ss	p	Ritim Madde No	Ss	p		
6-10 yaş	B1	Üst grup	53	0,98	0,14	B21	0,15	0,36	0,04	
		Alt grup	53	0,89	0,32		0,32	0,47		
	B2	Üst grup	53	0,98	0,14	B22	1,00	0,00	0,00	
		Alt grup	53	0,68	0,47		0,58	0,50		
	B3	Üst grup	53	1,00	0,00	B23	0,89	0,32	0,00	
		Alt grup	53	0,66	0,48		0,28	0,45		
	B4	Üst grup	53	0,96	0,19	0,00	B24	0,92	0,27	0,00
		Alt grup	53	0,70	0,46			0,62	0,49	
	B5	Üst grup	53	0,85	0,36	0,01	B25	0,98	0,14	0,00
		Alt grup	53	0,62	0,49			0,70	0,46	

B6	Üst grup	53	0,92	0,27	0,00	B26	0,96	0,19	0,00
	Alt grup	53	0,58	0,50			0,58	0,50	
B7	Üst grup	53	0,87	0,34	0,00	B27	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,42	0,50			0,45	0,50	
B8	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	B28	0,91	0,30	0,00
	Alt grup	53	0,53	0,50			0,55	0,50	
B9	Üst grup	53	0,34	0,48	0,55	B29	0,06	0,23	0,02
	Alt grup	53	0,40	0,49			0,21	0,41	
B10	Üst grup	53	0,81	0,39	0,01	B30	1,00	0,00	0,00
	Alt grup	53	0,57	0,50			0,64	0,48	
B11	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	B31	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,58	0,50			0,58	0,50	
B12	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	B32	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,72	0,45			0,62	0,49	
B13	Üst grup	53	0,72	0,45	0,53	B33	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,66	0,48			0,45	0,50	
B14	Üst grup	53	0,98	0,14	0,00	B34	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,57	0,50			0,62	0,49	
B15	Üst grup	53	0,96	0,19	0,00	B35	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,53	0,50			0,40	0,49	
B16	Üst grup	53	0,89	0,32	0,08	B36	0,91	0,30	0,00
	Alt grup	53	0,75	0,43			0,68	0,47	
B17	Üst grup	53	0,87	0,34	0,00	B37	0,91	0,30	0,00
	Alt grup	53	0,26	0,45			0,42	0,50	
B18	Üst grup	53	0,89	0,32	0,00	B38	0,94	0,23	0,00
	Alt grup	53	0,58	0,50			0,47	0,50	
B19	Üst grup	53	0,06	0,23	0,00	B39	0,98	0,14	0,00
	Alt grup	53	0,38	0,49			0,42	0,50	
B20	Üst grup	53	0,92	0,27	0,00	B40	0,92	0,27	0,00
	Alt grup	53	0,53	0,50			0,40	0,49	

Tablo incelendiğinde, 6-10 yaş grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri ritim alt testi maddelerinin tamamının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi Ritim alt testi, 6-10 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı bulunmuştur.

3. Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin geçerliği nasıldır?
 - a) Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği nasıldır?

Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için öncelikle test, alan uzmanlarınca incelenmiştir. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda bu testin Türkiye'de kullanılmasının ve Türkçeye uyarlanmasının uygun olduğu, müzik yeteneğinin belirlenmesine yönelik kullanılacak olan testlere ihtiyaç olduğu ve geliştirilmiş olan testin müzik yeteneğinin belirlenmesinde gerekli olan basamakları içerdiği belirtilmiştir. Ayrıca ülkemizdeki eğitim sistemine göre öğrenim gören öğrencilerin yaş grupları göz önüne alındığında da testin uygulamasının yapılabileceği görüşü belirtilerek testin geçerli olduğu kararına varılmıştır.

Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için ayrıca BİLSEM'lerde müzik alanında seçilmiş özel yetenekli çocuklar üzerinde uygulama yapılmıştır. Araştırmada ölçüt geçerliğinin sağlanmasında BİLSEM öğrencilerinin seçilmesinin sebebi, testin müzikte yetenekli çocukları belirlemede etkili olup olmadığını tespit etmek içindir. Testlerin uygulandığı yaş grubu göz önüne alındığında, tanınması yapılmış öğrenciler sadece BİLSEM'de karşımıza çıkmaktadır. Aşağıda testin uygulama sonuçları ve yüzdelik dilim normlarına göre olan yorumları mevcuttur.

Tablo 8. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi 6-10 Yaş Grubu Ölçüt Geçerliği BİLSEM Sonuçları

Öğrenci Sayısı	Yaş	Tonal Puan	Ritim Puanı	Karma Puan
1.	7 (1. Düzey)	38	36	74
2.	8 (2. Düzey)	39	26	65
3.	8	39	34	73
4.	8	40	36	76
5.	8	39	35	74
6.	9 (3. Düzey)	38	36	74
7.	9	37	28	65
8.	9	40	35	75
9.	9	34	33	67
10.	9	37	35	72
11.	9	40	33	73
12.	9	38	34	72
13.	10 (4. Düzey)	40	37	77
14.	10	39	35	74
15.	10	35	34	69
16.	10	40	35	75

17.	10	40	35	75
18.	10	40	35	75
19.	10	39	36	75
20.	10	40	36	76
21.	10	40	37	77
22.	10	40	36	76
23.	10	39	36	75
24.	10	40	36	76
25.	10	39	33	72
26.	10	38	34	72

Tablo 8 incelendiğinde, BİLSEM öğrencilerinin tonal alt testinden aldıkları en yüksek puan 40, en düşük puan ise 35'dir. Ritim alt testinde ise aldıkları en yüksek puan 37, en düşük puan ise 26'dır. Bu durum hiçbir öğrencinin ritim alt testini tam yapamadığını göstermektedir.

Aşağıda testin orijinali için hazırlanmış olan yüzdeler tablo bulunmaktadır. Edwin Gordon'un test sonuçlarının değerlendirilmesi için hazırlanmış olduğu yüzdeler norm tablosu (her uygulama için kullanılan) mevcut olduğundan yeni bir norm tablosunun oluşturulmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Testin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM'de yapılmış olan uygulamanın sonuçları ve yorumları, test kitapçığında bulunan ve aşağıda Türkçeye çevrilmiş olan Tablo 9 üzerinden yapılmıştır.

Tablo 9. Türkçeye Çevrilmiş Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Yüzdeler Dilimleri

Toplam Puan	TONAL TEST				Toplam Puan	RİTİM TESTİ			
	Anasınıfı 1. Düzey	1. Sınıf 2. Düzey	2. Sınıf 3. Düzey	3. Sınıf 4. Düzey		Anasınıfı 1. Düzey	1. Sınıf 2. Düzey	2. Sınıf 3. Düzey	3. Sınıf 4. Düzey
40				99	40				99
39			99	90	39				98
38		99	93	80	38			97	99
37	99	96	87	71	37		99	97	93
36	98	92	81	63	36		98	95	87
35	97	88	74	56	35	99	97	91	81
34	96	83	66	50	34	98	94	86	75
33	95	77	58	45	33	97	90	80	69
32	93	71	50	40	32	95	86	74	63
31	91	64	42	35	31	92	80	68	57
30	89	57	35	30	30	89	76	62	50
29	85	50	29	25	29	85	70	56	44
28	80	43	24	21	28	81	64	50	38
27	74	37	20	17	27	76	57	44	32
26	67	31	17	13	26	70	50	38	26
25	59	26	14	9	25	64	44	32	21
24	50	22	11	6	24	57	38	27	16
23	40	18	9	3	23	50	32	22	11
22	31	14	7	1	22	43	27	17	7
21	23	10	5		21	36	22	12	4

20	17	7	3	20	30	17	8	2
19	12	5	2	19	24	12	5	1
18	8	3	1	18	19	8	3	
17	5	1		17	14	5	2	
16	3			16	10	3	1	
15	1			15	6	2		
14				14	3	1		
13				13	1			
12				12				
11				11				

Tablo 9’da verilmiş olan yüzdeler tablosu açıklandığında şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 37 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 38 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 39 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 40 soruya doğru cevap veren dördüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 35 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 37 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 38 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %97 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 40 soruya doğru cevap veren dördüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.

Verilen tablodaki değere ulaşamayan öğrenci için en yakın değerin karşılığı olan yüzdeler dilime dahil edilmesi gerektiği Edwin Gordon tarafından test kitapçığında belirtilmiştir.

Tablo 10. Türkçeye Çevrilmiş Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testleri Karma Puan Yüzdelik Dilimleri

Toplam Puan	KARMA PUAN			
	<i>Anasınıfı</i> <i>1. Düzey</i>	<i>1. Sınıf</i> <i>2. Düzey</i>	<i>2. Sınıf</i> <i>3. Düzey</i>	<i>3. Sınıf</i> <i>4. Düzey</i>
80				99
79				98
78				96
77				93
76			99	90
75			98	86
74			97	82
73		99	95	78
72		98	93	74
71		97	91	70
70	99	95	88	66
69	98	92	85	62
68	97	89	82	58
67	96	86	78	54
66	95	83	74	50
65	94	80	70	46
64	93	77	66	43
63	92	74	62	40
62	91	71	58	37
61	90	68	54	34
60	88	65	50	31
59	86	62	46	28
58	84	59	42	25
57	82	56	39	22
56	80	53	36	19
55	77	50	33	16
54	74	47	30	14
53	71	44	28	13
52	68	41	26	12
51	65	38	24	11
50	62	35	22	10
49	59	32	20	9
48	56	29	18	8
47	53	27	16	7
46	50	25	14	6
45	47	23	12	5
44	44	21	10	4
43	41	19	9	3
42	38	17	8	2
41	35	15	7	1
40	32	13	6	
39	29	11	5	
38	26	9	4	
37	23	8	3	
36	20	7	2	
35	17	6	1	
34	15	5		
33	13	4		
32	11	3		
31	9	2		
30	7	1		
29	5			
28	4			
27	3			
26	2			
25	1			

Tablo 10’da verilmiş olan karma puan yüzdeler tablosu açıklandığında şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 70 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 73 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 76 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 79 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.

Bu değerler doğrultusunda ölçüt geçerliğinin sağlanması için uygulama yapılmış olan BİLSEM öğrencilerinin sonuçları değerlendirildiğinde,

- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde birinci düzey öğrencisi 38 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde birinci düzey öğrencisi 36 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde ikinci düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde ikinci düzey öğrencisi 36 puan alarak %98 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 26 puan alarak %70 **başarısız** olmuştur.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde üçüncü düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde üçüncü düzey öğrencisi 35 puan alarak %91 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 28 puan alarak %50 **başarısız** olmuştur.

- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde dördüncü düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 35 puan alarak %56 **başarısız** olmuştur.
- Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde dördüncü düzey öğrencisi 37 puan alarak %93 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 33 puan alarak %69 **başarısız** olmuştur.

Yöntem bölümünde belirtilen müzikte yetenekli öğrencileri belirlemek için oluşturulmuş kriter puanları göz önüne alındığında, BİLSEM sonuçları için aşağıdaki yorumu yapmak mümkündür:

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testine katılan 26 öğrenciden 12'si %95'lik yüzdelerle dilimi geçerek müzikte yetenekli olarak değerlendirilebilir. Bu 12 öğrenciden biri 1. düzey, üçü 2. düzey, üçü 3. düzey ve beşi de 4. düzeydir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM öğrencilerinin sonuçları değerlendirildiğinde, **tonal** alt testinde ve **ritim** alt testinde öğrencilerin genelde başarılı oldukları tespit edilmiştir. Ancak ikinci düzeyden itibaren **ritim** alt testinde öğrencilerin yeterince başarılı olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çerçevesinde ritim alt testinde öğrencilerin yeterince başarılı olmamasının sebebi olarak soruların anlaşılabilmesi, soruların tek bir ses üzerinden çalınması anlaşılabilirliğini olumsuz etkilediği söylenilebilir.

4. Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin geçerliği nasıldır?
 - a) Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği nasıldır?

Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için öncelikle test alan uzmanlarına gösterilmiştir. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda bu testin Türkiye'de kullanılmasının ve Türkçeye uyarlanmasının uygun olduğu, müzik yeteneğinin belirlenmesine yönelik kullanılacak olan testlere

ihtiyaç olduğu ve geliştirilmiş olan testin müzik yeteneğinin belirlenmesinde gerekli olan basamakları içerdiği belirtilmiştir. Ayrıca ülkemizdeki eğitim sistemine göre öğrenim gören öğrencilerin yaş grupları göz önüne alındığında da testin uygulanmasının yapılabileceği görüşü belirtilerek testin geçerli olduğu kararına varılmıştır.

Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için ayrıca BİLSEM'lerde müzik alanında seçilmiş özel yetenekli çocuklar üzerinde uygulama yapılmıştır. Aşağıda test uygulama sonuçları ve testin yüzdelik dilim normlarına göre olan yorumları mevcuttur.

Tablo 11. Türkçeye Çevrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testi 11-14 Yaş Grubu BİLSEM Sonuçları

Öğrenci Sayısı	Yaş	Tonal Puan	Ritim Puanı	Toplam Puan
1.	9	37	32	69
2.	10	39	37	76
3.	10	40	35	75
4.	10	38	34	73
5.	10	40	36	76
6.	10	39	36	75
7.	11	36	35	71
8.	11	40	33	73
9.	11	38	38	76
10.	11	37	35	72
11.	11	39	30	69
12.	11	37	37	74
13.	11	39	33	72
14.	12	37	34	71
15.	12	40	35	75
16.	12	40	38	78
17.	12	39	38	77
18.	12	40	35	75
19.	13	36	34	70
20.	13	40	34	74
21.	13	39	33	72
22.	13	40	36	76
23.	13	40	36	76

Tablo 11 incelendiğinde, BİLSEM öğrencilerinin tonal alt testinden aldıkları en yüksek puan 40, en düşük puan ise 36'dır. Ritim alt testinde ise aldıkları en yüksek puan 38, en düşük puan ise 32'dir. Bu durum hiçbir öğrencinin ritim alt testini tam yapamadığını göstermektedir.

Aşağıda testin orijinali için hazırlanmış olan yüzdelerik dilim tabloları bulunmaktadır. Edwin Gordon'un test sonuçlarının değerlendirilmesi için hazırlanmış olduğu yüzdelerik dilim norm tablosu (her uygulama için kullanılan) mevcut olduğundan yeni bir norm tablosunun oluşturulmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Testin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM'de yapılmış olan uygulamanın sonuçları ve yorumları, test kitapçığında bulunan ve aşağıda Türkçeye çevrilmiş olan Tablo 12 üzerinden yapılmıştır.

Tablo 12. Türkçeye Çevrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Yüzdelerik Dilimleri

Toplam Puan	TONAL TEST				Toplam Puan	RİTİM TESTİ			
	5. Sınıf 1.Düzye	6. Sınıf 2.Düzye	7. Sınıf 3.Düzye	8. Sınıf 4.Düzye		5. Sınıf 1.Düzye	6. Sınıf 2.Düzye	7. Sınıf 3.Düzye	8. Sınıf 4.Düzye
40				99	40				
39			99	95	39				99
38		99	95	85	38			99	95
37	99	95	85	75	37		99	95	90
36	95	85	75	65	36	99	95	90	80
35	85	75	65	50	35	95	90	80	70
34	75	65	50	35	34	90	80	70	60
33	65	50	35	23	33	85	70	60	50
32	55	35	25	15	32	80	60	50	40
31	50	25	15	5	31	70	50	40	30
30	45	15	5	1	30	60	40	30	20
29	35	5	1		29	50	30	20	10
28	25	1			28	40	20	10	5
27	15				27	30	10	5	1
26	5				26	20	5	1	
25	1				25	15	1		
24					24	10			
23					23	5			
22					22	1			

Tablo 12'de verilmiş olan yüzdelerik dilim tablosu yorumlandığında şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 37 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 38 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 39 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde 40 soruya doğru cevap veren dördüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.

- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 36 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 37 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 38 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %97 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde 39 soruya doğru cevap veren dördüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.

Verilen tablodaki değere ulaşamayan öğrenci için en yakın değerin karşılığı olan yüzdeler dilime dahil edilmesi gerektiği Edwin Gordon tarafından test kitapçığında belirtilmiştir.

Tablo 13. Türkçeye Çevrilmiş Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Yüzdeler Dilimleri

Toplam Puan	KARMA PUAN			
	5. Sınıf 1. Düzey	6. Sınıf 2. Düzey	7. Sınıf 3. Düzey	8. Sınıf 4. Düzey
80				99
79				98
78			99	97
77			98	96
76		99	97	95
75		98	96	90
74	99	97	95	85
73	98	96	90	80
72	97	95	85	75
71	96	90	80	70
70	95	85	75	60
69	93	80	70	50
68	90	75	60	40
67	85	70	50	30
66	80	60	40	25
65	75	50	30	20
64	70	40	25	15
63	65	30	20	10
62	60	25	15	5
61	55	20	10	4
60	50	15	5	3
59	45	10	4	2
58	40	5	3	1
57	35	4	2	
56	30	3	1	
55	25	2		
54	20	1		
53	15			
52	10			
51	7			
50	5			
49	3			
48	1			

Tablo 13’de verilmiş olan karma puan yüzdeler tablosu yorumlandığında şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

- Orta Seviye Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 74 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 76 soruya doğru cevap veren ikinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 78 soruya doğru cevap veren üçüncü düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testi hem tonal hem ritim alt testleri toplamı olan karma puan boyutunda 80 soruya doğru cevap veren birinci düzey öğrencileri testte %99 başarılıdır.

Bu değerler doğrultusunda ölçüt geçerliğinin sağlanması için uygulama yapılmış olan BİLSEM öğrencilerinin sonuçları değerlendirildiğinde,

- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde birinci düzey öğrencisi 37 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde birinci düzey öğrencisi 32 puan alarak %80 başarısız olmuştur.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde ikinci düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde ikinci düzey öğrencisi 37 puan alarak %99 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 34 puan alarak %80 başarısız olmuştur.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde üçüncü düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 36 puan alarak %75 başarısız olmuştur.

- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde üçüncü düzey öğrencisi 38 puan alarak %99 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 30 puan alarak %30 başarısız olmuştur.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **tonal** alt testinde dördüncü düzey öğrencisi 40 puan alarak %99 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 36 puan alarak %65 başarısız olmuştur.
- Orta Seviye Müzik İşitme Testinin **ritim** alt testinde dördüncü düzey öğrencisi 38 puan alarak %95 başarı göstermiştir. Aynı alt testte en düşük 33 puan alarak %50 başarısız olmuştur.

Yöntem bölümünde belirtilen müzikte yetenekli öğrencileri belirlemek için oluşturulmuş kriter puanları göz önüne alındığında, BİLSEM sonuçları için aşağıdaki yorumu yapmak mümkündür:

Orta Seviye Müzik İşitme Testine katılan 23 öğrenciden 11'i %95'lik yüzdeler dilimi geçerek müzikte yetenekli olarak değerlendirilebilir. Bu 11 öğrenciden beşi 2. düzey, ikisi 3. düzey ve dördü de 4. düzeydir. 1. Düzeyde teste katılan öğrenci %95'lik yüzdeler dilime girememiştir. Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM öğrencilerinin sonuçları değerlendirildiğinde, **tonal** alt testinde ve **ritim** alt testinde öğrencilerin genelde başarılı oldukları tespit edilmiştir. Ancak birinci düzeyden itibaren **ritim** alt testinde öğrencilerin yeterince başarılı olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Başlangıç Seviye Müzik İşitme Testinde de olduğu gibi, soruların anlaşılabilmesi, soruların tek bir ses üzerinden çalınması anlaşılabilirliğini olumsuz etkilediği söylenilebilir.

5. Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğini ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin güvenilirliği nasıldır?
 - a) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testine ait betimsel bulgular nasıldır?

Tablo 14. Ölçme Aracından Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel İstatistikler

Yaş Grubu	Ölçüm	Tonal	Ritim	Toplam
6-10 yaş	Ortalama	30,51	28,54	59,05
	Ortanca	32,00	29,00	59,50

	Mod	33,00	35,00	57,00
	Std. Sapma	6,63	5,49	11,22
	Çarpıklık katsayısı	-0,84	-0,46	-0,59
	Basıklık katsayısı	0,10	-0,54	-0,21
	Minimum	12,00	14,00	28,00
	Maksimum	40,00	37,00	77,00
	Ortalama	33,25	31,34	64,58
	Ortanca	34,00	32,00	65,50
	Mod	35	32	67
	Std. Sapma	3,23	3,72	5,92
11-14 yaş	Çarpıklık katsayısı	-0,63	-0,72	-0,72
	Basıklık katsayısı	0,36	0,56	0,75
	Minimum	22	18	42
	Maksimum	40	39	77

b) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testi Tonal alt testinin madde analizi nasıldır?

Tablo 15. 11-14 Yaş Grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Tonal Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları

Yaş Grubu	Tonal Madde No	Grup	N	\bar{X}	Ss	t	p	Tonal Madde No	\bar{X}	Ss	t	p
11-14 yaş	a1	Üst grup	118	0,98	0,13	5,21	0,00	a21	1,00	0,00	2,72	0,01
		Alt grup	118	0,77	0,42							
	a2	Üst grup	118	0,98	0,13	4,92	0,00	a22	0,98	0,13	4,00	0,00
		Alt grup	118	0,79	0,41							
	a3	Üst grup	118	0,99	0,09	3,19	0,00	a23	0,95	0,22	4,06	0,00
		Alt grup	118	0,90	0,30							
	a4	Üst grup	118	0,89	0,31	11,82	0,00	a24	1,00	0,00	4,74	0,00
		Alt grup	118	0,29	0,45							
	a5	Üst grup	118	0,98	0,13	4,47	0,00	a25	1,00	0,00	5,03	0,00
		Alt grup	118	0,81	0,39							
	a6	Üst grup	118	0,98	0,13	4,62	0,00	a26	1,00	0,00	4,89	0,00
		Alt grup	118	0,81	0,40							
	a7	Üst grup	118	0,94	0,24	7,05	0,00	a27	0,99	0,09	4,04	0,00
		Alt grup	118	0,58	0,49							
	a8	Üst grup	118	0,99	0,09	4,66	0,00	a28	0,59	0,49	3,74	0,00
		Alt grup	118	0,82	0,38							
	a9	Üst grup	118	1,00	0,00	2,50	0,01	a29	0,98	0,13	4,00	0,00
		Alt grup	118	0,95	0,22							
	a10	Üst grup	118	0,97	0,18	4,76	0,00	a30	0,99	0,09	6,98	0,00

	Alt grup	118	0,76	0,43					0,69	0,47		
a11	Üst grup	118	0,96	0,20				a31	0,31	0,47		
	Alt grup	118	0,88	0,32	2,17	0,03			0,28	0,45	0,57	0,57
a12	Üst grup	118	1,00	0,00				a32	0,94	0,24		
	Alt grup	118	0,86	0,34	4,28	0,00			0,60	0,49	6,75	0,00
a13	Üst grup	118	0,97	0,16				a33	0,97	0,18		
	Alt grup	118	0,57	0,50	8,46	0,00			0,75	0,44	5,05	0,00
a14	Üst grup	118	1,00	0,00				a34	0,99	0,09		
	Alt grup	118	0,81	0,40	5,32	0,00			0,77	0,42	5,54	0,00
a15	Üst grup	118	0,93	0,25				a35	0,97	0,16		
	Alt grup	118	0,70	0,46	4,75	0,00			0,76	0,43	5,05	0,00
a16	Üst grup	118	1,00	0,00				a36	0,94	0,24		
	Alt grup	118	0,86	0,34	4,28	0,00			0,75	0,44	4,26	0,00
a17	Üst grup	118	0,98	0,13				a37	0,97	0,16		
	Alt grup	118	0,89	0,31	2,98	0,00			0,71	0,45	5,93	0,00
a18	Üst grup	118	1,00	0,00				a38	0,89	0,31		
	Alt grup	118	0,96	0,20	2,28	0,02			0,52	0,50	6,84	0,00
a19	Üst grup	118	0,98	0,13				a39	0,93	0,25		
	Alt grup	118	0,89	0,31	2,98	0,00			0,66	0,48	5,47	0,00
a20	Üst grup	118	0,38	0,49				a40	0,48	0,50		
	Alt grup	118	0,30	0,46	1,37	0,17			0,25	0,44	3,73	0,00

Tablo incelendiğinde, 11-14 yaş grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri tonal alt testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan bazı maddeler ise (a20 ve a31) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir. Bu sorular incelendiğinde, birinci ezgi ile ikinci ezginin birbirine çok yakın olduğu ve iki soruda da küçük aralık değişimlerinin olduğu görülmüştür.

- c) Genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testi Ritim alt testinin madde analizi nasıldır?

Tablo 16. 11-14 Yaş Grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Ritim Alt Testi Maddelerinin Ayırt Ediciliğini Belirlemek İçin Gerçekleştirilen t testi Sonuçları

Yaş Grubu	Ritim Madde No	Grup	N	\bar{X}	Ss	t	p	Ritim Madde No	\bar{X}	Ss	t	p
11-14 yaş	b1	Üst grup	39	0,98	0,13	1,93	0,05	b21	0,89	0,31	8,70	0,00
		Alt grup	39	0,93	0,25				0,42	0,50		
	b2	Üst grup	39	0,96	0,20	5,04	0,00	b22	1,00	0,00	5,44	0,00
		Alt grup	39	0,73	0,45				0,80	0,40		
	b3	Üst grup	39	1,00	0,00	1,74	0,08	b23	0,91	0,29	5,17	0,00
		Alt grup	39	0,97	0,16				0,64	0,48		
	b4	Üst grup	39	0,99	0,09	3,18	0,00	b24	0,84	0,37	5,27	0,00

	Alt grup	39	0,90	0,30				0,54	0,50		
b5	Üst grup	39	0,99	0,09	6,36	0,00	b25	1,00	0,00	4,26	0,00
	Alt grup	39	0,72	0,45				0,87	0,34		
b6	Üst grup	39	0,90	0,30	7,30	0,00	b26	0,64	0,48	5,91	0,00
	Alt grup	39	0,50	0,50				0,28	0,45		
b7	Üst grup	39	0,88	0,32	1,08	0,28	b27	0,43	0,50	0,19	0,85
	Alt grup	39	0,83	0,38				0,42	0,50		
b8	Üst grup	39	0,91	0,29	8,18	0,00	b28	0,93	0,25	8,12	0,00
	Alt grup	39	0,47	0,50				0,51	0,50		
b9	Üst grup	39	0,97	0,16	3,96	0,00	b29	0,83	0,38	1,56	0,12
	Alt grup	39	0,82	0,38				0,75	0,44		
b10	Üst grup	39	0,96	0,20	4,45	0,00	b30	0,90	0,30	4,10	0,00
	Alt grup	39	0,76	0,43				0,69	0,46		
b11	Üst grup	39	0,96	0,20	8,45	0,00	b31	0,89	0,31	9,05	0,00
	Alt grup	39	0,54	0,50				0,40	0,49		
b12	Üst grup	39	1,00	0,00	4,86	0,00	b32	1,00	0,00	4,26	0,00
	Alt grup	39	0,83	0,38				0,87	0,34		
b13	Üst grup	39	0,93	0,25	5,43	0,00	b33	0,93	0,25	5,72	0,00
	Alt grup	39	0,66	0,47				0,65	0,48		
b14	Üst grup	39	0,84	0,37	4,56	0,00	b34	0,72	0,45	7,05	0,00
	Alt grup	39	0,58	0,50				0,30	0,46		
b15	Üst grup	39	1,00	0,00	3,62	0,00	b35	0,32	0,47	-2,35	0,02
	Alt grup	39	0,90	0,30				0,47	0,50		
b16	Üst grup	39	0,90	0,30	5,67	0,00	b36	0,97	0,16	4,12	0,00
	Alt grup	39	0,60	0,49				0,82	0,39		
b17	Üst grup	39	0,98	0,13	0,81	0,42	b37	0,72	0,45	6,07	0,00
	Alt grup	39	0,97	0,18				0,35	0,48		
b18	Üst grup	39	0,96	0,20	6,48	0,00	b38	0,97	0,18	3,97	0,00
	Alt grup	39	0,65	0,48				0,81	0,40		
b19	Üst grup	39	0,69	0,47	5,89	0,00	b39	0,95	0,22	6,66	0,00
	Alt grup	39	0,33	0,47				0,62	0,49		
b20	Üst grup	39	0,86	0,34	0,69	0,49	b40	0,97	0,16	4,73	0,00
	Alt grup	39	0,83	0,38				0,78	0,41		

Tablo incelendiğinde, 11-14 yaş grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testleri ritim alt testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan bazı maddeler ise (b1, b3, b7, b17, b20, b27 ve b29) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir. Bu sorular sırasıyla incelendiğinde; b1 7/8'lik ölçü sayısında yazılmış olup birincisinde 2+3+2 kalıbında çalınmışken ikinci tekrarda 3+2+2 şeklinde çalınmıştır; b3 6/8'lik ölçü kalıbında yazılmış ve ikinci tekrarda ritmik motifte senkop mevcuttur. Bu durum ikinci ritim kalıbını birincisinden ayırt etmeyi zorlaştırmış olabileceği düşünülmektedir; b7 farklı iki ölçü sayısında yazılmıştır fakat iki motif de senkoplarla birbirine bağlanan notalardan oluşmaktadır. Bu nedenle iki motifin de uzunluklarını ayırt etmenin zor

olduğu düşünölmektedir; b17 iki aksak ölçüde yazılmıştır ancak iki motifte de senkop mevcuttur; b20' de de senkop mevcuttur; b27'de iki ritim kalıbı da aynı ölçü sayısında yazılmıştır ancak çok küçük nota değerleriyle senkop barındırarak farklılık yapılmıştır ve b29'da aksak ölçülerde yazılmış olup senkop barındırmaktadır. Bu sonuçlara göre ayırt ediciliğın düşük olduğu soruların aksak ölçüde yazıldığını görmekteyiz ancak, hem Başlangıç Seviyesi hem de Orta Seviye Müzik İşitme Testleri ölçüt geçerliğinin sonucunda belirtildiği gibi, ritim sorularının herhangi bir aksanla veya bir çalgıyla çalınmamış olmasının anlaşılrlığı olumsuz etkilediği düşüncesi bu sorularla ötüşmektedir.

6. Edwin Gordon'un Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin alt boyutları arasındaki ilişki nasıldır?

Farklı Yaş Gruplarında Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Boyutları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Tablo 17. Yaş Gruplarına Göre Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testleri Boyutları Arasındaki İlişkilere Ait Katsayılar

Yaş Grubu	Değişken	Tonal	Ritim	Toplam
6-10 yaş	Tonal	1		
	Ritim	,712**	1	
	Toplam	,939**	,910**	1
11-14 yaş	Tonal	1		
	Ritim	,449**	1	
	Toplam	,827**	,873**	1

**p<0,01

Tablo incelendiğinde, 6-10 yaş grubunda tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanlar arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır ($r=0,712$; $p<0,01$). Tonal puanları ile toplam puan arasında ($r=0,939$; $p<0,01$) ve ritim puanları ile toplam puan arasında ($r=0,910$; $p<0,01$) yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

11-14 yaş grubunda ise tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanlar arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,449$; $p<0,01$). Tonal puanları ile toplam puan arasında ($r=0,827$; $p<0,01$) ve ritim puanları ile toplam puan arasında ($r=0,873$; $p<0,01$) yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, her iki yaş grubunda da uygulanan Başlangıç Seviyesi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin iç tutarlılığının yeterli düzeyde bulunduğunu göstermiştir.

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ, ÖNERİ VE TARTIŞMA

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda araştırmaya ilişkin elde edilen sonuçlar alt problemlerin sırasına göre yer almaktadır.

6-10 yaş grubunda tonal, ritim testleri ve testin geneli için hesaplanan KR-20 katsayılarının sırası ile 0,89, 0,81 ve 0,85 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçları yurt dışında yapılmış çalışmalarla karşılaştırdığımızda şöyle bir durum mevcuttur: Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin yabancı uygulamalarında Yang, Tayvan'daki birinci sınıf öğrencilerinin tonal alt testindeki yayınlanmış normlardan önemli ölçüde düşük ve ritim alt testlerinde önemsiz derecede düşük puan aldıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Yang, 0,84 ile 0,91 arasında değişen iki yarı güvenilirlik katsayısı elde etmiştir (Yang, 2002; Akt; Stamou vd., 2010:76). Holahan ve Thomson (1981: 64) Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testini İngiliz çocuklar üzerinde incelemiş ve tonal alt testi için yarıya bölümlü güvenilirliği yaş gruplarına göre 0,86 ile 0,93 olarak hesaplamışlardır. Buna karşılık, iki yarı güvenilirlik katsayıları en düşük 0,45 ile 0,71 arasında değişmiştir. Gouzouasis, Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi tonal alt testi puanlarında, Çin, Doğu Hint ve Batı Avrupa etnik kökenleri olan 5 yaşındaki Kanadalı çocuk grupları arasında ritim alt puanlarında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Gouzouasis, her bir alt grup için hem tonal hem de ritim alt testleri için yüksek iki yarı güvenilirliği $r > 0,90$ olarak hesaplamıştır. Bununla birlikte, yazar içerik geçerliliğinin diğer gruplardakinden daha düşük puan alan Doğu Hint çocuklarında testin kullanımının sorgulanabilir olduğu sonucuna varmıştır (Gouzouasis, 1993; Akt: Stamou vd., 2010:76-77). Stamou, Schmidt ve Humphreys (2010: 79) Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin Yunanistan'daki uyarlama çalışmalarında ise, tonal alt testte iki yarı güvenilirliğini yaş gruplarına göre 0,77 ile 0,88 arasında hesaplamışlardır. Ritim alt testi ise aynı yaş gruplarına göre 0,42 ile 0,69 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda Türkiye'de yapılan uygulamanın sonuçları ile yurt dışında yapılmış olan çalışmaların benzer sonuçlar gösterdiğini söylemek mümkündür. 11-14 yaş grubunda tonal, ritim testleri ve testin geneli için hesaplanan KR-20 katsayılarının sırası ile 0,60,

0,67 ve 0,73 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, testler her iki yaş grubunda da iç tutarlılığa bağlı güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Ölçme aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmeden önce, ölçekten elde edilen toplam puanlar üzerinde betimsel analizler gerçekleştirilmiştir. Betimsel analizlerden önce normal dağılımı güçleştiren uç değerlerin veri setinde yer alıp almadığı araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda beş adet uç değer tespit edilmiştir. Bu değerler veri setinden çıkarılmıştır. Dağılımlara ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, her iki yaş grubunda da, tonal, ritim ve toplam puanlarının normale oldukça yakında dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Madde analizinde alt ve üst gruplar birbirinden bağımsız oldukları için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Maddelerin alt ve üst gruplardaki ortalamalarına ilişkin t-testi sonuçları ele alındığında; 6-10 yaş grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi tonal alt testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan sadece bir madde (a3) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi tonal alt testi, genel olarak, 6-10 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı bulunmuştur. 6-10 yaş grubunda Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ritim alt testi maddelerinin tamamının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ritim alt testi, 6-10 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı bulunmuştur.

Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği öncelikle alan uzmanlarınca alınmış ve Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin müzik yeteneğinin belirlenmesinde gerekli olan basamakları içerdiği belirtilmiştir. Ayrıca ülkemizdeki eğitim sistemine göre öğrenim gören öğrencilerin yaş grupları göz önüne alındığında da testin uygulamasının yapılabileceği görüşü uzmanlarca belirtilerek testin geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.

Edwin Gordon'un 6-10 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için BİLSEM'lerde müzik alanında seçilmiş özel yetenekli çocuklar üzerinde uygulama yapılmıştır. Bu uygulamaya göre, BİLSEM öğrencilerinin tonal alt testinden aldıkları en yüksek puan 40, en düşük puan ise 35'dir. Ritim alt testinde ise aldıkları en yüksek puan 37, en düşük puan ise 26'dır. Ayrıca, Edwin Gordon'un test sonuçlarının değerlendirilmesi için hazırlanmış olduğu yüzdelerlik dilim norm tablosu (her uygulama için kullanılan) mevcut olduğundan yeni bir norm tablosunun oluşturulmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Testin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM'de yapılmış olan uygulamanın sonuçları ve yorumları, test kitapçığında bulunan normlar (bk. Tablo 9) üzerinden yapılmıştır. Verilen değere ulaşamayan (bk. Tablo 9) öğrenciler için en yakın değerin karşılığı olan yüzdelerlik dilime dahil edilmesi gerektiği Edwin Gordon tarafından test kitapçığında belirtilmiştir.

Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliği öncelikle alan uzmanlarınca alınmış ve Orta Seviye Müzik İşitme Testini müzik yeteneğinin belirlenmesinde gerekli olan basamakları içerdiği belirtilmiştir. Ayrıca ülkemizdeki eğitim sistemine göre öğrenim gören öğrencilerin yaş grupları göz önüne alındığında da testin uygulamasının yapılabileceği görüşü uzmanlarca belirtilerek testin geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.

Edwin Gordon'un 11-14 yaş grubunu kapsayan ve genel müzik yeteneğinin ölçümünde kullanılan Orta Seviye Müzik İşitme Testinin ölçüt geçerliğinin alınması için BİLSEM'lerde müzik alanında seçilmiş özel yetenekli çocuklar üzerinde uygulama yapılmıştır. Bu uygulamaya göre, BİLSEM öğrencilerinin tonal alt testinden aldıkları en yüksek puan 40, en düşük puan ise 36'dır. Ritim alt testinde ise aldıkları en yüksek puan 38, en düşük puan ise 32'dir. Ayrıca Edwin Gordon'un test sonuçlarının değerlendirilmesi için hazırlanmış olduğu yüzdelerlik dilim norm tablosu (her uygulama için kullanılan) mevcut olduğundan yeni bir norm tablosunun oluşturulmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Testin ölçüt geçerliğinin sağlanması için BİLSEM'de yapılmış olan uygulamanın sonuçları ve yorumları, test kitapçığında

bulunan normlar (bk. Tablo 12) üzerinden yapılmıştır. Verilen değere ulaşamayan (bk. Tablo 12) öğrenciler için en yakın değerin karşılığı olan yüzdeler dilime dahil edilmesi gerektiği Edwin Gordon tarafından test kitapçığında belirtilmiştir.

11-14 yaş grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testinin tonal alt testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan bazı maddeler ise (a20 ve a31) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir. 11-14 yaş grubunda Orta Seviye Müzik İşitme Testi ritim testi maddelerinin büyük bir oranının anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Testte bulunan bazı maddeler ise (b1, b3, b7, b17, b20, b27 ve b29) anlamlı derecede ayırt ediciliğe sahip değildir.

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi 6-10 yaş grubunda tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanlar arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Tonal puanları ile toplam puan arasında ve ritim puanları ile toplam puan arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Orta Seviye Müzik İşitme Testi 11-14 yaş grubunda ise tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanlar arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Tonal puanları ile toplam puan arasında ve ritim puanları ile toplam puan arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, her iki yaş grubunda da uygulanan Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin iç tutarlılığının yeterli düzeyde bulunduğunu göstermiştir.

Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin ayırt ediciliğini belirlemek için müzik yeteneği olduğu bilinen BİLSEM öğrencileri ile normal öğrencilerin testten almış olduğu puanlar karşılaştırılarak incelenmiştir. Sonuç olarak, hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda tonal ve ritim testlerinden elde edilen puanların gruba göre anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda BİLSEM öğrencilerinin puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar, Başlangıç

Seviyesi Müzik İşitme Testi ve Orta Seviye Müzik İşitme Testlerinin müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri ayırt etmede başarılı olduğunu işaret etmektedir.

Sonuç olarak, uyarlanmış olan testlerin hem 6-10 yaş grubunda hem de 11-14 yaş grubunda müzik yeteneği olan ve olmayan öğrencileri belirlemede kullanılabilceği anlaşılmıştır.

Öneriler

1. Hem Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem de Orta Seviye Müzik İşitme Testi Tonal alt testi madde analizi sonuçları göz önüne alındığında; soruların tamamının ayırt ediciliği yüksek çıkmıştır. Ancak uygulamanın Türkiye’de yapılmış olması Türk müziği öğelerinin de sorularda barındırması beklentisini oluşturmaktadır. Bu sebeple testlerin Türkiye’de kullanımında her iki testin tonal alt testinde makamsal özellikte soruların eklenmesi önerilebilir.
2. Hem Başlangıç Seviyesi Müzik İşitme Testi hem de Orta Seviye Müzik İşitme Testi Ritim alt testi madde analizi sonuçları göz önüne alındığında; soruların büyük çoğunluğunun ayırt ediciliği yüksek çıkmıştır. Ancak testlerin ülkemizde kullanımı düşünüldüğünde ritim alt testi kaydının bir ritim çalgısı ile yapılarak kullanımı ve soruların aksak ritimlerle zenginleştirilmesi önerilebilir. Özellikle her iki testin de ritim alt testinde daha etkili veya verimli sonuç alınabilmesi için bazı sorularda değişiklik yapılması ya da soruların gözden geçirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
3. Yapılmış olan bu çalışmayla, Türkçe’ye uyarlanmış olan bu testlerin müzikte yetenekli öğrencileri ayırt etmede başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple bu testler, günümüzde günler, saatler süren yetenek sınavlarında kullanılabilir. Kurnaz (2014:12) ilkokul dönemindeki özel yetenekli öğrencilerin tanınmasında önemli sorunlar olduğunu ve bu konudaki en önemli sorunun ülkemizde kendi kültürümüze has, güncel ve güvenilirliği yüksek tanılama araçlarından yoksun oluşumuz olarak belirtmiştir. Bu sebeple müzik alanında uyarlanmış olan bu testlerin dahil olduğu yaş grubu da göz önüne alındığında özellikle BİLSEM sınavlarında tanılama amaçlı kullanımının uygun olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra mesleki müzik

eğitimi veren kurumlarda da (seviye açısından dűşünüldüğünde) ön değerlendirme amaçlı kullanılabilir. Böylece hem öğrencilerin hem de sınavı uygulayan hocalarımızın zamanını daha iyi kullanmalarını sağlayacağı dűşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Artaç, Arman (2016). Konservatuvarların Oyunculuk Bölümlerinde Yapılan Giriş Sınavlarındaki Müziksel İşitme Aşamasında Ses Tekrarı İçin Alternatif Bir Yöntem. *Anadolu Üniversitesi Sanat& Tasarım Dergisi, Cilt 6, Sayı 2, 24-34.*

Atak Yayla, Ayşegül (2004). Müziksel Performansın Ölçülmesi, 1924- 2004 *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Atak Yayla, Ayşegül ve Yayla, Fatih (2009). Müziksel Algılama Ölçeği, 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Baş, Gökhan (2013). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Journal of Educational Sciences, Cilt 1, Sayı 1, 63-93.*

Bentley, Arnold (1969). Measurement and Development of Musical Abilities. *Journal of Research in Music Education, Vol 17, No 1, Papers of the International Seminat on Experimental Research in Music Education, University of Reading, Reading, England, July 9-16, Spring, 41-46.*

Biçer, Hüsnüye (2019). *E- Öğrenmeye Yönelik Tututum: Ölçek Uyarlama Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bildiren, Ahmet ve Uzun, Metin (2007), Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Tanılama Yönteminin Kullanılabilirliğinin İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22. Sayı, 31-39.*

Bilge, Filiz (2006). Gestalt ve İnsancıl Yaklaşımda Öğrenme. (Editör: Binnur Yeşilyaprak). *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 243-274.

Bozkır, Barbaros (2009). *Profesyonel Müzisyenlerde Müzik Algısı Farklılıkları: Bir fMRI Çalışması*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, E. Özcan, Kardeniz, Şirin ve Demirel, Furkan (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Crossley, B., Alice (1946). *The Construction and Evaluation of a Survey Test in Music for the Primary Grades*. Tez, Boston University, School of Education.

Cutiatta, A. Robert, (2010). Edwin Gordon's Impact on the Field of Music Aptitude. *The Quarterly*, Volume: 2, 73-77.

Çoraklı, Ekin ve Batıbay, Dilek (2011). Müzikte Yaratıcı Düşünme Ölçeği'nin Türkiye Koşullarına Uyarlanması. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı:34, s.49-70

Dalkıran, Esra (2008). Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Aralık, Cilt: V, Sayı: II*, 116-136.

Deniz, Z. Kaan (2007). Psikolojik Ölçme Aracı Uyarlama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 40, Sayı 1*, 1-16.

Dicle, Hilal (1995). Piyano Performans Testi. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:7*, 67-80.

Dykema, W. Peter (1927). Recent Developmentals in Music Testing Material. *Music Supervisors' Journal, Vol 13, No 3*, 59-64.

Erişti, S. Duygu (2012), Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Anlatımlarında Geleceğin Dünyasına ve Teknolojisine İlişkin Algıları, *Türk Üstün Zeka ve Eğitim Dergisi, Cilt:2, Sayı:2*, 102-117.

Esmegül, Pelin (2019). Müzik Alanında Tanılanmış Üstün Yetenekli Öğrencilerin Özellikleri. (Editör: Özkan Apaydın). *Özel Yeteneklilerin Eğitimine Giriş I (Bilsem Uygulama Örnekleriyle)*. Ankara: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 91-110.

Gerhardstein, C. Ronald (2001). *Edwin E. Gordon: A Biographical and Historical Account of an American Music Educator and Researcher*, Doktora Tezi, Temple University.

Gordon, E. Edwin (1986). *Primary Measures of Music Audiation (Kindergarden- Grade 3) and the Intermediate Measures of Music Audiation (Grade 1- Grade 6)*. G. I. A. Publications, Chicago.

Gordon, E. Edwin (1998). *The Legacy of Carl Seashore (Introduction to Research and the Psychology of Music)*. GIA Publications, Chicago.

Gordon, E. Edwin (1999). All About Audiation and Music Aptitudes, *Music Educators Journal*, September, 41-44.

Gordon, E. Edwin (2002). *Developmental and Stabilized Music Aptitudes Further Evidence of the Duality*, GIA Publications Inc. Chicago.

Gordon, E. Edwin Music Aptitude and Related Tests An Introduction. *GIA Publications Inc.*, Chicago.

Güçlü, Nezahat ve Bayrakçı, Mustafa (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, Cilt 5, Sayı 2, 51-64*.

Gülbahar, Yasemin ve Büyüköztürk, Şener (2008). Değerlendirme Tercihleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35: 148-161*.

Holahan, M. John, ve Thomson, W. Selma (1981). An Investigation of the Suitability of the Primary Measures of Music Audiation for Use in England, *Psychology of Music, 9:63, 63-68*.

Karasar, Niyazi (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, 14.Basım Ankara

Kember, D, Biggs, J ve Leung, D Y (2004). Examining the multidimensionality of approaches to learning through the development of a revised version of the Learning Process Questionnaire. *British Journal of Educational Psychology, 74(2), 261-279*.

Kılıçer, Kerem ve Odabaşı, Hatice Ferhan (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 150-164.

Kurnaz, Ahmet (2014). Yirminci Yılında Bilim ve Sanat Merkezlerinin Raporlar ve Yönetici Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-22.

Kurnaz, Ahmet, Çiftci, Ümit ve Karapazar, Hilal (2013). Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Değer Algılarının Betimsel Bir Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 11, No 26, 185-225.

MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Kılavuzu, 2018-2019.

MEB Genelge (2012). 12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular- Cevaplar, Ankara.

MEB Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim (2017-2018). Resmi İstatistik Programı Yayını.

MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014).

MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Ortaöğretim Mevzuatı, Şubat 2016.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu, 2017.

Özaydın, Nilay ve Yiğit, Nalan (2016). Şan Eğitimi Alanlarda Karşılaşılan Şarkı Sesi Sorunları. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, Aralık, Yıl:3, Sayı:9, 185-199.

Özbay, Murat ve Zorbaz, Kemal Zeki (2011). Daly- Miller'in Yazma Kaygısı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Mustafa Keman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:8, Sayı:16, 22-48.

Özdemir, Gökhan (2016). 13-15 Yaş Aralığına Yönelik Müziksel İşitme Testi Tasarımı. *NWSA Fine Arts*, 11(3), 116-128.

Özen, Nuray (2004). Çalgı Eğitiminde Kullanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:24, Sayı2, 57-63.

Özevin Tokinan, Banu (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 14, Sayı 1, 53-65.*

Roby, A. Richard (1962). A Study in the Correlation of Music Theory Grades with the Seashore Measures of Musical Talents and the Alferis Music Achievement Test. *Journal of Research in Music Education, Vol 10, No 2, Autumn, 137-142.*

Saraç, Gürsan ve Şeker, Hakan (2008). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Öğretimindeki Performansın Değerlendirilmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Cilt 0, Sayı 20, 99-109.*

Seçer, İsmail (2015). *Psikolojik Test Geliştirme ve Uyarlama Süreci SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Stamou, Lelouda, Schmidt, P. Charles, ve Humphreys, T. Jere (2010). Standardization of the Gordon Primary Measures of Music Audiation in Greece. *Journal of Research Music Education, 58(1), 75-89.*

Şendurur, Yılmaz ve Akgül Barış, Dolunay (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 22, Sayı 1, 165-174.*

Tabachnick, B, G ve Fidell, L, S (2006). *Using multivariate statistics*. (5th international ed.).

Tankız, Kübra Dilek (2011). *Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavına Başvuran Adayların Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Tavşancıl, Ezel (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Tekin Gürgen, Elif (2008). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Müziksel İşitme Testinin Geliştirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Volume 1/3, Spring.*

Tozier, Betty Anne (1952). *The Construction and Evaluation of an Achievement Test in Music for Grade Nine*. Tez, Boston Universtiy, School of Education.

Tunca, Ozan (2011). Devlet Konservatuvarı Oyunculuk Sanat Dalı Özel Yetenek Sınavlarının Müziksel İşitme ve Şan Boyutu İçin Bir Test Geliştirme Çalışması, CIU Cyprus International University, *Folklor/Edebiyat, Cilt:17, Sayı:65, 153-162.*

Tunçdemir, İlknur (2004), Çoksesli Müzikte Üstün Bir Yetenek: Fazıl Say, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Vol 1, No 1, 1-21.*

Uçan, Ali (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar Ve Türkiye'deki Durum*, Evrensel Müzikevi, Ankara

Uyanık, Özgün ve Kandır, Adalet (2014). Kaufman Erken Akademik ve Dil Becerileri Araştırma Testi'nin 61-72 Aylık Türk Çocuklarına Uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14(2), 669-692.*

Yağcı, Ufuk (2009). Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme- Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül 2009.*

Yayla, Fatih (2006). Müziksel İşitmenin Temel Prensipleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28-38.*

İnternet Kaynakları

(<http://www.memurlar.net/common/news/documents/584314/muzik1.pdf>).

Erişim Tarihi: 07.11-2019.

EKLER

EK- 1

Yayınevi ile Yapılan Yazışma

1/11/2018

Print Window

Subject: Re: Request for permission to use PMMA, IMMA, AMMA for PhD thesis

From: alech@giamusic.com
To: pelincelenk@yahoo.com
Date: Tuesday, March 17, 2015, 7:28:22 AM GMT+3

Hi Pelin,

Thank you for your email. Yes, we can give you permission to adapt these tests for non-commercial (research) purposes.

Also, we can donate the test kits but you would need to prepay for any shipping charges. Please let us know your preferred shipping method.

Also, for us to quote shipping charges, please let us know the exact shipping address.

We will then be in touch with you about potential shipping costs/times of transit. Would you be able to pay for shipping with a mastercard or visa card?

We will wait to hear from you. Best wishes with your research project!

- Alec

Alec Harris

alech@giamusic.com
1-800-442-1358 x 10
www.giamusic.com

GIA Publications, Inc.
7404 S. Mason Ave., Chicago, IL 60638

On Mar 16, 2015, at 11:32 AM, pelin celenk <pelincelenk@yahoo.com> wrote:

Dear Mr. Harris,

I am writing to you through Ms. Jennifer McDonel from Gordon Institute for Music Learning.

My name is Pelin Esmergul. I am a PhD student at Konya Necmettin Erbakan University located in Konya/Turkey. I am also an instructor at Kirikkale University in Kirikkale/Turkey.

I am planning to make a research for my PhD thesis regarding the adaptation of the following tests developed by Mr. Edwin Gordon into Turkish.

- 1- Primary Measures of Music Audiation
- 2- Intermediate Measures of Music Audiation
- 3- Advanced Measures of Music Audiation

May I kindly ask your permission for this adaptation and to use these tests for my thesis? Would it be possible for you to provide these tests for my research?

Sincerely yours,

Pelin Esmergul

EK- 2

Milli Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.8514730
Konu : Araştırma İzni

30.04.2018

..... KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin 10/04/2018 tarih ve E.5280 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Doktora Programı öğrencisi Pelin ESMERGÜL'ün "**Edwin Gordon'un Primary, Intermediate ve Advanced Measures of Music Audiation Testlerinin Türkçeye Uyarlanması ve Geçerlik Güvenirlilik Çalışması**" konulu tez çalışması kapsamında uygulama talebi Araştırma Komisyonumuzca incelenmiş olup ilçenize bağlı anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde uygulamanın yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Uygulama formunun (9 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Vefa BARDAKCI
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EK:
Uygulama formu (9 sayfa)

DAĞITIM:
Çankaya-Keçiören-Yenimahalle
Altındağ-Gölbaşı-Etimesgut
Sincan-Mamak-Pursaklar

T.C.
PURSAKLAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 57500368-604.01.01-E.8628033
Konu : Araştırma İzni

02.05.2018

TÜM RESMİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE
PURSAKLAR

- İlgi: a) İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 30.04.2018 tarih ve 8514730 sayılı yazısı.
b) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
c) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin 10/04/2018 tarih ve E.5280 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Doktora Programı öğrencisi Pelin ESMERGÜL'ün "**Edwin Gordon'un Primary, Intermediate ve Advanced Measures of Music Audiation Testlerinin Türkçeye Uyarlanması ve Geçerlik Güvenirlilik Çalışması**" konulu tez çalışması kapsamında uygulama talebi İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Komisyonunca incelenmiş olup, okulunuzda uygulamanın yapılması İlgi (a) yazı ile uygun görülmüştür.

Uygulama formunun (9 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (b) genelge çerçevesinde, okul yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Battal AKMAN
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:
İlgi (a) Yazı ve Ekleri
Uygulama formu (9 sayfa)

ÖZGEÇMİŞ

1988 yılında Rize’de doğdu. İlkokulu ve ortaokulu Ankara’da tamamladı. 2002-2003 eğitim-öğretim yılında Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’ni kazandı. 2006 yılında mezun oldu. Aynı yıl Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü’nü kazandı. 2008 yılında TRT Gençlik Korosu’nun sınavını kazandı ve çok sayıda koro konseri ve radyo kayıtlarında bulundu. Aynı yıl Cihat Aşkın’ın atölye çalışmasına aktif olarak katıldı. Lisans eğitimi süresince de solo, koro, piyano ve orkestra konserlerinde görev aldı. 2010 yılında lisans eğitimini tamamladı. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde yüksek lisans programını kazandı. Yüksek lisans eğitimine devam ederken Erasmus Öğrenci Değişim Projesi kapsamında Macaristan’a gitti ve eğitime 6 ay boyunca burada devam etti. Macaristan’daki eğitimi süresince koro, piyano ve keman konserlerinde aktif rol aldı. 2012 yılında yüksek lisansını bitirdi ve aynı yıl Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde öğretim görevlisi olarak göreve başladı ve çalışmalarına hala burada devam etmektedir.